

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6, 19080 Tallinn, tel. (0) 681 4650, faks (0) 667 8399, e-post eki@ki.ee

EESTI TOIDUKAUPADE POSITSIOON SISETURUL

**(kodumaiste ja importtoidukaupade osakaal
Eesti kaupluste käibes ja sortimendis ning hinnad)**

Tallinn
Mai 2004

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Koostaja: V. Vähi
tel. (0) 646 6438
e-post vilja@ki.ee

EKI Marje Josing
19080 Tallinn Rävala 6
Tel. (0) 646 6439
Faks (0) 667 8399
E-post eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
Eesti toidukaupade positsioon siseturul	7
Piimatooted	27
Lihatooted.....	49
Teraviljatooted	61
Joogid	73
Muud toidukaubad	87

SISSEJUHATUS

Uurimust teostatakse Põllumajandusministeeriumi tellimusel alates 1994.a. kaks korda aastas. Antud korduvuurimus annab ülevaate muutustest kümne aasta jooksul, põhjalikumalt on analüüsitud turul toimunud muutusi viimase poole aasta jooksul. Kaupade sortimendi ning kodumaiste ja importtoiduainete käibes osakaalu arvutuste aluseks on võetud vaadeldud kaubagrupi kogu kaupluses müügilolev sortiment, hinna määramisel võetakse aluseks igast kaubagrupist indikaatorkaubad, mille nimekiri on allpool avaldatud.

Töö sisaldab järgnevat informatsiooni:

1. kauplustes pakutavate kaupade *sortimendi laius* ja kodumaiste ning importkaupade osakaal kaupluste *sortimendis*
2. kodumaiste ja importkaupade *hinnatase*, kusjuures hind on määratud vaid igast kaubagrupist võimalikult analoogsete toidukaupade hinna järgi (allpool esitatud nimekiri);
3. kodumaiste ja importkaupade *osatähtsus kaupluste käibes*

Töö läbiviimiseks kasutas Eesti Konjunkturiinstituut järgmist metoodikat:

1. Eesti 13 suuremas linnas valiti välja suurema käibega toidukauplused. Linnadeks, kus vaatlusi ja küsitlusi teostati, olid: Tallinn, Tartu, Võru, Valga, Viljandi, Pärnu, Haapsalu, Kuressaare, Rapla, Rakvere, Kohtla-Järve, Narva, Paide. Tallinnas võeti vaatluse alla 6 kauplust, teistes linnades igas 2 kauplust. Täiendavalt võeti vaatluse alla 15 kauplust maarajoonides.

2. Vaatlused ja küsitlused toimusid ajavahemikus

3. mai – 7. mai 2004.a.

3. Vaatluse alla võeti järgmised toidukaubad:

piim, juust, sulatatud juust, jogurt, või, kohupiim, jäätis, margariin, toiduõli, veiseliha, sealiha, linnuliha, lihakonservid, keeduvorstid, suitsuvorstid, suitsuliha, leib, nisujahu, küpsised, makaronitooted, õlu, viin, mahl, kaerahelbed, konservkurk, värske kurk ja värske tomat.

4. Igas kaupluses viis EKI korrespondent läbi kaupluses müügiks pakutavate kaupade sortimendi vaatluse, mille käigus registreeriti pakutavate kaubanimetuste arv, kaupade tootjamaad. Tootjamaa on määratud kindlaks pakendil oleva joonkoodi järgi.

5. Igas kaupluses viidi läbi ka kaupluse spetsialistide küsitlus, kus kaupluse müüjad või juhataja andsid andmeid kodumaiste ja importkaupade osakaalu kohta müügikäibest.

6. Igas kaupluses registreeriti toidukaupade hinnad alljärgneva nomenklatuuri järgi:

1. **Piim** – 2,5% kile ja pure; 3,5% kile ja pure 1- liitrised pakid
2. **Juust** – poolkõvad Edam, Gouda, Tilsiter tüüpi juustud, mitte viilutatud väikepakendid, mitte delikatess ja hallitusjuustud
3. **Sulatatud juust** – karpidesse pakendatud määride-, võide- ja toorjuustud
4. **Jogurt** – piima ja koorejogurtid väikepakendites <0,5l
5. **Või** – kõik müügilolevad võid
6. **Kohupiim** – 250g pakid ning 400-500g torud
7. **Jäätis** – 0,8 ja 1 liitrised pakendid lihtsat jäätist
8. **Margariin** – margariinid karpidesse pakendatud
9. **Toiduõli** – 1 l rapsiõlid + 1 l (sega) toiduõlid
10. **Veiseliha** – kõik v.a. sisefilee
11. **Sealiha** – kõik v.a. sisefilee
12. **Linnuliha** – ainult broileri kintsud
13. **Lihakonservid** – kõik v.a. pasteetid
14. **Keeduvorstid, viinerid** – kõik v.a. viilutatud väikepakendid
15. **Suitsuvorstid** – kõik täissuitsu,- poolsuitsu,- toorsuitsuvorstid v.a. viilutatud väikepakendid
16. **Suitsuliha** – kõik v.a. viilutatud väikepakendid
17. **Leib** – kõik
18. **Nisujahu** – kõrgema sordi nisujahu
19. **Küpsised** – kõvad ilma täidiseta ja katteta pakiküpsised (kroket)
20. **Makaronitooted** – sarvekese tüüpi makaronid
21. **Õlu** – 0,33 l ja 0,5 l plekkpurgid
22. **Viin** – 0,7 - 0,75 l pudelid
23. **Mahl** – 1 liitrine purepakis õunamahl
24. **Kaerahelbed** – tavalised, röstitud ja kiirkaerahelbed
25. **Konservkurk** – terved marineeritud, konserveeritud ja hapukurgid klaaspurgis
26. **Kurk** – värske kurk
27. **Tomat** – värske punane ja kollane tomat v.a. kirsstomat

Eesti toidukaupade positsioon siseturul

Käesolev uuring “Eesti toidukaupade positsioon siseturul” toob välja uued arengud ja seosed kaubandusvõrgu uuendamise ja toidukaupade sortimendi suuruse vahel kauplustes. Viimasel ajal on lisaks Tallinnale avatud ka uusi suuri toidukauplusi teistes Eesti linnades ning seetõttu on käesolevas uurimistöös seni valimis olnud kauplused asendatud uutega Tartus, Pärnus, Rakveres, Narvas ja Paides. Kaubanduskettide laienemise ja terava konkurentsi tõttu kaubanduses ja Eesti tootjate vahel on paljude kodumaiste tootegruppide sortiment suurenenud. Tootjad pakuvad nüüd rohkesti uusi tooteid lisaks Tallinnale ka väljaspool pealinna avatud uutes ketikauplustes. Tallinnas püüavad ostjale parimat sortimenti pakkuda Selveri 7, Rimi 5, Citymarketi 4, Prisma 4 ja Maksimarketil 2 kauplust ning Stockmann. Teistes Eesti linnades on Selveril, Citymarketil ja Maksimarketil 3 ning Rimil 1 kauplus. Käesoleva aasta maikuus kauplustes läbiviidud vaatluse põhjal võib öelda, et Tartu Citymarketis on kõige suurem ja Selveri keti kauplustes keskmisest suurem kodumaise toidukauba sortiment ning Citymarketi kauplustes keskmisest madalamad hinnad. Tähelepanuvääriv on asjaolu, et uutes suurtes kauplustes on sageli peale avamist kodumaiste toidukaupade sortimendiline valik oluliselt suurem kui aasta hiljem. Kauplused testivad alguses erinevaid tooteid ja teevad hiljem valiku erinevate tootjate ja kaubamärkide vahel ning loobuvad mitmetest analoogtooteid tootvate ettevõtete kaupadest (piim, jogurt, jäätis, keeduvorst-viinerid, suitsuliha, leib, õlu ja viin).

Maikuu vaatluse andmetel kodumaise toidukauba osatähtsus kaupluste **rahalisel käibes** suurenes 15-s, vähenes 8-s ja jäi samaks 4-s tootegrupis võrreldes 2003. aasta novembrikuuga (tabel 1.3). Teistest enam paranes positsioon turul kodumaisel linnulihal, sealihal, lihakonservidel, jogurtil, jäätisel ja värskel kurgil, halvenes aga margariinil ja mahladel.

Kodumaiste¹ toidukaupade osakaal sortimendis suurenes poole aastaga Eestis keskmiselt 23-s tootegrupis, vähenes kaerahelvestel (tabel 1.1). Kõige enam suurenes kodumaiste jogurtite sortiment – keskmiselt 16 toote võrra kaupluse kohta, oluliselt laienes ka jäätiste (+14), naturaaluustu (+11) ning keeduvorsti (+11) valik. Hüppeline suurenemine nendes tootegruppides on suures osas tingitud erineva suurusega pakendite paljususest, kuna üht toodet on tootja pakendanud sageli 3-4 erineva suurusega pakendisse, vorstide juustude puhul on samad tooted müügil lisaks veel ka viilutatuna väikepakendites.

Tallinna kauplustes vähenes sortiment 15-s kodumaise toidukauba tootegrupis, sh leiva sortiment vähenes 10 ja viina sortiment 5 toote võrra keskmiselt kaupluse kohta. Teiste linnade kauplustes suurenes kodumaise toidukauba sortiment 25-s ja maakauplustes 19-s tootegrupis (tabel 1.2).

Importtoidukauba sortiment suurenes Eestis keskmiselt 18-s tootegrupis, vähenes importkohupiima ja nisujahu sortiment.

Viimase kuue kuuga on **hinnad** kauplustes tõusnud 25-s ja langenud 11-s kodumaise toidukauba tootegrupis, importkaupadest on hinnad tõusnud 12-s ja langenud 10-s tootegrupis. Kodumaistest toodetest on enim kallinenud või (17,1%) ja piim (16,1%), enim on odavnenud kaerahelbed (-9,1%). Importkaupadest on enim kallinenud sealihaga (14,4%) ja odavnenud konservkurk (-7%).

2003. aasta lõpus EKI poolt läbiviidud tarbijaküsitlus² näitas, et endiselt eelistab 87% eestimaalastest kodumaist toidukaupa, kuid suurenenud on tähelepanu pööramine toote kvaliteedile, mis on tarbija jaoks sortimendist olulisemgi.

¹ Antud uurimistöö raames käsitletakse kodumaise kaubana Eestis asuva töötleva poolt toodetud kaupa ja tehnilistel põhjustel (info puudumise tõttu kaubal) ei ole arvesse võetud kaubas sisalduva tooraine päritolumaad. Kauba päritolumaad määratlemisel kasutas EKI ka kauba pakendil olevat joonkoodi või saatelehtede põhjal müüjate poolt antud infot (pakendamata kaupade – näiteks liha puhul).

² Uurimistöö “Elanike toitumisharjumused ja toidukaupade ostueelistused sõltuvalt kaupade päritolust”. Eesti Konjunkturiinstituut. Tallinn 2004.

Toidukaupade sortimendi laius
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Piimatooted s.h.																				
piim	1.3	4.1	6.0	5.9	7.0	7.4	7.5	7.4	6.8	8.7	0.1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
naturaaljuust	4.3	6.0	7.1	10.9	12.7	13.9	16.5	23.4	20.0	30.8	0.8	1.2	5.5	11.4	12.2	12.3	10.8	19.1	17.1	19.7
sulatatud juust	1.5	2.1	4.0	5.7	8.6	8.7	8.8	9.2	8.0	10.6	7.1	17.1	15.6	16.6	14.2	18.7	24.0	21.4	19.5	23.1
jogurt	2.5	11.1	20.0	26.0	34.1	44.6	41.9	51.4	48.3	64.1	10.0	15.0	19.6	20.9	19.3	17.0	18.5	15.2	12.3	13.4
või	1.2	1.3	1.1	1.4	1.4	1.4	1.4	2.1	1.9	2.5	–	0.2	0.5	0.3	0.1	0.2	0.3	–	0.2	0.2
kohupiim	2.6	7.0	9.5	14.5	19.5	23.8	20.3	31.2	28.4	34.2	0.2	0.4	1.0	3.0	2.5	2.0	3.6	4.1	4.1	3.1
jäätis	3.0	14.2	25.5	38.2	47.2	54.9	61.4	65.5	61.2	75.2	15.8	21.9	24.3	19.8	14.0	12.7	14.5	12.4	15.2	15.4
Taimsed ja loomsed rasvad s.h.																				
margariin	0.3	1.0	1.4	1.4	1.7	3.1	2.9	3.8	4.1	4.7	9.9	10.1	10.9	15.3	13.0	13.7	14.8	15.5	13.7	16.2
toiduõli	0.2	0.2	–	–	1.4	2.4	2.4	2.6	2.8	3.2	5.7	7.3	8.2	10.8	8.3	11.2	9.1	12.4	12.2	15.8
Lihatooted s.h.																				
veiseliha	0.9	1.6	1.8	2.3	2.5	2.1	1.4	1.8	1.8	2.1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
sealiha	1.1	3.2	3.6	5.6	5.8	6.1	5.1	6.3	5.4	7.5	–	0.1	0.1	0.4	0.5	0.2	0.2	0.2	0.2	–
linnuliha	2.0	1.5	3.2	3.8	4.7	5.3	6.4	6.8	5.7	8.0	0.7	1.8	1.9	2.2	2.4	2.7	2.2	2.2	2.2	2.2
lihakonservid	5.7	7.5	9.1	10.2	8.5	8.7	7.8	8.3	7.5	8.9	2.3	3.1	1.6	1.9	2.4	4.0	2.7	2.6	2.8	3.0

Tabel 1.1 järg

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
keeduvorst. viinerid	8.3	12.8	17.4	24.0	28.6	32.0	33.7	41.7	37.2	48.2	0.4	0.2	0.3	0.8	0.6	0.6	0.1	0.2	0.1	0.2
suitsuvorst	3.9	8.2	13.8	17.2	19.6	21.4	24.0	31.6	28.5	37.3	1.0	0.7	1.5	1.8	1.0	0.9	0.2	0.4	0.4	1.1
suitsuliha	3.5	7.7	14.2	17.9	20.6	23.7	24.8	29.0	28.5	36.5	0.4	0.1	0.3	1.0	0.2	0.1	0.1	0.2	0.3	0.5
Leib	4.9	8.7	14.5	18.5	23.9	28.0	30.8	31.4	27.9	35.0	0.1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nisujahu k/s	1.2	2.7	3.3	3.0	4.4	4.2	4.1	4.5	5.1	5.1	0.3	2.2	2.4	3.4	2.7	3.0	2.8	1.7	1.2	1.0
Küpsised	6.5	7.5	8.9	11.3	15.7	18.6	18.4	16.7	17.8	22.3	18.4	33.0	45.2	52.0	52.2	53.0	56.2	54.7	47.9	60.8
Makaronid	3.1	1.5	0.3	–	–	0.3	2.3	3.9	3.7	4.2	11.4	21.6	26.4	34.2	33.0	39.3	34.3	32.6	30.8	38.3
Õlu	7.3	14.8	16.7	19.2	22.4	24.7	28.6	26.5	26.5	35.6	3.3	4.3	8.2	12.6	9.4	10.4	11.0	13.7	12.2	18.2
Viin	9.0	20.3	32.1	38.6	40.5	49.2	43.8	42.0	40.9	43.2	4.6	7.3	9.1	11.8	11.4	12.4	12.9	11.6	8.7	14.1
Mahl	3.4	7.9	11.1	10.6	12.2	16.0	13.8	16.7	14.6	14.6	14.2	22.3	26.6	33.1	32.8	39.7	23.6	22.1	21.4	22.9
Kaerahelbed							2.9	3.4	3.4	3.3							1.2	1.1	1.0	1.0
Konservkurk							6.2	7.7	7.0	7.8							5.3	5.3	5.8	6.2
Kurk							0.8	0.7	0.9	1.0							0.5	0.6	0.2	0.5
Tomat							–	–	0.7	–							1.3	1.6	0.9	1.6

Toidukaupade sortimendi laius 2004. a mais
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Piimatooted								
piim	8.7	-	13.3	-	10.3	-	4.3	-
naturaaljuust	30.8	19.7	73.0	92.5	33.8	12.3	9.1	2.4
sulatatud juust	10.6	23.1	14.7	52.7	13.0	24.7	4.9	8.7
jogurt	64.1	13.4	97.7	30.0	76.5	14.5	30.9	5.1
või	2.5	0.2	4.8	0.7	2.7	0.1	1.3	-
kohupiim	34.2	3.1	61.8	8.7	38.5	2.6	16.5	1.7
jäätis	75.2	15.4	125.7	33.7	80.3	14.1	46.8	10.3
Taimsed ja loomsed rasvad								
margariin	4.7	16.2	6.3	22.0	5.4	17.1	2.9	12.3
toiduõli	3.2	15.8	4.5	45.0	3.1	15.2	2.9	5.1
Lihatooted								
veiseliha	2.1	-	6.8	-	2.2	-	0.1	-
sealiha	7.5	-	13.8	-	9.4	-	1.9	0.1
linnuliha	8.0	2.2	28.3	1.8	7.3	2.4	1.0	2.0
lihakonservid	8.9	3.0	7.8	2.8	9.9	4.0	7.6	1.3
keeduvorst. viinerid	48.2	0.2	88.2	0.7	51.3	0.2	27.3	-
suitsuvorst	37.3	1.1	70.0	7.5	40.1	0.2	19.6	-
suitsuliha	36.5	0.5	93.5	3.3	38.4	0.1	10.6	-
Leib	35.0	-	55.3	-	38.3	-	21.5	-
Nisujahu	5.1	1.0	6.0	1.7	5.8	1.0	3.7	0.6
Küpsised	22.3	60.8	50.3	106.2	19.5	62.8	15.4	39.5
Makaronid	4.2	38.3	0.7	55.3	4.9	42.9	4.4	24.1
Õlu	35.6	18.2	42.3	52.7	38.3	17.0	28.6	6.3
Viin	43.2	14.1	44.3	31.5	45.8	15.4	38.6	4.9
Mahl	14.6	22.9	14.3	35.2	17.1	24.3	10.7	15.8
Kaerahelbed	3.3	1.0	4.8	2.5	3.3	0.8	2.7	0.7
Konservkurk	7.8	6.2	18.0	10.0	8.1	6.8	3.1	3.9
Kurk	1.0	0.5	1.2	0.5	0.9	0.7	0.9	0.2
Tomat	-	1.6	-	3.3	-	1.5	-	1.0

**Kodumaiste ja importkaupade suhe
kaupluses pakutavas toidukaupade sortimendis (%)**

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Piimatooted s.h.																				
piim	92.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	7.1	–	–	–	–	–	–	–	–
naturaaljuust	84.3	83.3	56.3	48.9	51.0	53.1	60.4	55.1	53.9	61.0	15.7	16.7	43.7	51.1	49.0	46.9	39.6	44.9	46.1	39.0
sulatatud juust	17.4	10.9	20.4	25.6	37.7	31.8	26.8	30.0	29.1	31.4	82.6	89.1	79.6	74.4	62.3	68.2	73.2	70.0	70.9	68.6
jogurt	20.0	42.5	50.5	55.4	63.9	72.4	69.4	77.2	79.7	82.7	80.0	57.5	49.5	44.6	36.1	27.6	30.6	22.8	20.3	17.3
või	100.0	86.7	68.8	82.4	93.3	87.5	83.6	100.0	92.2	94.1	–	13.3	31.2	17.6	6.7	12.5	16.4	–	7.8	5.9
kohupiim	92.9	94.6	90.5	82.9	88.6	92.2	85.0	88.4	87.3	91.7	7.1	5.4	9.5	17.1	11.4	7.8	15.0	11.6	12.7	8.3
jäätis	16.0	39.3	51.2	65.9	77.1	81.2	80.9	84.1	80.1	83.0	84.0	60.7	48.8	34.1	22.9	18.8	19.1	15.9	19.9	17.0
Taimsed ja loomsed rasvad s.h.																				
margariin	2.9	9.0	11.4	8.4	11.6	18.5	16.2	19.9	23.1	22.4	97.1	91.0	88.6	91.6	88.4	81.5	83.8	80.1	76.9	77.6
toiduõli	3.4	2.7	–	–	–	17.6	20.7	17.2	18.9	16.9	96.6	97.3	100.0	100.0	85.6	82.4	79.3	82.8	81.1	83.1
Lihatooted s.h.																				
veiseliha	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
sealiha	100.0	97.0	97.3	93.3	92.1	96.8	95.7	97.6	96.3	99.4	–	3.0	2.7	6.7	7.9	3.2	4.3	2.4	3.7	0.6
linnuliha	74.1	45.5	62.7	63.3	66.2	66.3	74.7	75.4	72.3	78.5	25.9	54.5	37.3	36.7	33.8	24.8	25.3	24.6	27.7	21.5
lihakonservid	71.3	70.8	85.0	84.3	78.0	68.5	74.1	76.5	73.1	75.0	28.7	29.2	15.0	15.7	22.0	31.5	25.9	23.5	26.9	25.0

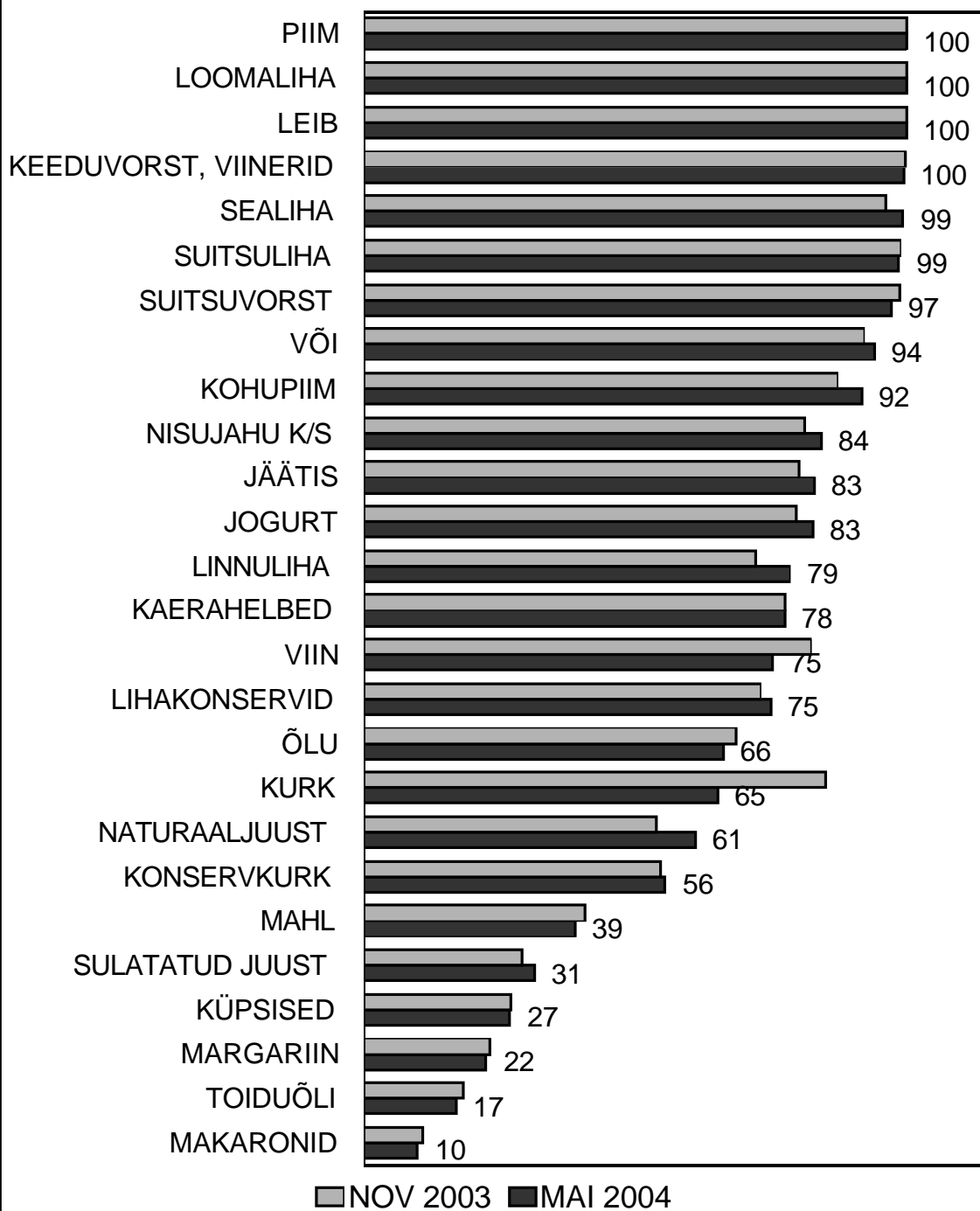
Tabel 1.3 järg

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
keeduvorst. viinerid	95.4	98.5	98.3	96.8	97.9	98.2	99.8	99.6	99.8	99.6	4.6	1.5	1.7	3.2	2.1	1.8	0.2	0.4	0.2	0.4
suitsuvorst	79.6	92.1	90.2	90.5	95.1	96.0	99.1	98.9	98.7	97.2	20.4	7.9	9.8	9.5	4.9	4.0	0.9	1.1	1.3	2.8
suitsuliha	89.7	98.7	97.9	94.7	99.0	99.6	99.6	99.3	98.9	98.6	10.3	1.3	2.1	5.3	1.0	0.4	0.4	0.7	1.1	1.4
Leib	98.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99.9	100.0	100.0	100.0	2.0	–	–	–	–	–	0.1	–	–	–
Nisujahu k/s	80.0	55.1	57.9	46.9	62.0	58.3	59.3	72.8	81.2	84.3	20.0	44.9	42.1	53.1	38.0	41.7	40.7	27.2	18.8	15.7
Küpsised	26.1	18.5	16.5	17.9	23.1	26.0	24.6	23.4	27.0	26.8	73.9	81.5	83.5	82.1	76.9	74.0	75.4	76.6	73.0	73.2
Makaronid	21.4	6.5	1.1	–	–	0.8	6.2	10.6	10.7	9.8	78.6	93.5	98.9	100.0	100.0	99.2	93.8	89.4	89.3	90.2
Õlu	68.9	77.5	67.1	60.4	70.4	70.4	72.2	65.9	68.5	66.2	31.1	22.5	32.9	39.6	29.6	29.6	27.8	34.1	31.5	33.8
Viin	66.2	73.6	77.9	76.6	78.0	79.9	77.2	78.4	82.4	75.4	33.8	26.4	22.1	23.4	22.0	20.1	22.8	21.6	17.6	24.6
Mahl	19.3	26.2	29.4	24.3	27.1	28.7	36.8	43.1	40.7	38.9	80.7	73.8	70.6	75.7	72.9	71.3	63.2	56.9	59.3	61.1
Kaerahelbed							71.7	75.6	77.7	77.6							28.3	24.4	22.3	22.4
Konservkurk							54.1	59.3	54.6	55.5							45.9	40.7	45.4	44.5
Kurk							62.5	53.4	85.1	65.2							37.5	46.6	14.9	34.8
Tomat							–	–	42.9	–							100.0	100.0	57.1	100.0

**Kodumaiste ja importkaupade suhe kaupluses
pakatavas toidukaupade sortimendis 2004. a mais (%)**

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Piimatooted								
piim	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
naturaaljuust	61.0	39.0	44.1	55.9	73.3	26.7	79.2	20.8
sulatatud juust	31.4	68.6	21.8	78.2	34.5	65.5	36.1	63.9
jogurt	82.7	17.3	76.5	23.5	84.1	15.9	85.9	14.1
või	94.1	5.9	87.9	12.1	95.5	4.5	100.0	-
kohupiim	91.7	8.3	87.7	12.3	93.6	6.4	90.8	9.2
jäätis	83.0	17.0	78.9	21.1	85.1	14.9	81.9	18.1
Taimsed ja loomsed rasvad								
margariin	22.4	77.6	22.4	77.6	23.9	76.1	18.9	81.1
toiduõli	16.9	83.1	9.1	90.9	16.9	83.1	36.1	63.9
Lihatooted								
veiseliha	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
sealiha	99.4	0.6	100.0	-	100.0	-	93.5	6.5
linnuliha	78.5	21.5	93.9	6.1	75.2	24.8	33.3	66.7
lihakonservid	75.0	25.0	73.4	26.6	71.3	28.7	85.1	14.9
keeduvorst. viinerid	99.6	0.4	99.2	0.8	99.7	0.3	100.0	-
suitsuvorst	97.2	2.8	90.3	9.7	99.6	0.4	100.0	-
suitsuliha	98.6	1.4	96.6	3.4	99.7	0.3	100.0	-
Leib	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
Nisujahu	84.3	15.7	78.3	21.7	85.3	14.7	86.2	13.8
Küpsised	26.8	73.2	32.2	67.8	23.7	76.3	28.0	72.0
Makaronid	9.8	90.2	1.2	98.8	10.3	89.7	15.5	84.5
Õlu	66.2	33.8	44.6	55.4	69.2	30.8	82.0	18.0
Viin	75.4	24.6	58.5	41.5	74.8	25.2	88.7	11.3
Mahl	38.9	61.1	29.0	71.0	41.2	58.8	40.5	59.5
Kaerahelbed	77.6	22.4	65.9	34.1	81.6	18.4	80.0	20.0
Konservkurk	55.5	44.5	64.3	35.7	54.6	45.4	44.2	55.8
Kurk	65.2	34.8	70.0	30.0	56.4	43.6	82.4	17.6
Tomat	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0

Kodumaise kauba osatähtsus sortimendis (%)

Kodumaiste ja importkaupade osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Piimatooted s.h.																				
piim	99.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
naturaaljuust	96.8	96.5	94.2	91.0	94.9	96.1	89.5	88.6	86.2	88.1	3.2	3.5	5.8	9.0	5.1	3.9	10.5	11.4	13.8	11.9
sulatatud juust	76.4	48.4	55.6	47.9	58.7	60.5	52.4	57.3	53.3	52.9	23.6	51.6	44.4	52.1	41.3	39.5	47.6	42.7	46.7	47.1
jogurt	39.8	64.5	64.7	72.2	79.9	86.3	85.1	85.6	87.8	92.3	60.2	35.5	35.3	27.8	20.1	13.7	14.9	14.4	12.2	7.7
või	100.0	99.5	98.8	97.2	99.9	99.7	99.7	99.5	98.6	99.0	–	0.5	1.2	2.8	0.1	0.3	0.3	0.5	1.4	1.0
kohupiim	96.0	99.0	99.1	95.9	98.5	98.5	97.2	97.6	98.7	98.7	4.0	1.0	0.9	4.1	1.5	1.5	2.8	2.4	1.3	1.3
jäätis	49.4	49.9	65.1	73.9	85.5	87.4	82.1	85.5	85.2	89.0	50.6	50.1	34.9	26.1	14.5	12.6	17.9	14.5	14.8	11.0
Taimsed ja loomsed rasvad s.h.																				
margariin	5.2	4.0	9.0	4.8	11.4	18.7	8.6	17.3	21.6	15.5	94.8	96.0	91.0	95.2	88.6	81.3	91.4	82.8	78.4	84.5
toiduõli	6.0	5.6	–	–	21.0	35.3	34.8	28.5	30.5	31.3	94.0	94.4	100.0	100.0	79.0	64.7	65.2	71.5	69.5	68.7
Lihatooted s.h.																				
veiseliha	100.0	100.0	97.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	–	–	2.3	–	–	–	–	–	–	–
sealiha	100.0	97.1	97.3	81.6	85.5	90.3	89.5	95.3	89.1	97.5	–	2.9	2.7	18.4	14.5	9.7	10.5	4.7	10.9	2.5
linnuliha	69.2	41.4	34.5	44.0	35.9	43.1	48.9	45.0	46.9	60.8	30.8	58.6	65.5	56.0	64.1	56.9	51.1	55.0	53.1	39.2
lihakonservid	85.7	75.4	89.4	93.4	86.5	79.3	81.3	85.5	77.8	87.1	14.3	24.6	10.6	6.6	13.5	20.7	18.7	14.5	22.2	12.9

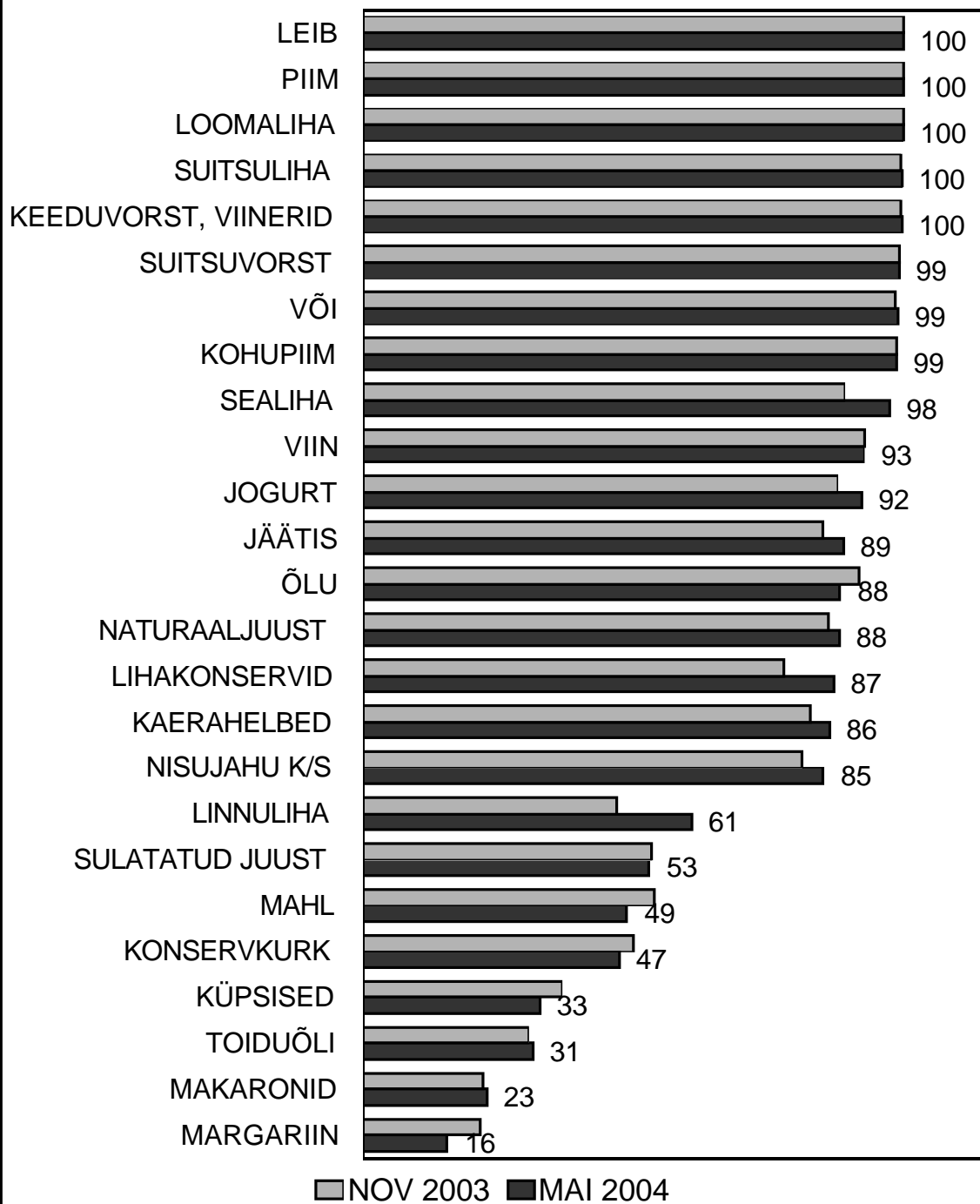
Tabel 1.5 järg

Toidukaup	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
keeduvorst. viinerid	98.1	98.8	99.0	98.3	98.6	99.5	99.4	99.3	99.5	99.7	1.9	1.2	1.0	1.7	1.4	0.5	0.6	0.7	0.5	0.3
suitsuvorst	96.6	97.3	98.6	98.0	98.8	98.8	99.0	99.5	99.2	99.3	3.4	2.7	1.4	2.0	1.2	1.2	1.0	0.5	0.8	0.7
suitsuliha	98.7	99.6	99.9	98.3	98.3	99.8	99.9	99.6	99.5	99.7	1.3	0.4	0.1	1.7	1.7	0.2	0.1	0.4	0.5	0.3
Leib	99.0	99.8	100.0	100.0	100.0	100.0	99.9	100.0	100.0	100.0	0.1	0.2	–	–	–	–	0.1	–	–	–
Nisujahu k/s	98.2	70.4	73.2	62.3	68.4	66.2	56.1	72.8	81.2	85.2	1.8	29.6	26.8	37.7	31.6	33.8	43.9	27.2	18.8	14.8
Küpsised	40.2	29.2	30.1	35.5	37.7	44.8	32.0	29.8	36.7	32.6	59.2	70.8	69.9	64.5	62.3	55.2	68.0	70.2	63.3	67.4
Makaronid	32.7	14.0	6.6	–	–	–	14.9	19.0	22.1	22.9	67.3	86.0	93.4	100.0	100.0	95.0	85.1	81.0	77.9	77.1
Õlu	91.7	90.0	87.3	89.1	92.6	92.8	92.8	91.9	91.8	88.3	8.3	10.0	12.7	10.9	7.4	7.2	7.2	8.1	8.2	11.7
Viin	93.0	86.6	90.7	91.7	92.2	91.3	90.6	91.6	92.8	92.7	7.0	13.4	9.3	8.3	7.8	8.7	9.4	8.4	7.2	7.3
Mahl	42.2	37.6	41.4	39.0	41.0	36.9	43.2	50.3	53.9	48.8	57.8	62.4	58.6	61.0	59.0	63.1	56.8	49.7	46.1	51.2
Kaerahelbed							73.8	82.0	82.8	86.4							26.3	18.0	17.2	13.6
Konservkurk							45.2	51.9	49.9	47.3							54.8	48.1	50.1	52.7
Kurk							70.0	37.9	81.1	86.5							30.0	62.1	18.9	13.5
Tomat							–	–	44.2	1.5							100.0	100.0	55.8	98.5

Kodumaiste ja importkaupade osakaal kaupluste rahalises käibes 2004. a mais (%)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Piimatooted								
piim	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
naturaaljuust	88.1	11.9	83.8	16.2	87.8	12.2	90.6	9.4
sulatatud juust	52.9	47.1	46.7	53.3	54.2	45.8	53.4	46.6
jogurt	92.3	7.7	90.0	10.0	90.9	9.1	95.8	4.2
või	99.0	1.0	97.8	2.2	98.7	1.3	100.0	-
kohupiim	98.7	1.3	96.7	3.3	98.8	1.2	99.5	0.5
jäätis	89.0	11.0	83.3	16.7	90.6	9.4	88.8	11.2
Taimsed ja loomsed rasvad								
margariin	15.5	84.5	22.5	77.5	14.5	85.5	14.2	85.8
toiduõli	31.3	68.7	24.2	75.8	29.4	70.6	37.6	62.4
Lihatooted								
veiseliha	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
sealiha	97.5	2.5	100.0	-	99.6	0.4	92.9	7.1
linnuliha	60.8	39.2	96.7	3.3	64.1	35.9	39.8	60.2
lihakonservid	87.1	12.9	90.8	9.2	83.4	16.6	91.9	8.1
keeduvorst. viinerid	99.7	0.3	98.3	1.7	99.8	0.2	100.0	-
suitsuvorst	99.3	0.7	95.7	4.3	99.9	0.1	100.0	-
suitsuliha	99.7	0.3	99.0	1.0	99.6	0.4	100.0	-
Leib	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
Nisujahu	85.2	14.8	69.2	30.8	87.0	13.0	89.0	11.0
Küpsised	32.6	67.4	30.0	70.0	32.8	67.2	33.4	66.6
Makaronid	22.9	77.1	8.3	91.7	21.8	78.2	30.9	69.1
Õlu	88.3	11.7	82.8	17.2	90.6	9.4	86.9	13.1
Viin	92.7	7.3	86.7	13.3	92.7	7.3	95.2	4.8
Mahl	48.8	51.2	51.7	48.3	48.6	51.4	47.9	52.1
Kaerahelbed	86.4	13.6	73.3	26.7	89.3	10.7	87.0	13.0
Konservkurk	47.3	52.7	58.3	41.7	45.3	54.7	46.0	54.0
Kurk	86.5	13.5	48.3	51.7	88.9	11.1	98.9	1.1
Tomat	1.5	98.5	6.7	93.3	0.2	99.8	1.4	98.6

Kodumaise kauba osatähtsus käibes (%)

Kodumaiste ja importkaupade keskmised hinnad (kr/kg)

Toidukaup	Eesti kaup				Importkaup					
	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Piimatooted s.h.										
piim (kr/l)	7.13	6.54	6.39	6.40	7.43	–	–	–	–	–
naturaaljuust	77.85	76.34	75.58	74.94	76.85	122.84	103.18	107.64	102.01	99.08
sulatatud juust	78.01	74.85	74.83	73.38	73.02	108.84	75.27	108.71	110.06	106.60
jogurt	27.75	27.03	27.03	27.45	27.85	33.84	34.11	34.25	32.06	32.66
või	44.60	43.61	43.68	45.46	53.23	59.91	51.74	42.70	66.80	71.55
kohupiim	34.58	34.64	34.84	34.67	35.63	–	–	–	–	–
jäätis (kr/l)	29.89	30.34	28.47	27.02	26.89	28.34	33.02	27.71	26.05	25.99
Taimsed ja loomsed rasvad s.h.										
margariin	43.63	43.14	43.21	43.19	44.17	27.02	26.66	27.17	27.63	26.39
toiduõli (kr/l)	16.66	16.47	16.79	16.57	17.23	19.48	18.34	19.05	19.45	19.06
Lihatooted s.h.										
veiseliha	74.48	75.39	69.52	63.31	64.81	–	–	–	–	–
sealiha	67.78	66.46	63.71	61.73	62.32	36.96	39.70	35.46	28.40	32.50
linnuliha	36.99	40.12	38.05	37.14	36.43	28.33	25.44	22.91	22.54	22.33
lihakonservid	50.60	48.16	48.94	48.84	48.34	46.24	47.22	47.62	44.26	45.64

Tabel 1.7 järg

Toidukaup	Eesti kaup				Importkaup					
	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
keeduvorst. viinerid	46.36	46.28	45.38	44.02	44.00	45.90	38.01	44.53	46.47	43.68
suitsuvorst	67.37	66.29	64.83	64.84	65.51	136.04	91.91	138.84	111.21	145.99
suitsuliha	83.52	83.85	81.50	78.76	78.22	–	–	–	–	65.48
Leib	16.59	17.17	16.77	16.67	16.70	28.60	–	–	–	–
Nisujahu k/s	7.71	7.38	6.80	6.48	6.93	6.87	6.90	6.89	7.09	7.53
Küpsised	35.09	34.31	33.87	32.80	32.25	53.85	55.32	52.20	49.70	52.11
Makaronid	13.06	13.78	12.89	12.32	12.93	16.35	15.48	15.84	15.60	15.79
Õlu (kr/l)	20.90	20.40	21.76	20.76	22.17	26.01	25.39	25.33	25.64	25.24
Viin (kr/l)	145.10	133.14	142.77	134.04	133.70	273.77	284.90	284.08	278.47	279.96
Mahl (kr/l)	14.41	13.62	13.06	13.80	13.61	14.42	13.29	12.70	12.36	13.09
Kaerahelbed	15.45	16.99	16.76	16.89	15.35	18.58	19.45	18.28	19.51	18.93
Konservkurk	25.87	25.46	24.71	24.69	24.13	22.16	21.50	19.76	19.58	18.21
Kurk	39.05	23.35	39.54	17.78	37.19	31.88	20.68	27.86	14.76	29.09
Tomat	–	22.31	–	25.77	–	48.01	21.47	25.72	21.59	24.10

Keskmiised hinnad 2004. a mais (kr./kg)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Piimatooted								
piim (l)	7.43	-	7.75	-	7.36	-	7.34	-
naturaaljuust	76.85	99.08	79.15	117.99	77.29	74.89	70.30	60.49
sulatatud juust	73.02	106.60	73.98	115.11	71.75	106.18	77.20	83.01
jogurt	27.85	32.66	28.64	33.26	27.68	32.38	27.32	32.51
või	53.23	71.55	54.42	98.60	53.33	44.50	51.07	-
kohupiim	35.63	-	36.03	-	35.59	-	35.42	-
jäätis (l)	26.89	25.99	26.36	26.98	26.73	25.57	27.39	26.29
Taimsed ja loomsed rasvad								
margariin	44.17	26.39	44.78	28.15	44.44	26.26	42.73	25.42
toiduõli (l)	17.23	19.06	16.80	16.97	17.17	19.76	17.61	18.02
Lihatooted								
veiseliha	64.81	-	71.48	-	60.78	-	53.45	-
sealiha	62.32	32.50	74.16	-	59.64	-	47.81	32.50
linnuliha	36.43	22.33	39.13	-	35.80	21.62	35.99	23.25
lihakonservid	48.34	45.64	50.94	67.79	48.25	43.05	47.44	39.27
keeduvorst. viinerid	44.00	43.68	48.71	58.01	43.67	32.93	39.88	-
suitsuvorst	65.51	145.99	78.42	148.17	64.39	125.67	52.25	-
suitsuliha	78.22	65.48	86.12	76.70	75.89	54.25	64.98	-
Leib	16.70	-	19.55	-	16.34	-	14.79	-
Nisujahu	6.93	7.53	7.39	7.84	6.87	7.63	6.82	6.93
Küpsised	32.25	52.11	31.71	53.55	32.16	52.53	32.92	49.50
Makaronid	12.93	15.79	14.00	15.98	12.92	15.89	12.91	15.47
Õlu (l)	22.17	25.24	22.56	25.63	22.36	25.28	21.27	24.39
Viin (l)	133.70	279.96	145.95	310.04	135.80	263.25	123.85	243.71
Mahl (l)	13.61	13.09	13.30	13.00	13.46	13.28	14.18	12.60
Kaerahelbed	15.35	18.93	16.92	20.90	14.80	18.09	15.31	17.49
Konservkurk	24.13	18.21	24.19	20.11	24.20	17.98	23.76	17.08
Kurk	37.19	29.09	37.36	25.67	36.95	28.94	37.49	33.40
Tomat	-	24.10	-	26.40	-	23.65	-	23.31

Kodumaiste ja importkaupade keskmised hinnad 2004. a mais (kr/kg)

	Eesti toode			Importtoode		
	min	keskm	max	min	keskm	max
Piimatooted s.h.						
piim (kr/l)	5.80	7.43	9.80	-	-	-
naturaaljuust	47.50	76.85	139.00	35.00	99.08	322.00
sulatatud juust	59.33	73.02	92.50	42.25	106.60	195.00
jogurt	15.00	27.85	51.20	21.60	32.66	73.33
või	37.30	53.23	62.63	37.50	71.55	99.80
kohupiim	23.75	35.63	43.20	-	-	-
jäätis (kr/l)	15.80	26.89	37.50	16.90	25.99	31.90
Loomsed ja taimsed rasvad s.h.						
margariin	30.27	44.17	58.95	13.80	26.39	50.00
toiduõli (kr/l)	12.50	17.23	21.20	12.90	19.06	34.90
Lihatooted s.h.						
veiseliha	26.90	64.81	93.00	-	-	-
sealiha	23.78	62.32	99.90	32.00	32.50	33.00
linnuliha	27.00	36.43	51.50	18.80	22.33	28.90
lihakonservid	22.57	48.34	115.00	22.25	45.64	100.00

Tabel 1.9 järg

	Eesti toode			Importtoode		
	min	keskm	max	min	keskm	max
keeduvorst, viinerid	22.80	44.00	103.46	27.90	43.68	67.24
suitsuvorst	28.90	65.51	207.50	105.00	145.99	203.33
suitsuliha	35.50	78.22	144.00	49.50	65.48	97.50
Leib	6.43	16.70	45.00	-	-	-
Nisujahu	4.40	6.93	10.50	5.40	7.53	9.50
Küpsised	19.10	32.25	116.00	17.20	52.11	126.00
Makaronid	9.75	12.93	16.33	10.50	15.79	20.40
Õlu (kr/l)	14.80	22.17	29.39	15.00	25.24	49.00
Viin (kr/l)	85.71	133.70	278.57	132.00	279.96	398.57
Mahl (kr/l)	9.90	13.61	17.50	7.90	13.09	17.90
Kaerahelbed	6.70	15.35	27.80	6.60	18.93	37.00
Konservkurk	12.00	24.13	37.86	7.77	18.21	37.94
Kurk	27.30	37.19	47.90	19.90	29.09	38.50
Tomat	-	-	-	14.50	24.10	42.90

Kodumaiste ja importkaupade keskmised hinnad (kr/kg)

	Eesti toode			Importtoode		
	Nov 2003	Mai 2004	Muutus +/- %	Nov 2003	Mai 2004	Muutus +/- %
Piimatooted s.h.						
piim (kr/l)	6.40	7.43	16.1	–	–	–
naturaaljuust	74.94	76.85	2.5	102.01	99.08	-2.9
sulatatud juust	73.38	73.02	-0.5	110.06	106.60	-3.1
jogurt	27.45	27.85	1.5	32.06	32.66	1.9
või	45.46	53.23	17.1	66.80	71.55	7.1
kohupiim	34.67	35.63	2.8	–	–	–
jäätis (kr/l)	27.02	26.89	-0.5	26.05	25.99	-0.2
Loomsed ja taimsed rasvad s.h.						
margariin	43.19	44.17	2.3	27.63	26.39	-4.5
toiduõli (kr/l)	16.57	17.23	4.0	19.45	19.06	-2.0
Lihatooted s.h.						
veiseliha	63.31	64.81	2.4	–	–	–
sealiha	61.73	62.32	1.0	28.40	32.50	14.4
linnuliha	37.14	36.43	-1.9	22.54	22.33	-0.9
lihakonservid	48.84	48.34	-1.0	44.26	45.64	3.1
keeduvorst, viinerid	44.02	44.00	0.0	46.47	43.68	-6.0
suitsuvorst	64.84	65.51	1.0	111.21	145.99	31.3
suitsuliha	78.76	78.22	-0.7	–	65.48	–
Leib	16.67	16.70	0.2	–	–	–
Nisujahu	6.48	6.93	6.9	7.09	7.53	6.2
Küpsised	32.80	32.25	-1.7	49.70	52.11	4.8
Makaronid	12.32	12.93	5.0	15.60	15.79	1.2
Õlu (kr/l)	20.76	22.17	6.8	25.64	25.24	-1.6
Viin (kr/l)	134.04	133.70	-0.3	278.47	279.96	0.5
Mahl (kr/l)	13.80	13.61	-1.4	12.36	13.09	5.9
Kaerahelbed	16.89	15.35	-9.1	19.51	18.93	-3.0
Konservkurk	24.69	24.13	-2.3	19.58	18.21	-7.0
Kurk	17.78	37.19	109.2	14.76	29.09	97.1
Tomat	25.77	–	–	21.59	24.10	11.6

2. PIIMATOOTED

PIIMATOOTED

Joogipiima sortimendi ulatuses olulisi muudatusi viimase poole aastaga ei toimunud, endiselt valitseb turgu kodumaine piim. Piimatööstuste vaheline konkurents Eesti turul on endiselt terav ja viimasel ajal on tootjate müügikampaaniad suundunud pealinnast teistesse linnadesse, kus sortiment on poole aastaga suurenenud 6,6 nimetuselt 10,3 nimetuseni keskmiselt kaupluse kohta (tabel 2.1), kogu Eesti ulatuses on sortiment kauplustes kasvanud 6,8 nimetuselt 8,7-ni (tabel 2.2). Suurenenud on erineva rasvasisalduse ja suurusega piimapakkide valik, ainuüksi Farmi ja Tere kaubamärgiga piimasid pakuvad mõlemad tootjad 7 nimetust. Poole aastaga on piima kokkuostu- ja tööstusest väljamüügihinnad tõusnud ning kauplustes oli 1-liitrise piimapaki keskmine jaehind 16,1% kõrgem kui pool aastat tagasi novembris (tabel 2.7).

Kodumaise **naturaaljuustu** sortiment kauplustes laienes viimase poole aastaga oluliselt, kusjuures Tallinnas see ei muutunud, mujal suurenes märgatavalt. Suurenes ka kodumaise juustu osatähtsus käibes. 2004. aasta maikuus oli müügil keskmiselt 31 nimetust Eestis toodetud naturaaljuustu ja 20 nimetust importjuustu kaupluse kohta, pool aastat tagasi oli neid vastavalt 20 ja 17 nimetust (tabel 2.1). Tallinna kauplustes pakuti mais, nagu pool aastat tagasigi, 73 nimetust kodumaist juustu keskmiselt kaupluse kohta, importjuustu sortiment on 6 nimetuse võrra vähenenud 93-ni (tabel 2.2). Teistes Eesti linnades suurenes kodumaise juustu valik 34 ja importjuustu valik 12 nimetuseni keskmiselt kaupluses. Maakauplustes suurenes kohaliku juustu valik 3 nimetuse võrra. Endiselt toimub naturaaljuustu sortimendi rikastamine uute lahjade juustusortidega, sest tervislikule toitumisele orienteerub üha enam tarbijaid. Eelistatumateks juustutootjateks on jätkuvalt AS Saaremaa Liha- ja Piimatööstus (12 juustusorti), E-Piim Põltsamaa Meierei (10 sorti), AS Rakvere Piim (11 sorti) ja AS Võru Juust (8 juustusorti). Vahetult enne uuringu läbiviimist kolis Tallinna Kaubamaja toiduosakond uutesse avaramatesse ruumidesse, mille tulemusel sortiment selles kaupluses kasvas oluliselt võrreldes eelmiste vaatlustega. Kodumaise juustu valikult asus Tallinna Kaubamaja juhtpositsioonile 102 nimetusega, sh 42 väikepakis juustu, järgnes Tartu Lõunakeskus 97 nimetusega, sh 62 väikepakendis. Kõige laiem importjuustu valik on endiselt Stockmannis – 158 nimetust, neist 64 Prantsusmaalt, 31 Saksamaalt, 21 Itaaliast, 14 Soomest ja Suurbritanniast, 10 nimetust Leedust, 3 Taanist ja 1 Hollandist.

Tallinnas suurenes importjuustu osatähtsus kaupluste juustu müügikäibes 3%-punkti ja teistes linnades 4%-punkti. Maakauplustes kasvas kodumaise juustu osatähtsus käibes 76 %-lt 90 %-ni. (tabel 2.6). Kodumaise juustu keskmine kilohind on poole aastaga tõusnud ligi kaks krooni (tabel 2.7).

Sulatatud juustu sortimendis on importkauba valik üle kahe korra suurem kodumaisest (25 nimetust importi, 10 kodumaist), sortiment on poole aastaga suurenenud keskmiselt 2 kodumaise ja 3 importkauba võrra. Kodumaise sulatatud juustu osatähtsus käibes on jäänud püsima 53%-le.

Jogurtite sortimendis oli uuringus vaadeldud kaubagruppidest kõige suurem kodumaiste toodete juurdekasv, sortiment suurenes 2003. aasta novembri 48-lt nimetusest 64-ni keskmiselt kaupluse kohta ja osatähtsus käibes tõusis 88%-lt 92%-ni. Importjogurti osatähtsus käibes langes 12%-lt 8%-ni. Tallinna kauplustes oli müügil keskmiselt 98 nimetust eestimaist ja 30 sorti importjogurtit. Teiste linnade kauplustes suurenes kodumaiste jogurtite valik 50-lt 76 nimetuseni ja importjogurti sortiment 11-lt 14-ni. Maakauplustes suurenes kodumaise jogurti valik 27-lt 31 nimetuseni keskmiselt kaupluses. Ka jogurtite puhul on osaliselt sortimendi suurenemine saavutatud ühe jogurtisordi pakkimisega erineva suurusega pakenditesse. Viimane EKI tarbijauuring² näitas, et võrdsed tarbija lemmikud on Valio Eesti AS Laeva Meierei “Alma” kaubamärgiga 28 jogurtisorti ja Tallinna Piimatööstuse “Tere” 24 jogurtisorti, milledele pakuvad konkurentsi AS Rakvere Piim “Farmi” 21 sorti jogurteid. Kõige suurem kodumaiste jogurtite valik oli Stockmannis – 130 nimetust (sh 43 nimetust suuremad pakendid kui 0,4 l), järgnes Tartu Citymarket 129 nimetusega. Kõige suurem valik importjogurteid oli Tallinna Kaubamajas - 49 nimetust Saksamaalt ja 5 Poolast. Kodumaise jogurti kilohind on poole aastaga tõusnud 40 senti ja importjogurtil 60 senti ning endiselt on kodumaised alla 0,5-kilosed jogurtid impordist odavamad (tabel 2.7).

Või sortimendis ja osatähtsuses käibes suuremaid muutusi poole aastaga ei toimunud. Kodumaise või kilohind on poole aastaga tõusnud 17,1%.

Eestis toodetud **kohupiima** sortiment on võrreldes novembrikuuga suurenenud 6 toote võrra keskmiselt kaupluse kohta. Tarbijate hulgas poolehoiu võitnud tervislikke baktereid sisaldavate toodete sortiment laieneb pidevalt. Teiste linnade kauplustes suurenes kodumaiste kohupiimade valik 28-lt 38 ja maakauplustes 13-lt 16 nimetuseni keskmiselt kaupluse kohta. Tallinna kauplustes vähenes kodumaise kohupiima valik 3 toote võrra keskmiselt kaupluse kohta. Importkohupiima oli

Tallinna kauplustes 8, teistes linnades ja maakauplustes 2 nimetust keskmiselt kaupluses. Kodumaine kohupiim kallines võrreldes novembriga ligi 1 krooni võrra kilo kohta.

Kodumaise **jäätise** sortiment kasvas novembri 61-lt 75 tooteni keskmiselt kaupluses ja osatähtsus käibes tõusis 85%-lt 89%-ni. Eesti kahe suurema jäätisetootja **Balbiino** ja Tallinna Külkhoone **Premia** tootevalik ulatub ligi 200 erineva jäätiseni. Tarbija on rahul kodumaise jäätise valikuga ka seetõttu, et jäätised on müügil väga erineva suurusega pakendites ja ostja saab vastavalt pere suurusele valida sobiva. Tallinna kauplustes oli 2003. aasta novembris müügil 116, maikuus 125 sorti kodumaist jäätist keskmiselt kaupluse kohta. Teiste linnade kauplustes on poole aastaga kodumaise jäätise valik suurenenud 56-lt 80 ja maakauplustes 46-lt 47 nimetuseni keskmiselt kaupluse kohta. Importjäätise valik kaupluses on jäänud novembri tasemele - 15 nimetust keskmiselt kaupluse kohta. Kõige suurem kodumaise jäätise valik oli Tallinnas Punases Selveris – 154 ja Pärnus Mai Selveris - 132 nimetust. Importjäätise valik oli kõige laiem Tallinna Kaubamajas - 56, sh 34 sorti Soomest, 19 Leedust ja 3 Saksamaalt.

Tabel 2.1

Piimatoodete sortimendi laius
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
piim	1.3	4.1	6.0	5.9	7.0	7.4	7.5	7.4	6.8	8.7	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
naturaaljuust	4.3	6.0	7.1	10.9	12.7	13.9	16.5	23.4	20.0	30.8	0.8	1.2	5.5	11.4	12.2	12.3	10.8	19.1	17.1	19.7
sulatatud juust	1.5	2.1	4.0	5.7	8.6	8.7	8.8	9.2	8.0	10.6	7.1	17.1	15.6	16.6	14.2	18.7	24.0	21.4	19.5	23.1
jogurt	2.5	11.1	20.0	26.0	34.1	44.6	41.9	51.4	48.3	64.1	10.0	15.0	19.6	20.9	19.3	17.0	18.5	15.2	12.3	13.4
või	1.2	1.3	1.1	1.4	1.4	1.4	1.4	2.1	1.9	2.5	--	0.2	0.5	0.3	0.1	0.2	0.3	--	0.2	0.2
kohupiim	2.6	7.0	9.5	14.5	19.5	23.8	20.3	31.2	28.4	34.2	0.2	0.4	1.0	3.0	2.5	2.0	3.6	4.1	4.1	3.1
jäätis	3.0	14.2	25.5	38.2	47.2	54.9	61.4	65.5	61.2	75.2	15.8	21.9	24.3	19.8	14.0	12.7	14.5	12.4	15.2	15.4

Tabel 2.2

Piimatoodete sortimendi laius 2004. a mais
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku		sh Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
piim	8.7	-	13.3	-	10.3	-	4.3	-
naturaaljuust	30.8	19.7	73.0	92.5	33.8	12.3	9.1	2.4
sulatatud juust	10.6	23.1	14.7	52.7	13.0	24.7	4.9	8.7
jogurt	64.1	13.4	97.7	30.0	76.5	14.5	30.9	5.1
või	2.5	0.2	4.8	0.7	2.7	0.1	1.3	-
kohupiim	34.2	3.1	61.8	8.7	38.5	2.6	16.5	1.7
jäätis	75.2	15.4	125.7	33.7	80.3	14.1	46.8	10.3

Tabel 2.3

**Kodumaiste ja importpiimatoodete suhe
kaupluses pakutavas piimatoodete sortimendis (%)**

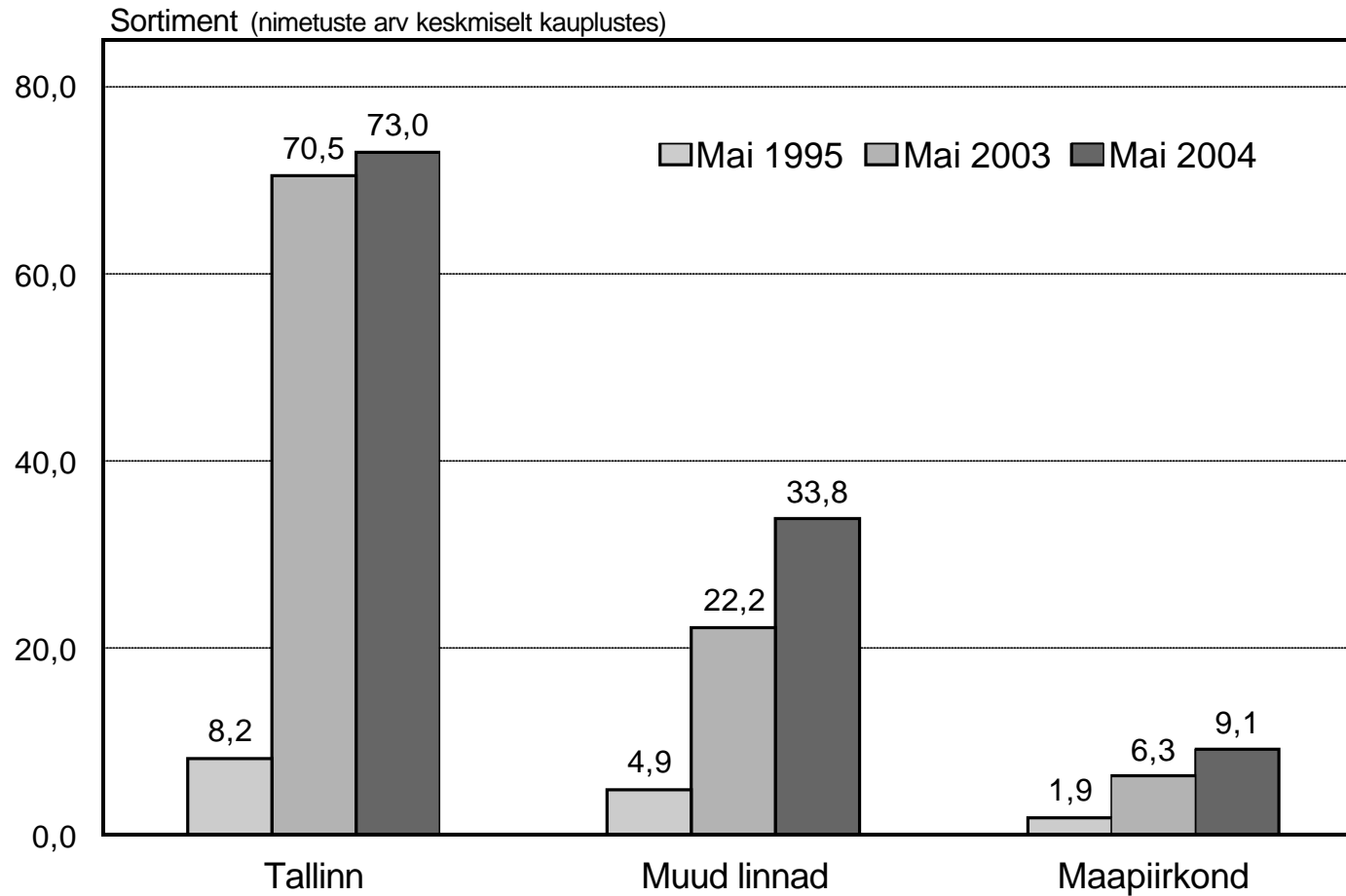
	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
piim	92.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	7.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
naturaaljuust	84.3	83.3	56.3	48.9	51.0	53.1	60.4	55.1	53.9	61.0	15.7	16.7	43.7	51.1	49.0	46.9	39.6	44.9	46.1	39.0
sulatatud juust	17.4	10.9	20.4	25.6	37.7	31.8	26.8	30.0	29.1	31.4	82.6	89.1	79.6	74.4	62.3	68.2	73.2	70.0	70.9	68.6
jogurt	20.0	42.5	50.5	55.4	63.9	72.4	69.4	77.2	79.7	82.7	80.0	57.5	49.5	44.6	36.1	27.6	30.6	22.8	20.3	17.3
või	100.0	86.7	68.8	82.4	93.3	87.5	83.6	100.0	92.2	94.1	-	13.3	31.2	17.6	6.7	12.5	16.4	-	7.8	5.9
kohupiim	92.9	94.6	90.5	82.9	88.6	92.2	85.0	88.4	87.3	91.7	7.1	5.4	9.5	17.1	11.4	7.8	15.0	11.6	12.7	8.3
jäätis	16.0	39.3	51.2	65.9	77.1	81.2	80.9	84.1	80.1	83.0	84.0	60.7	48.8	34.1	22.9	18.8	19.1	15.9	19.9	17.0

Tabel 2.4

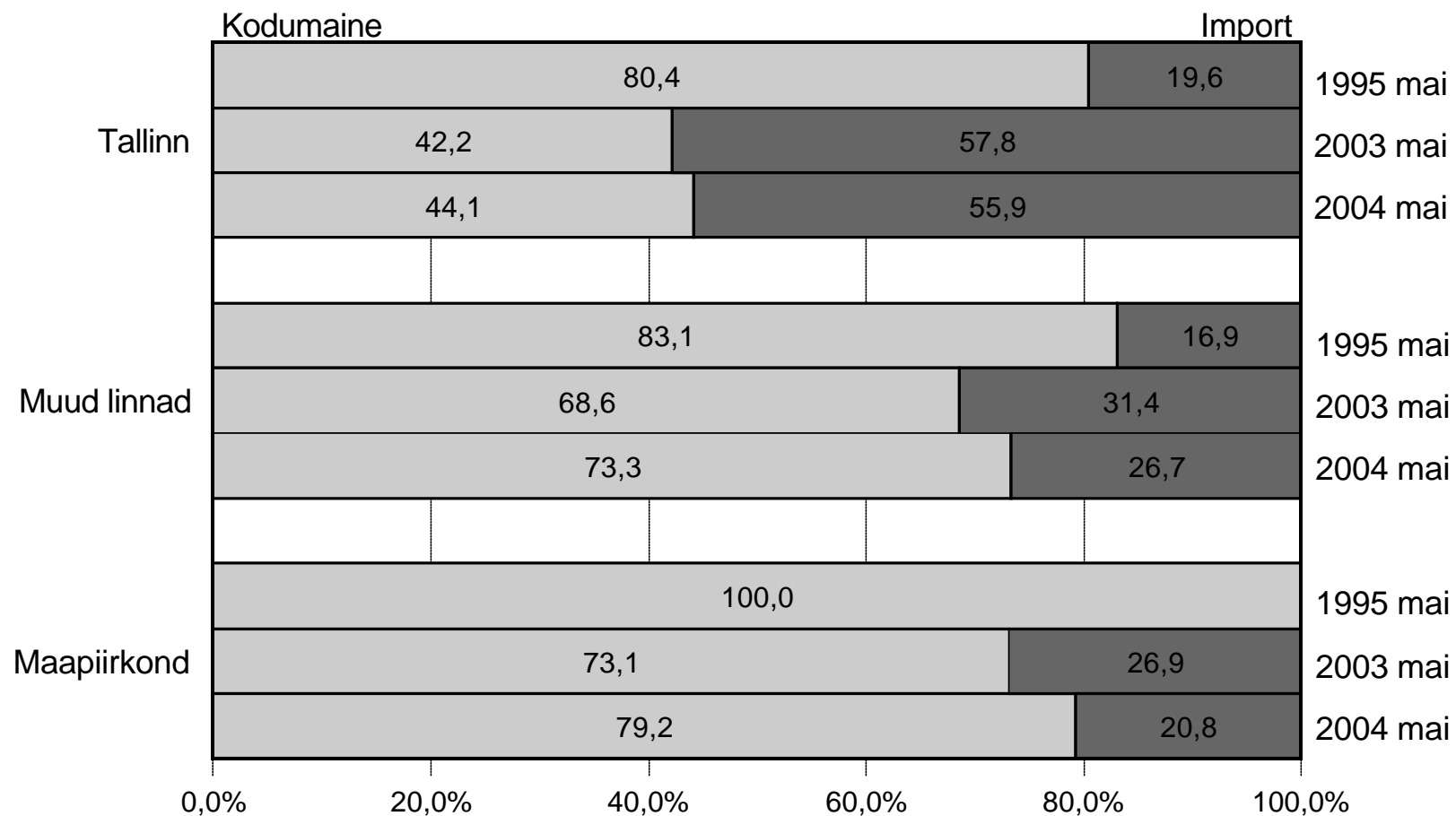
**Kodumaiste ja importpiimatoodete suhe kaupluses
pakutavas piimatoodete sortimendis 2004.a mais (%)**

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
piim	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
naturaaljuust	61.0	39.0	44.1	55.9	73.3	26.7	79.2	20.8
sulatatud juust	31.4	68.6	21.8	78.2	34.5	65.5	36.1	63.9
jogurt	82.7	17.3	76.5	23.5	84.1	15.9	85.9	14.1
või	94.1	5.9	87.9	12.1	95.5	4.5	100.0	-
kohupiim	91.7	8.3	87.7	12.3	93.6	6.4	90.8	9.2
jäätis	83.0	17.0	78.9	21.1	85.1	14.9	81.9	18.1

Kodumaise juustu sortiment

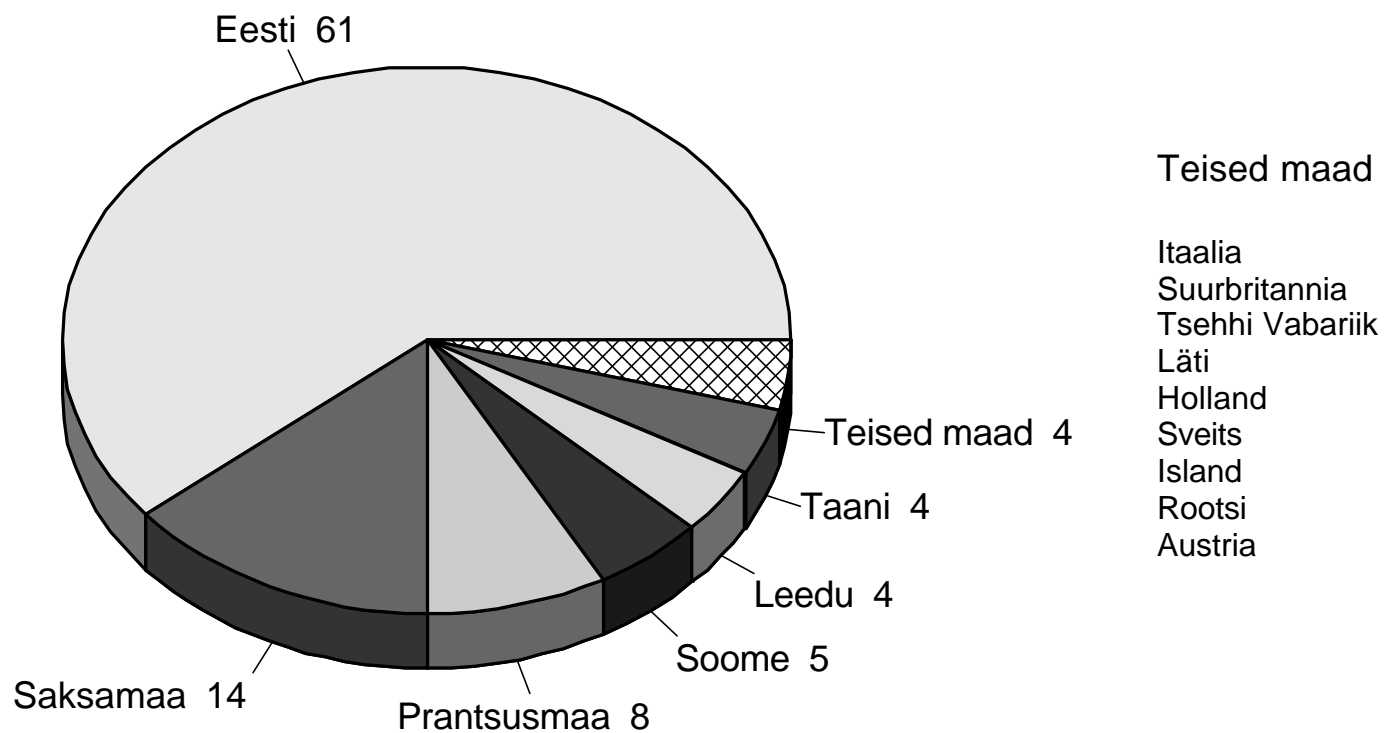

Juustu sortiment (%)

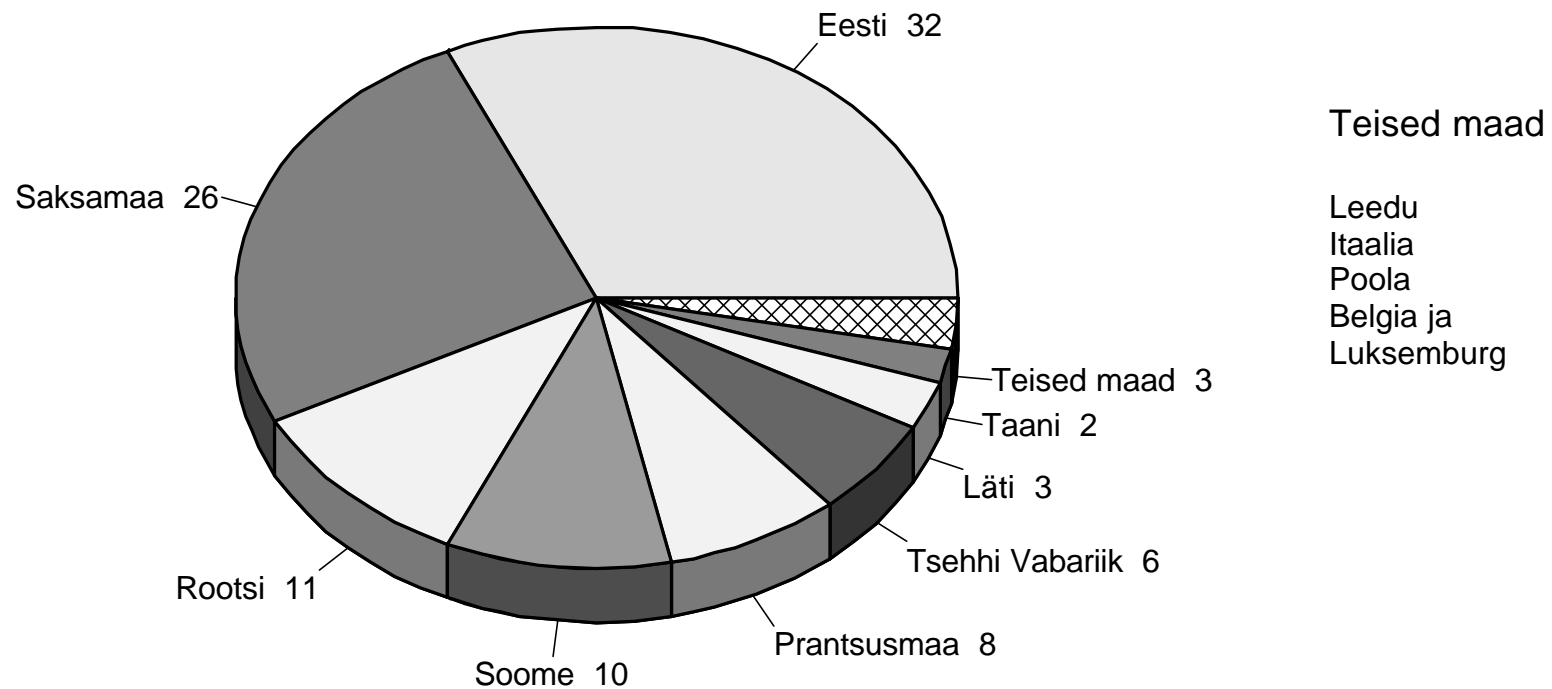
Naturaaljuustu pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

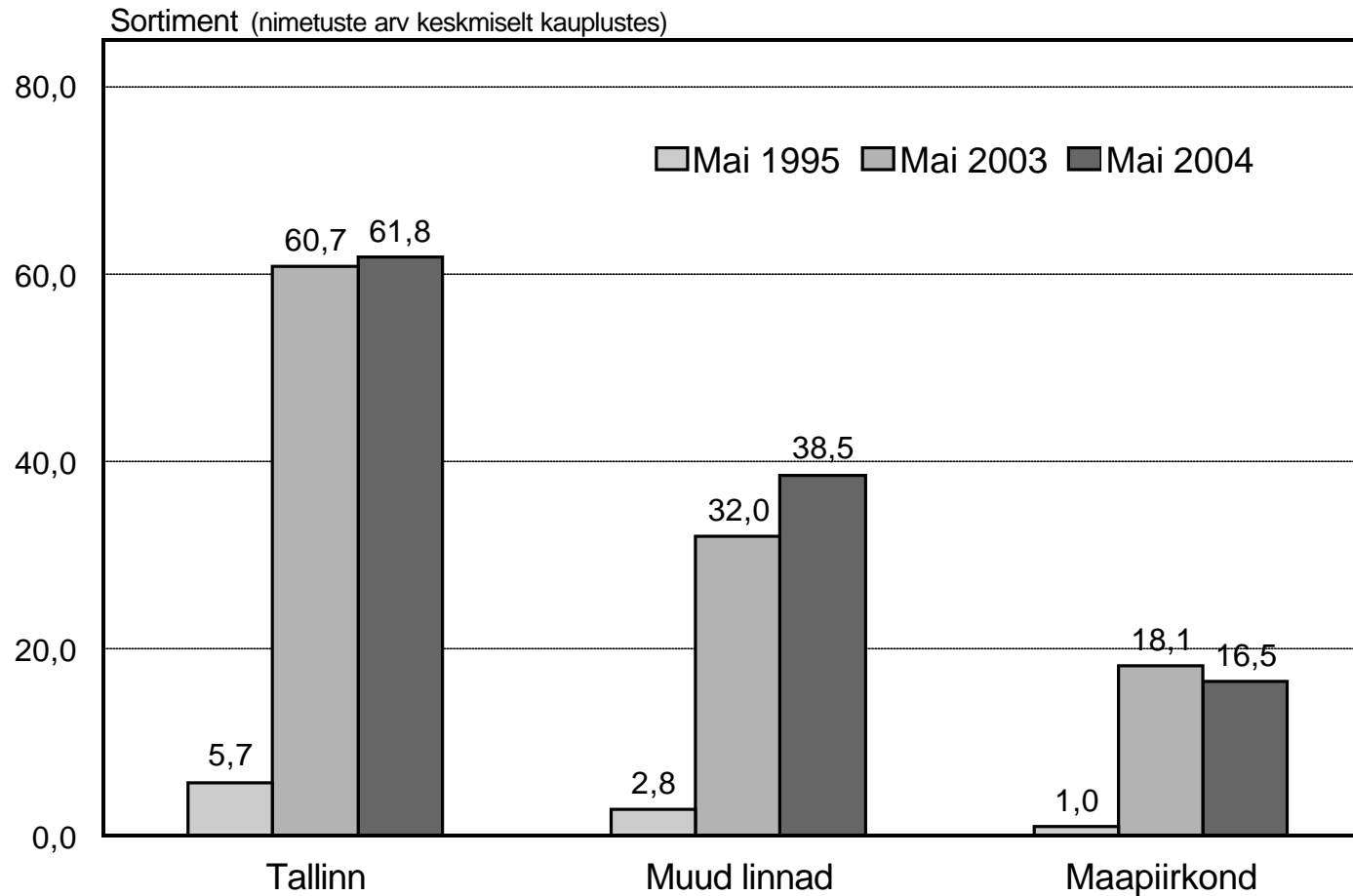

Sulatatud juustu pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

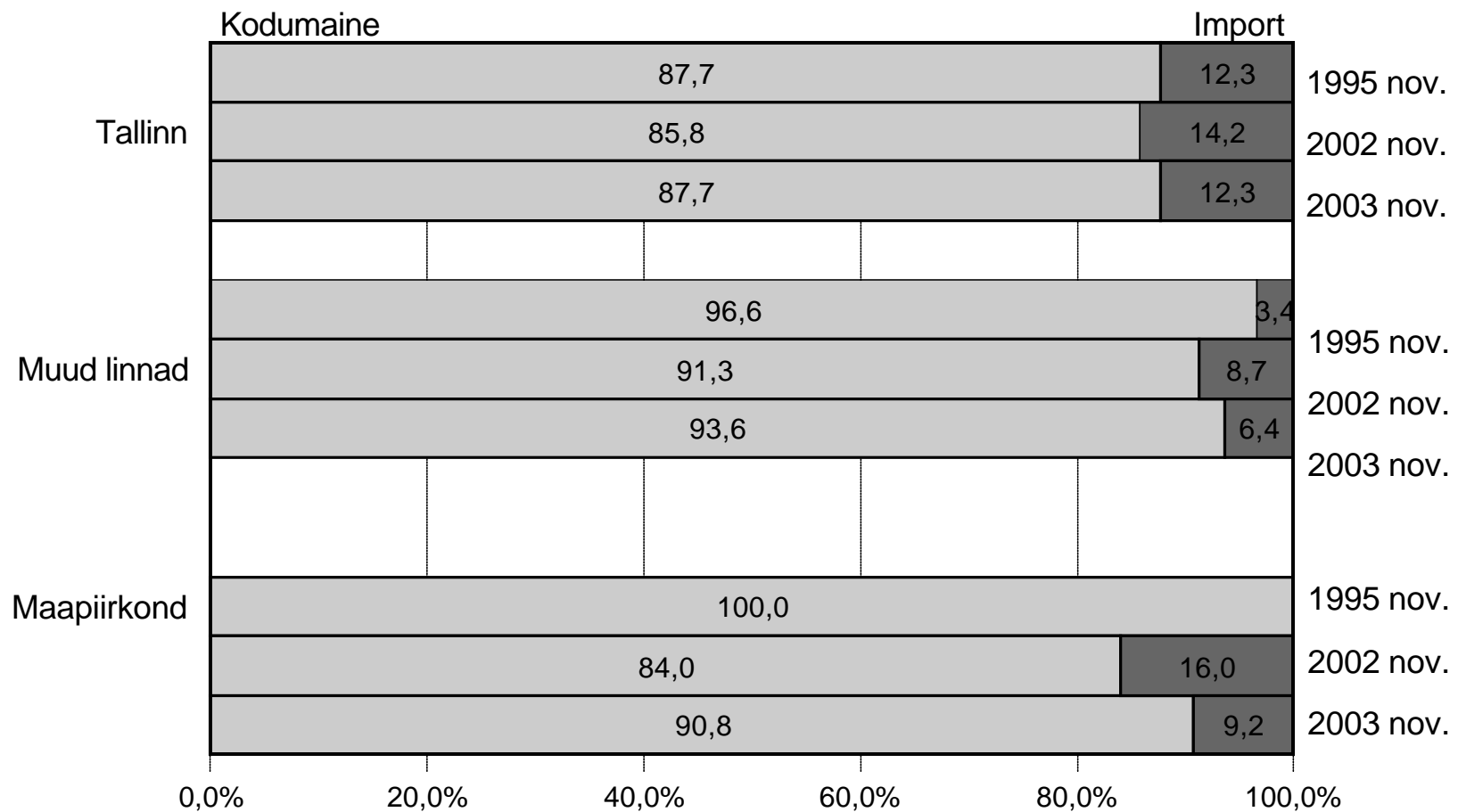
(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Kodumaise kohupiima sortiment

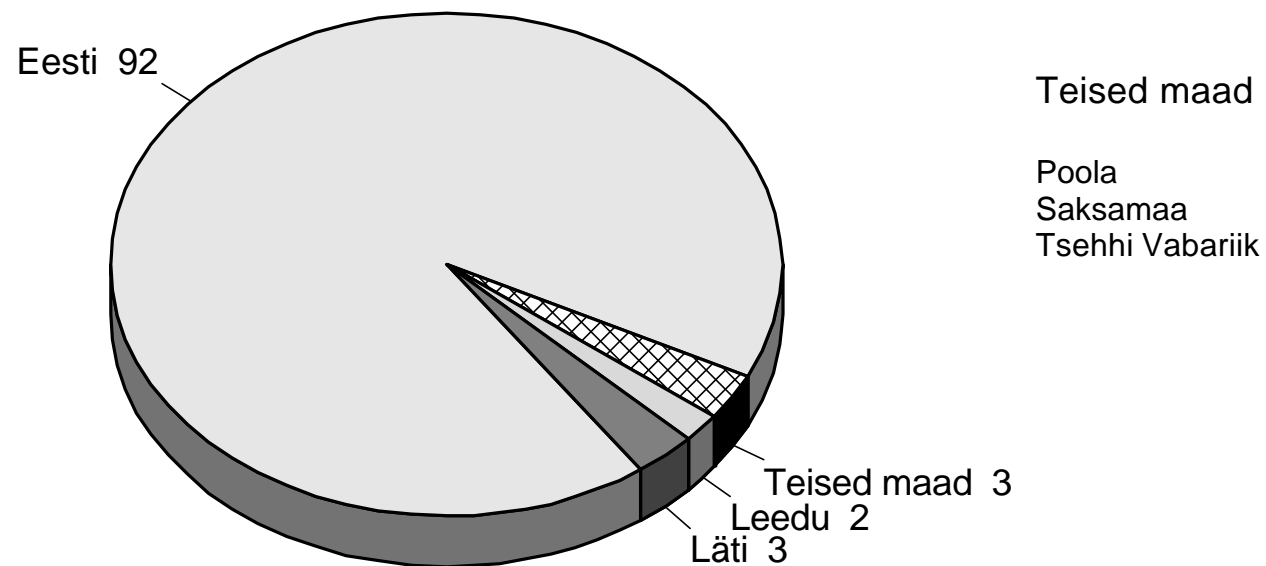

Kohupiima sortiment (%)

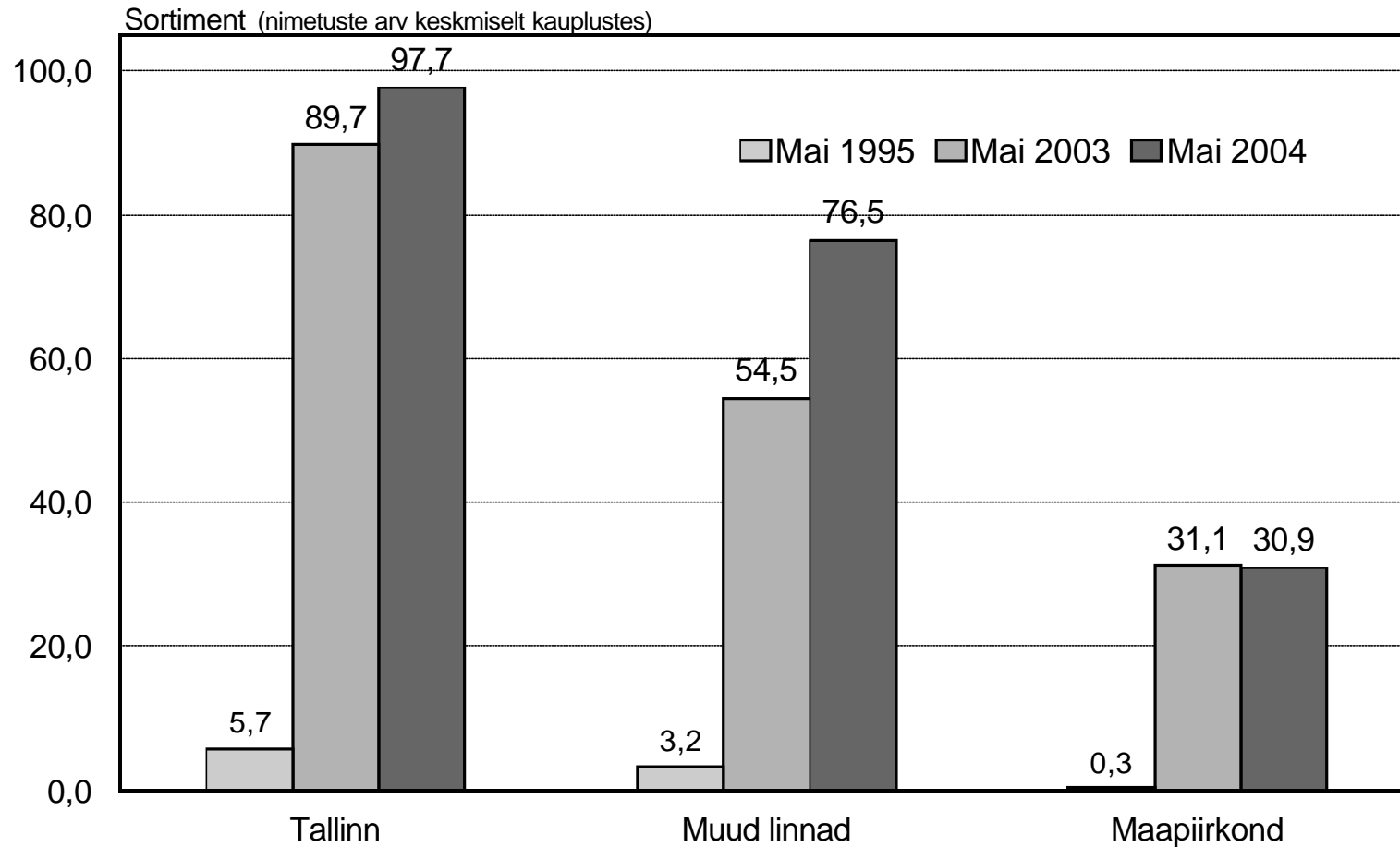

Kohupiima pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

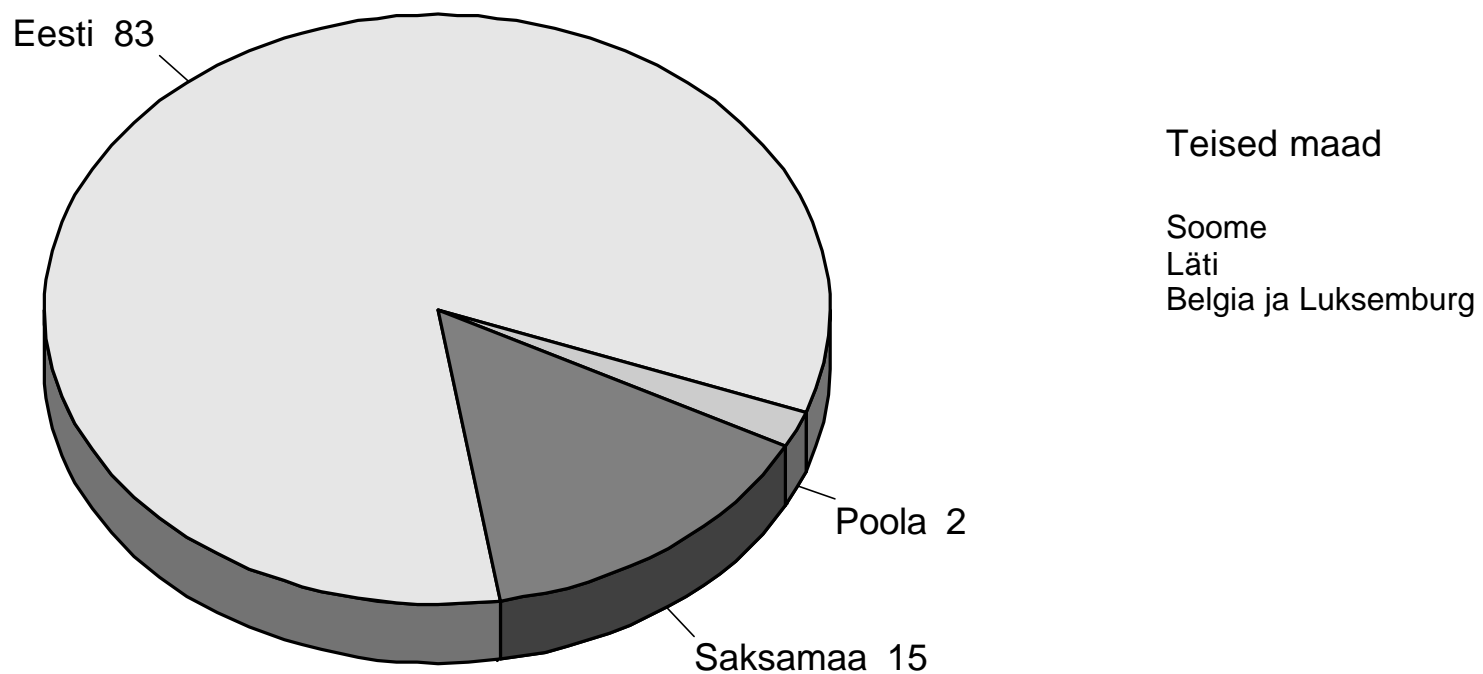

Kodumaise jogurti sortiment

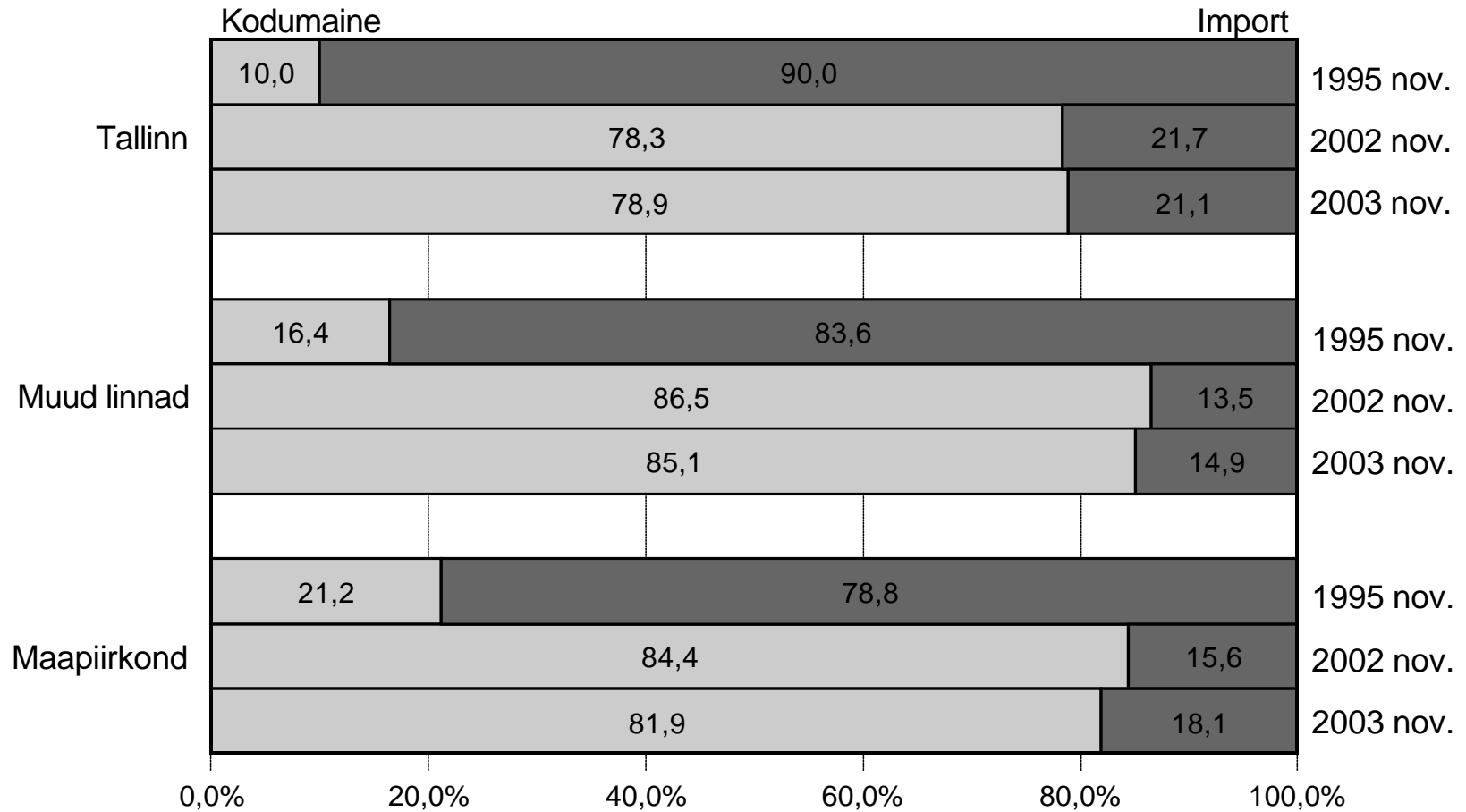

Jogurti pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

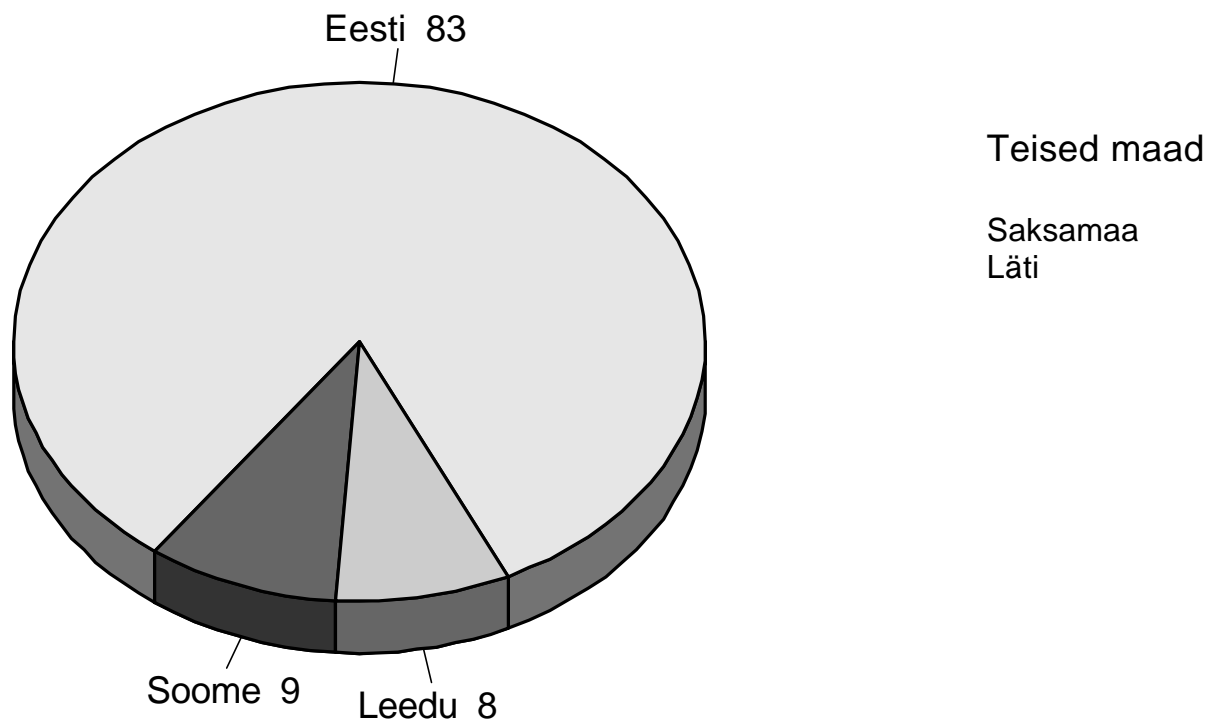

Jäätise sortiment (%)

Jäätise pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Tabel 2.5

**Kodumaiste ja importpiimatoodete osakaal
kaupluste rahalises käibes (%)**

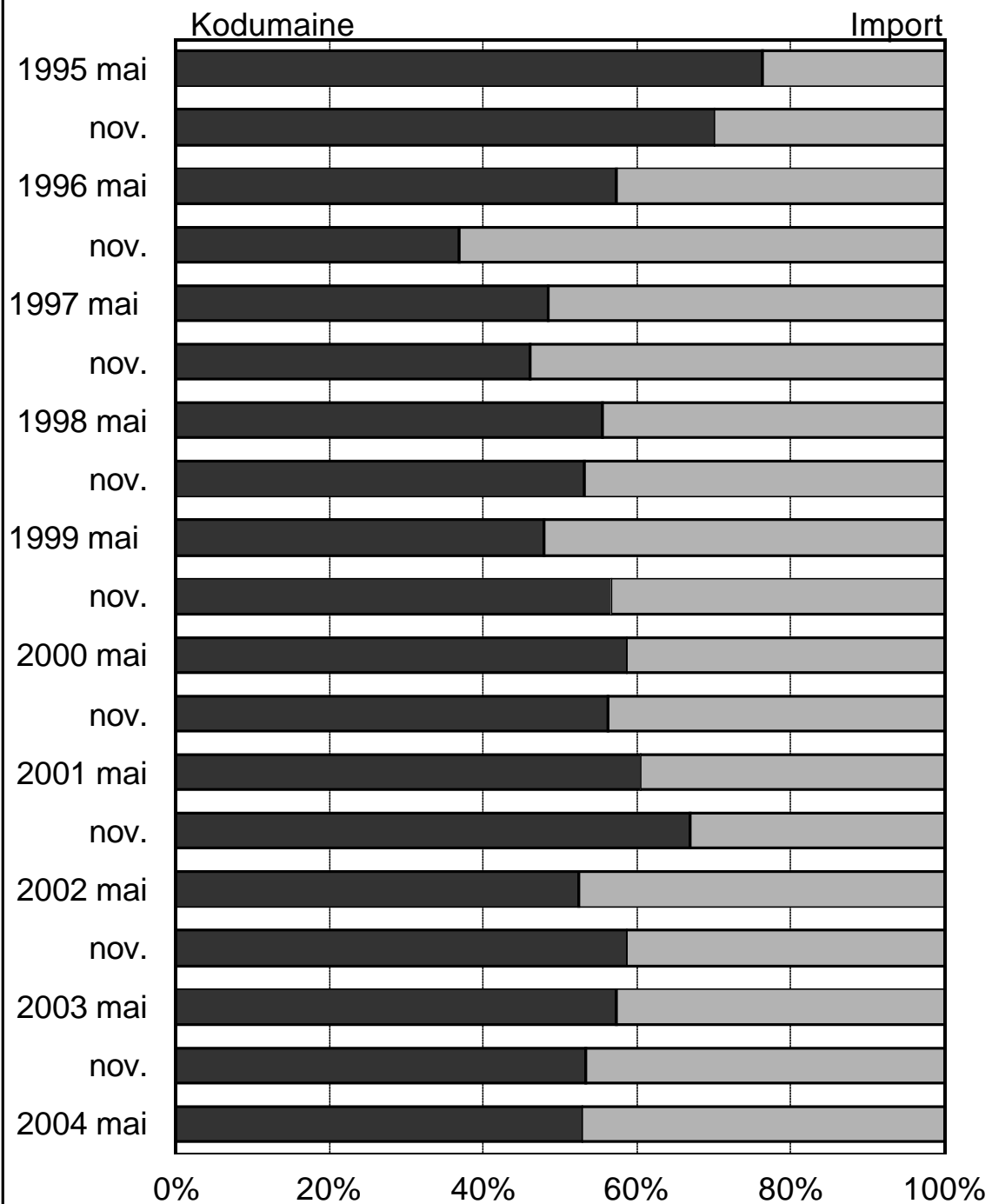
	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
piim	99.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
naturaaljuust	96.8	96.5	94.2	91.0	94.9	96.1	89.5	88.6	86.2	88.1	3.2	3.5	5.8	9.0	5.1	3.9	10.5	11.4	13.8	11.9
sulatatud juust	76.4	48.4	55.6	47.9	58.7	60.5	52.4	57.3	53.3	52.9	23.6	51.6	44.4	52.1	41.3	39.5	47.6	42.7	46.7	47.1
jogurt	39.8	64.5	64.7	72.2	79.9	86.3	85.1	85.6	87.8	92.3	60.2	35.5	35.3	27.8	20.1	13.7	14.9	14.4	12.2	7.7
või	100.0	99.5	98.8	97.2	99.9	99.7	99.7	99.5	98.6	99.0	-	0.5	1.2	2.8	0.1	0.3	0.3	0.5	1.4	1.0
kohupiim	96.0	99.0	99.1	95.9	98.5	98.5	97.2	97.6	98.7	98.7	4.0	1.0	0.9	4.1	1.5	1.5	2.8	2.4	1.3	1.3
jäätis	49.4	49.9	65.1	73.9	85.5	87.4	82.1	85.5	85.2	89.0	50.6	50.1	34.9	26.1	14.5	12.6	17.9	14.5	14.8	11.0

Tabel 2.6

**Kodumaiste ja importpiimatoodete osakaal
kaupluste rahalises käibes 2004. a mais (%)**

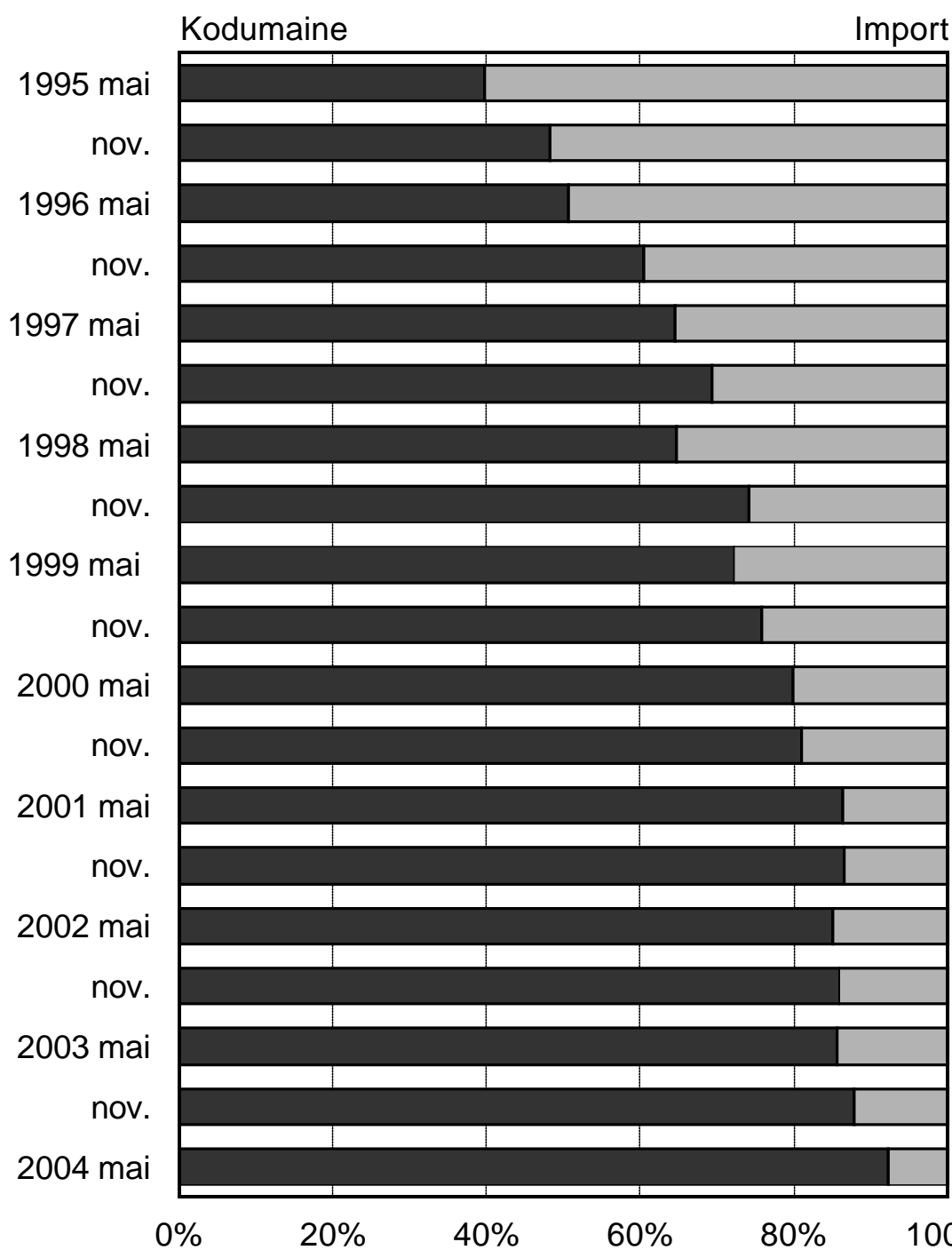
	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
piim	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
naturaaljuust	88.1	11.9	83.8	16.2	87.8	12.2	90.6	9.4
sulatatud juust	52.9	47.1	46.7	53.3	54.2	45.8	53.4	46.6
jogurt	92.3	7.7	90.0	10.0	90.9	9.1	95.8	4.2
või	99.0	1.0	97.8	2.2	98.7	1.3	100.0	-
kohupiim	98.7	1.3	96.7	3.3	98.8	1.2	99.5	0.5
jäätis	89.0	11.0	83.3	16.7	90.6	9.4	88.8	11.2

Kodumaise- ja import sulatatud juustu osatähtsus sulatatud juustu kogukäibes (1995 - 2004 mai)

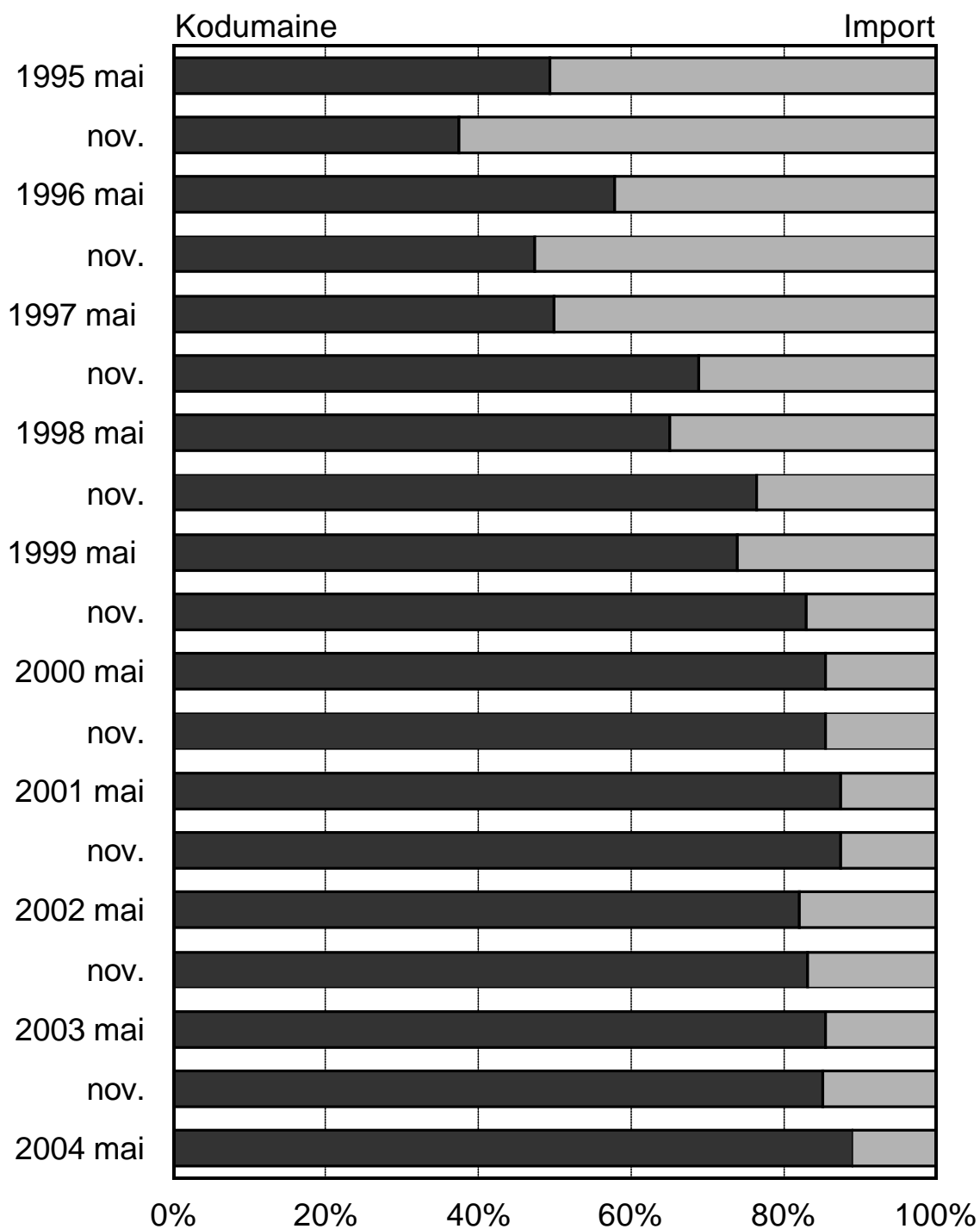
Kodumaise- ja importjogurti osatähtsus jogurtite kogukäibes

(1995 - 2004 mai)

Kodumaise- ja importjätise osatähtsus jäätiste kogukäibes

(1995 - 2004 mai)

Tabel 2.7

Kodumaiste ja importpiimatoodete keskmised hinnad (kr/kg)

	Eesti kaup				Importkaup					
	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Piimatooted s.h.										
piim (kr/l)	7.13	6.54	6.39	6.40	7.43	–	–	–	–	–
naturaaljuust	77.85	76.34	75.58	74.94	76.85	122.84	103.18	107.64	102.01	99.08
sulatatud juust	78.01	74.85	74.83	73.38	73.02	108.84	75.27	108.71	110.06	106.60
jogurt	27.75	27.03	27.03	27.45	27.85	33.84	34.11	34.25	32.06	32.66
või	44.60	43.61	43.68	45.46	53.23	59.91	51.74	42.70	66.80	71.55
kohupiim	34.58	34.64	34.84	34.67	35.63	–	–	–	–	–
jäätis (kr/l)	29.89	30.34	28.47	27.02	26.89	28.34	33.02	27.71	26.05	25.99

Tabel 2.8

Piimatoodete keskmised hinnad 2004.a mais (kr./kg)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
piim (kr/l)	7.43	–	7.75	–	7.36	–	7.34	–
naturaaljuust	76.85	99.08	79.15	117.99	77.29	74.89	70.30	60.49
sulatatud juust	73.02	106.60	73.98	115.11	71.75	106.18	77.20	83.01
jogurt	27.85	32.66	28.64	33.26	27.68	32.38	27.32	32.51
või	53.23	71.55	54.42	98.60	53.33	44.50	51.07	–
kohupiim	35.63	–	36.03	–	35.59	–	35.42	–
jäätis (kr/l)	26.89	25.99	26.36	26.98	26.73	25.57	27.39	26.29

3. LIHATOOTED

LIHATOOTED

Veiseliha valik Eestis keskmiselt veidi suurenes, kuid Tallinnas vähenes, maapiirkondade kauplustes veiseliha peaaegu puudub müügilt. Kauplustes müüakse vaid kodumaist veiseliha, mille hind tõusis poole aastaga 2,4%.

Sealiha osas on valik kauplustes tunduvalt suurem. Tallinna kauplustes oli mai-kuus müügil 14 ja teistes linnades 9 nimetust Eestimaist sealiha (tabel 3.2). Maakauplustes oli vaatluse läbiviimise ajal müügil ka importsealiha, kuid võrreldes novembriga vähenes selle osatähtsus käibes 27%-lt 7%-ni. Kodumaise sealiha jae-hind on võrreldes eelmise vaatlusega novembrikuus tõusnud 1%.

Kodumaist **linnuliha** oli mais müügil keskmiselt 8 nimetust kaupluse kohta, kusjuures Tallinna kauplustes võis valida keskmiselt 28, teiste linnade kauplustes 7 ja maakauplustes 1 nimetuse kodumaise linnuliha vahel keskmiselt kaupluse kohta. Importlinnuliha valik kaupluses poole aastaga ei muutunud, kuid USA kana-koibade osatähtsus importlinnuliha sortimendis vähenes 15%-lt 8%-ni. Suur nihe toimus kodumaise linnuliha käibe osatähtsuses, mis suurenes 2003. aasta novembrikuu 47%-lt 61%-ni. Väljaspool Tallinna vähenes importkanakoibade müük oluliselt, Tallinnas vaatluse all olnud suurtes toidukauplustes importkanakoibi müügil ei olnud ning importlinnuliha sortimendi moodustas kalkuniliha. Tallinna kauplustes vähenes importlinnuliha osatähtsus käibes 4%-lt 3%-ni, teiste linnade kauplustes 52%-lt 36%-ni ja maakauplustes 75%-lt 60%-ni. Välismaise kanakoiva kilo maksis maikuu vaatluse ajal 22.33 ja kodumaisel 36.43 krooni (novembris vastavalt 22.54 kr ja 37.14 kr).

Lihakonservide valikus suurenes kodumaiste konservide osatähtsus käibes 78%-lt 87%-ni. Maakauplustes suurenes ka kodumaiste lihakonservide sortiment 5-lt 8-ni keskmiselt kaupluses. Importlihakonservide hind tõusis 3,1%.

Keeduvorstid ja viinerid, täis- ja poolsuitsuvorstid ning suitsu- ja keedusingid on valdavalt Eesti lihatööstuste toodang, vaid mõnes kaupluses oli müügil üksikuid importtooteid - odavad Ungari keeduvorstid ja kallid Hispaania suitsuvorstid ning singid. Sarnaselt piimatööstustele, on ka lihatööstused konkurentsisis püsimiseks pidanud tegema jõupingutusi ning üha nõudlikumaks muutuvat tarbijat arvestades pakkuma uusi tooteid, enamasti rasvavaesemaid ja tervislikumaid "kergeid" tooteid, mis on viimasel ajal oluliseks sortimendi laienemise teguriks. Tallinna kauplustes kasvas poole aastaga keeduvorstide-viinerite valik 80-lt nimetuselt 88-ni

ning suitsuliha valik 91-lt tootelt 94-ni, suitsuvorsti sortiment vähenes 73-lt 70-ni. Teiste linnade kauplustes suurenes kodumaiste keeduvorstide-viinerite sortiment 35-lt 51-ni, suitsuvorstide sortiment 25-lt 40-ni ja suitsuliha 24-lt 38-ni keskmiselt kaupluse kohta. Maakauplustes suurenes keeduvorstide-viinerite sortiment 23-lt 27-ni, suitsuvorstide valik 15-lt 20-ni, kuid suitsuliha sortiment jäi püsima 10 nimetusele keskmiselt kaupluse kohta. Suurim keeduvorstide-viinerite valik oli maikuus Tallinna Kaubamaja uues Toidumaailmas - 140 nimetust keeduvorste-viinereid ja 112 nimetust suitsuvorsti, Tartu Citymarketis oli müügil 110 nimetust keeduvorste-viinereid. Kõige laiem valik suitsuliha oli Pärnus Mai Selveris - 106. Kodumaiste **keeduvorstide ja viinerite** keskmised hinnad jäid püsima 2003. aasta novembrikuu tasemele (44.00 kr/kg), **suitsuvorsti** hind tõusis 1% ja **suitsuliha** hind langes võrreldes novembrikuuga 0,7%.

Tabel 3.1

Lihatoodete sortimendi laius (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
veiseliha	0.9	1.6	1.8	2.3	2.5	2.1	1.4	1.8	1.8	2.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
sealiha	1.1	3.2	3.6	5.6	5.8	6.1	5.1	6.3	5.4	7.5	-	0.1	0.1	0.4	0.5	0.2	0.2	0.2	0.2	-
linnuliha	2.0	1.5	3.2	3.8	4.7	5.3	6.4	6.8	5.7	8.0	0.7	1.8	1.9	2.2	2.4	2.7	2.2	2.2	2.2	2.2
lihakonservid	5.7	7.5	9.1	10.2	8.5	8.7	7.8	8.3	7.5	8.9	2.3	3.1	1.6	1.9	2.4	4.0	2.7	2.6	2.8	3.0
keeduvorst, viinerid	8.3	12.8	17.4	24.0	28.6	32.0	33.7	41.7	37.2	48.2	0.4	0.2	0.3	0.8	0.6	0.6	0.1	0.2	0.1	0.2
suitsuvorst	3.9	8.2	13.8	17.2	19.6	21.4	24.0	31.6	28.5	37.3	1.0	0.7	1.5	1.8	1.0	0.9	0.2	0.4	0.4	1.1
suitsuliha	3.5	7.7	14.2	17.9	20.6	23.7	24.8	29.0	28.5	36.5	0.4	0.1	0.3	1.0	0.2	0.1	0.1	0.2	0.3	0.5

Tabel 3.2

Lihatoodete sortimendi laius 2004.a mais (nimetuste arv keskmiselt kauplustes)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
veiseliha	2.1	-	6.8	-	2.2	-	0.1	-
sealiha	7.5	-	13.8	-	9.4	-	1.9	0.1
linnuliha	8.0	2.2	28.3	1.8	7.3	2.4	1.0	2.0
lihakonservid	8.9	3.0	7.8	2.8	9.9	4.0	7.6	1.3
keeduvorst. viinerid	48.2	0.2	88.2	0.7	51.3	0.2	27.3	-
suitsuvorst	37.3	1.1	70.0	7.5	40.1	0.2	19.6	-
suitsuliha	36.5	0.5	93.5	3.3	38.4	0.1	10.6	-

Tabel 3.3

**Kodumaiste ja importlihatoodete suhe
kaupluses pakutavas lihatoodete sortimendis (%)**

	Eesti kaup										Importkaup										
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	
veiseliha	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
sealiha	100.0	97.0	97.3	93.3	92.1	96.8	95.7	97.6	96.3	99.4	99.4	-	3.0	2.7	6.7	7.9	3.2	4.3	2.4	3.7	0.6
linnuliha	74.1	45.5	62.7	63.3	66.2	66.3	74.7	75.4	72.3	78.5	78.5	25.9	54.5	37.3	36.7	33.8	24.8	25.3	24.6	27.7	21.5
lihakonservid	71.3	70.8	85.0	84.3	78.0	68.5	74.1	76.5	73.1	75.0	75.0	28.7	29.2	15.0	15.7	22.0	31.5	25.9	23.5	26.9	25.0
keeduvorst, viinerid	95.4	98.5	98.3	96.8	97.9	98.2	99.8	99.6	99.8	99.6	99.6	4.6	1.5	1.7	3.2	2.1	1.8	0.2	0.4	0.2	0.4
suitsuvorst	79.6	92.1	90.2	90.5	95.1	96.0	99.1	98.9	98.7	97.2	97.2	20.4	7.9	9.8	9.5	4.9	4.0	0.9	1.1	1.3	2.8
suitsuliha	89.7	98.7	97.9	94.7	99.0	99.6	99.6	99.3	98.9	98.6	98.6	10.3	1.3	2.1	5.3	1.0	0.4	0.4	0.7	1.1	1.4

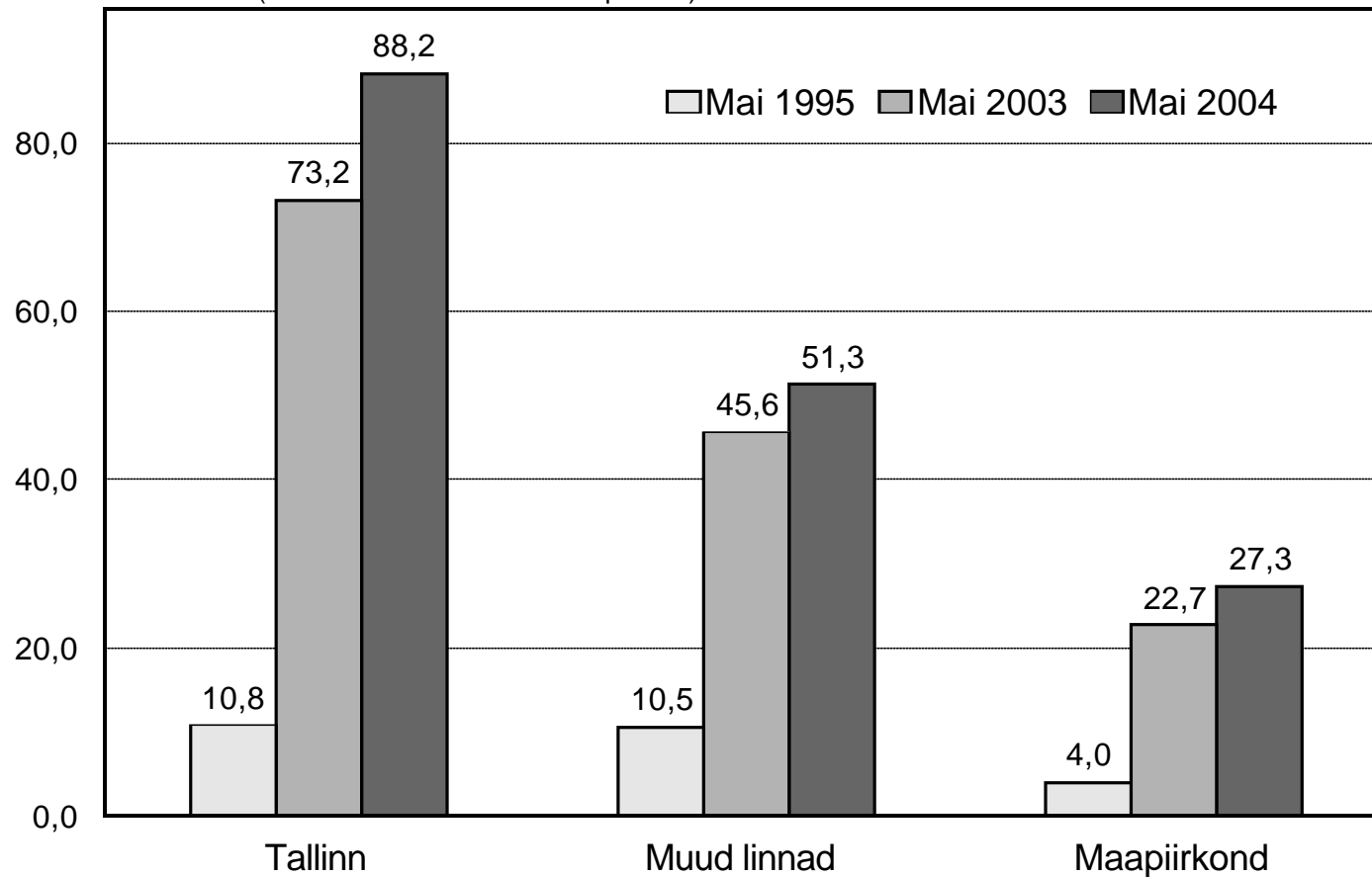
Tabel 3.4

**Kodumaiste ja importlihatoodete suhe kaupluses
pakutavas lihatoodete sortimendis 2004.a mais (%)**

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
veiseliha	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
sealiha	99.4	0.6	100.0	-	100.0	-	93.5	6.5
linnuliha	78.5	21.5	93.9	6.1	75.2	24.8	33.3	66.7
lihakonservid	75.0	25.0	73.4	26.6	71.3	28.7	85.1	14.9
keeduvorst. viinerid	99.6	0.4	99.2	0.8	99.7	0.3	100.0	-
suitsuvorst	97.2	2.8	90.3	9.7	99.6	0.4	100.0	-
suitsuliha	98.6	1.4	96.6	3.4	99.7	0.3	100.0	-

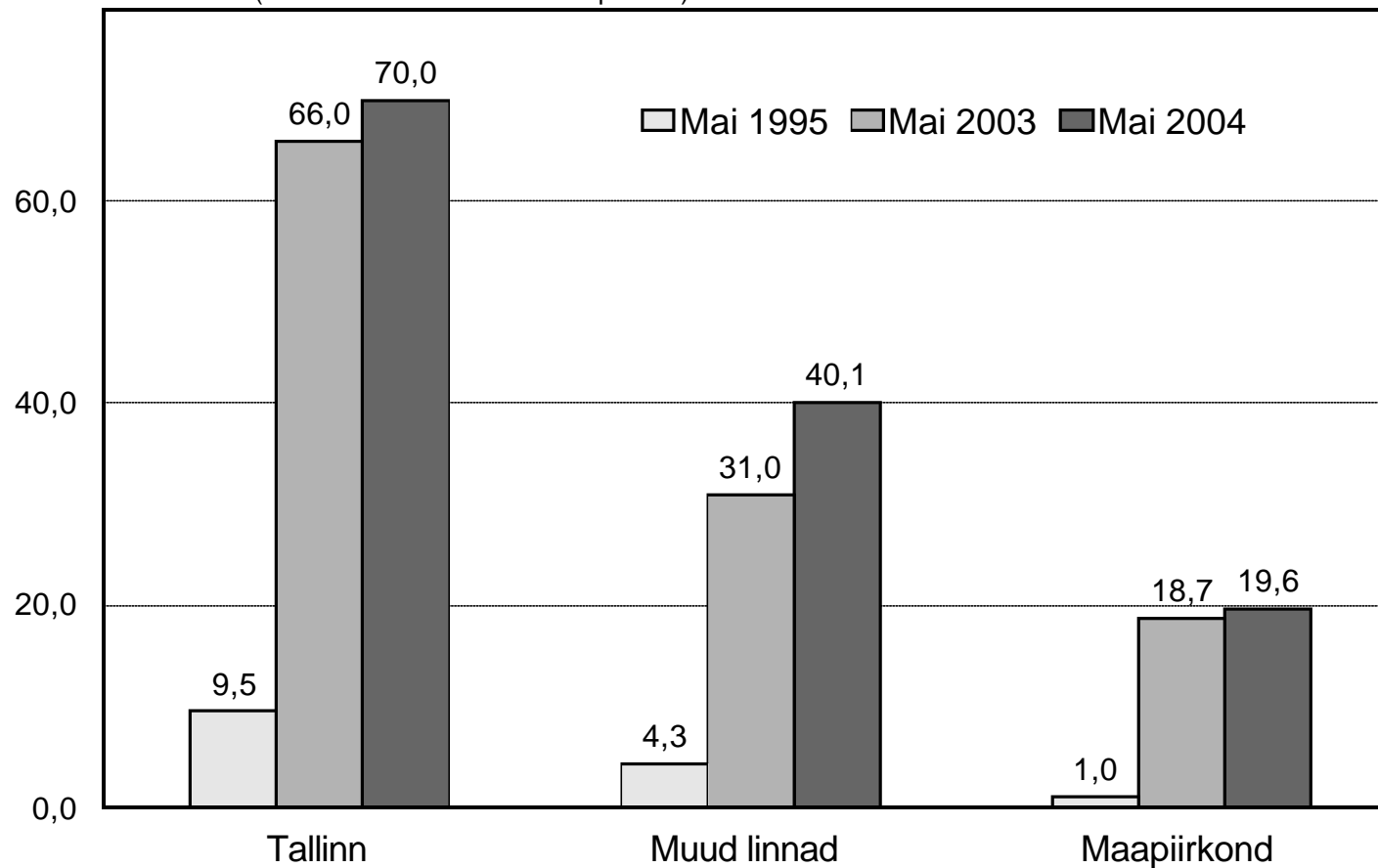
Kodumaise keeduvorsti ja viinerite sortiment

Sortiment (nimetuste arv keskmiselt kauplustes)

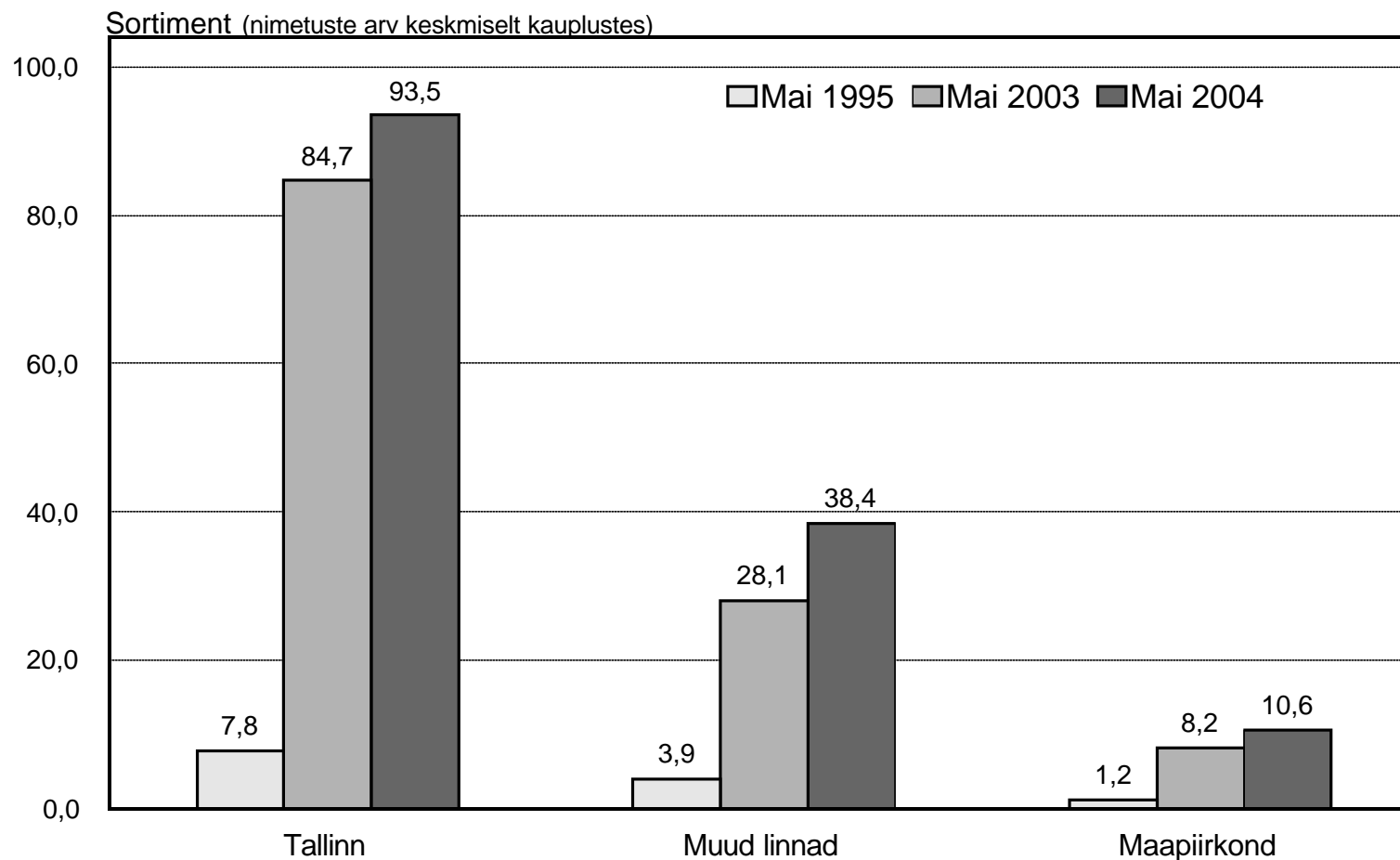

Kodumaise suitsuvorsti sortiment

Sortiment (nimetuste arv keskmiselt kauplustes)

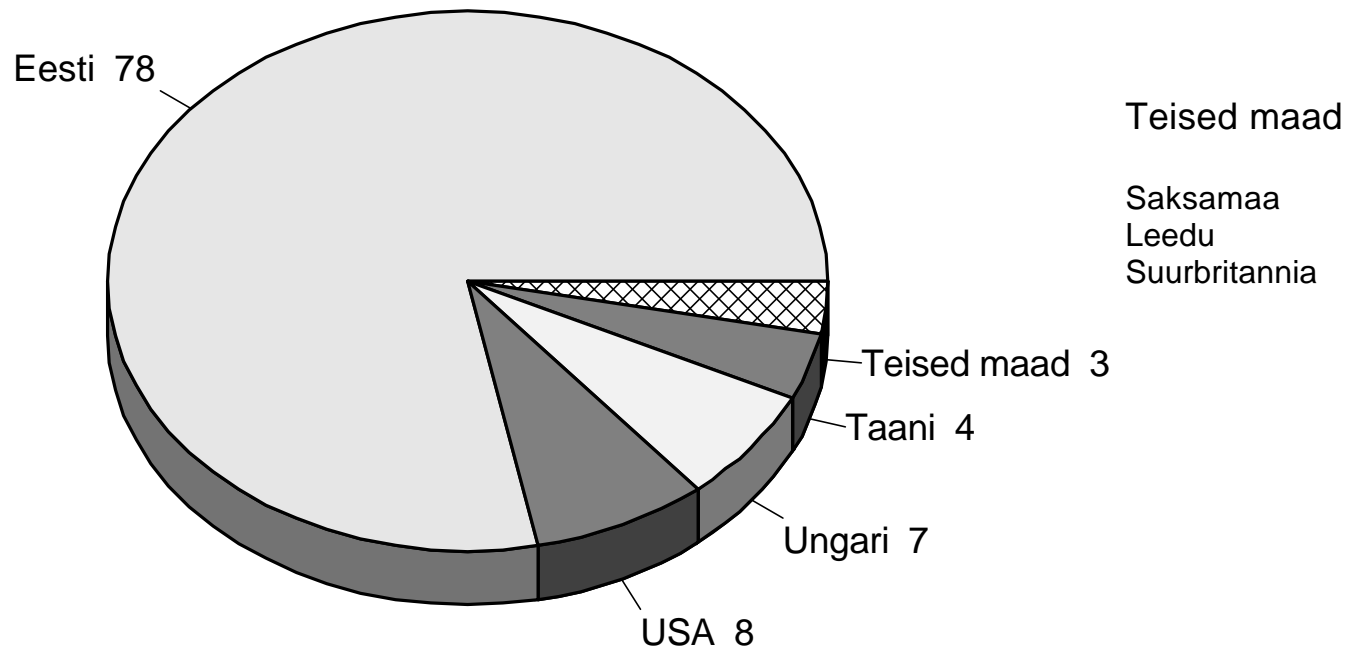

Kodumaise suitsuliha sortiment

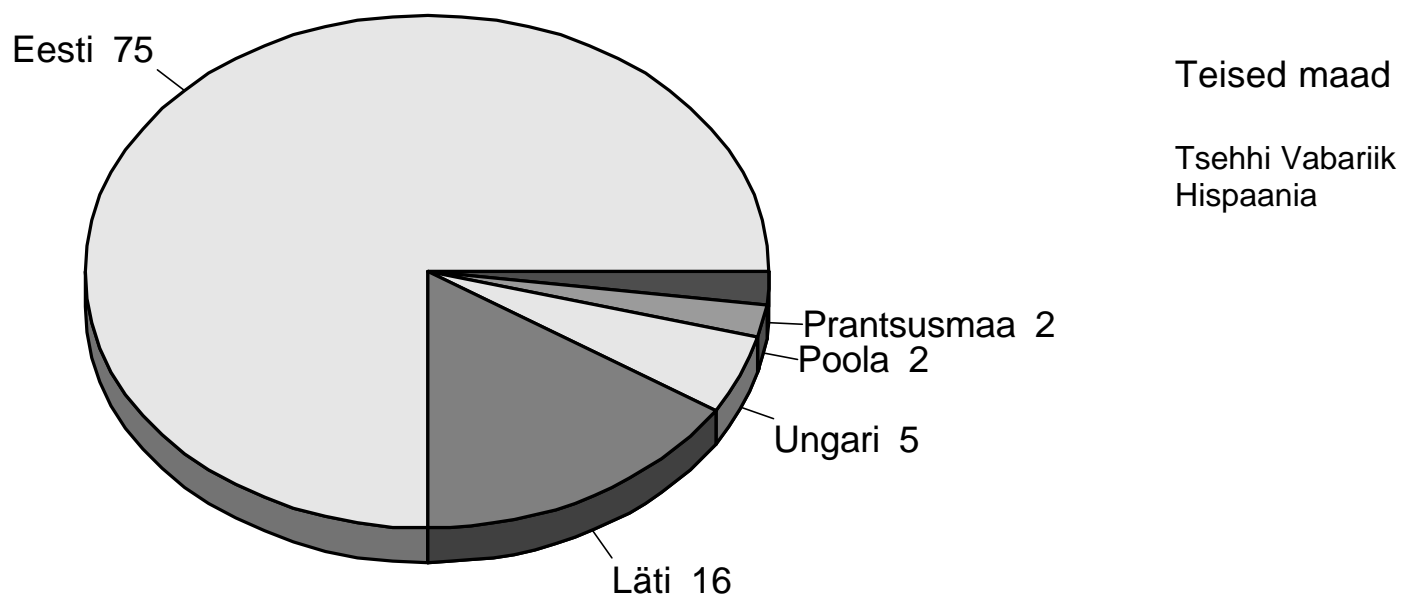
Linnuliha pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Lihakonservide pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Tabel 3.5

Kodumaiste ja importlihatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
veiseliha	100.0	100.0	97.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	-	-	2.3	--	--	--	--	-	-	-
sealiha	100.0	97.1	97.3	81.6	85.5	90.3	89.5	95.3	89.1	97.5	-	2.9	2.7	18.4	14.5	9.7	10.5	4.7	10.9	2.5
linnuliha	69.2	41.4	34.5	44.0	35.9	43.1	48.9	45.0	46.9	60.8	30.8	58.6	65.5	56.0	64.1	56.9	51.1	55.0	53.1	39.2
lihakonservid	85.7	75.4	89.4	93.4	86.5	79.3	81.3	85.5	77.8	87.1	14.3	24.6	10.6	6.6	13.5	20.7	18.7	14.5	22.2	12.9
keeduvorst, viinerid	98.1	98.8	99.0	98.3	98.6	99.5	99.4	99.3	99.5	99.7	1.9	1.2	1.0	1.7	1.4	0.5	0.6	0.7	0.5	0.3
suitsuvorst	96.6	97.3	98.6	98.0	98.8	98.8	99.0	99.5	99.2	99.3	3.4	2.7	1.4	2.0	1.2	1.2	1.0	0.5	0.8	0.7
suitsuliha	98.7	99.6	99.9	98.3	98.3	99.8	99.9	99.6	99.5	99.7	1.3	0.4	0.1	1.7	1.7	0.2	0.1	0.4	0.5	0.3

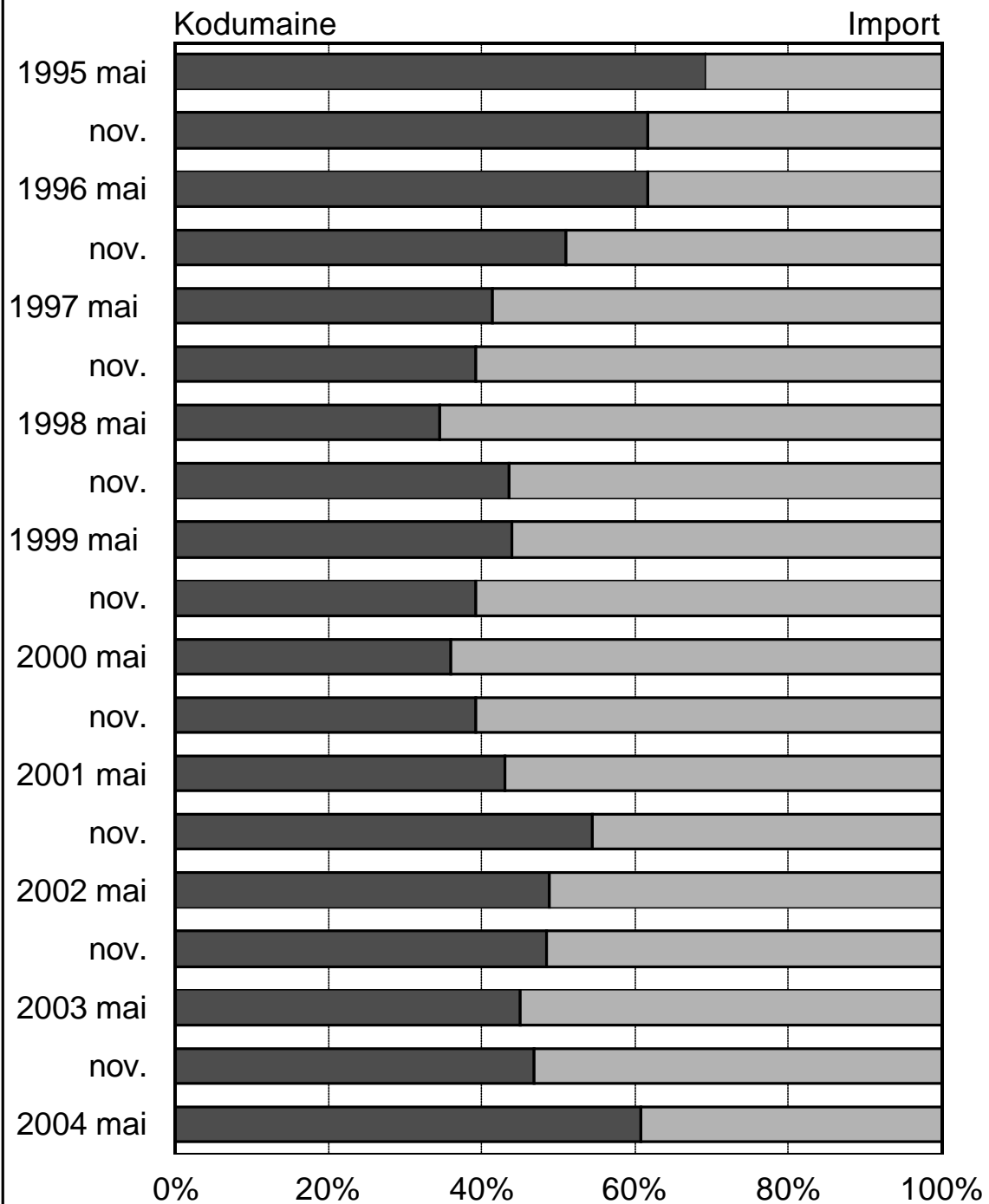
Tabel 3.6

Kodumaiste ja importlihatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes 2004.a mais (%)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
veiseliha	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
sealiha	97.5	2.5	100.0	-	99.6	0.4	92.9	7.1
linnuliha	60.8	39.2	96.7	3.3	64.1	35.9	39.8	60.2
lihakonservid	87.1	12.9	90.8	9.2	83.4	16.6	91.9	8.1
keeduvorst. viinerid	99.7	0.3	98.3	1.7	99.8	0.2	100.0	-
suitsuvorst	99.3	0.7	95.7	4.3	99.9	0.1	100.0	-
suitsuliha	99.7	0.3	99.0	1.0	99.6	0.4	100.0	-

Kodumaise- ja importlinnuliha osatähtsus linnuliha kogukäibes

(1995 - 2004 mai)

Tabel 3.7

Kodumaiste ja importlihatoodete keskmised hinnad (kr/kg)

	Eesti kaup					Importkaup				
	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
veiseliha	74.48	75.39	69.52	63.31	64.81	–	–	–	–	–
sealiha	67.78	66.46	63.71	61.73	62.32	36.96	39.70	35.46	28.40	32.50
linnuliha	36.99	40.12	38.05	37.14	36.43	28.33	25.44	22.91	22.54	22.33
lihakonservid	50.60	48.16	48.94	48.84	48.34	46.24	47.22	47.62	44.26	45.64
keeduvorst. viinerid	46.36	46.28	45.38	44.02	44.00	45.90	38.01	44.53	46.47	43.68
suitsuvorst	67.37	66.29	64.83	64.84	65.51	136.04	91.91	138.84	111.21	145.99
suitsuliha	83.52	83.85	81.50	78.76	78.22	–	–	–	–	65.48

Tabel 3.8

Keskmised lihatoodete hinnad 2004.a mais (kr/kg)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
veiseliha	64.81	-	71.48	-	60.78	-	53.45	-
sealiha	62.32	32.50	74.16	-	59.64	-	47.81	32.50
linnuliha	36.43	22.33	39.13	-	35.80	21.62	35.99	23.25
lihakonservid	48.34	45.64	50.94	67.79	48.25	43.05	47.44	39.27
keeduvorst. viinerid	44.00	43.68	48.71	58.01	43.67	32.93	39.88	-
suitsuvorst	65.51	145.99	78.42	148.17	64.39	125.67	52.25	-
suitsuliha	78.22	65.48	86.12	76.70	75.89	54.25	64.98	-

4. TERA VILJATOOTED

TERAVILJATOOTED

Leiva sortiment suurenes viimase poole aastaga Eestis keskmiselt 7 nimetuse võrra kaupluse kohta. Piirkonniti olid muutused erinevad - Tallinna kauplustes vähenes leiva sortiment juba teist aastat järjest, seekord 10 toote võrra 65-lt 55-ni keskmiselt kaupluse kohta (tabel 4.2). Kõige suurem leivavalik oli Punases Selveris – 78 nimetust (novembris 74 sorti), Tallinna Kaubamajas oli 74 (nov-s 87) ja Rocca al Mare Citymarketis 29 (nov-s 45) nimetust leiba. Teiste linnade kauplustes suurenes leiva sortiment 25-lt 38 ja maakauplustes 17-lt 22 tooteni keskmiselt kaupluses. EKI 2004. aasta tarbijauuringust selgus, et Eesti elanikud andsid kõige kõrgemaid kvaliteedihinnanguid kodumaiste leiva- ja saiatoodetele. Möödunud aastal olid kvaliteedi osas kõige enam hinnatud piim ja piimasaadused ning leiva- ja saiatooted teisel kohal. Võrreldes 2003. aasta novembrikuuga oli käesoleva aasta mais keskmine leiva hind vaid 3 sendi võrra kilo kohta kallim.

Kodumaise **nisujahu** positsioon turul paranes juba mitmendat aastat järjest, Eestis toodetud jahu osatähtsus käibes tõusis mais võrreldes möödunud novembrikuuga 81%-lt 85%-ni (tabel 4.5). Kodumaine nisujahu on importjahust alates 2002. aastast odavam, makstes maikuus 6.93 kr/kg. Importjahu maksis samal ajal 7.53 kr/kg (tabel 4.7).

Kodumaiste küpsiste osatähtsus müügikäibes vähenes viimase poole aastaga 37%-lt 33%-ni. See on tingitud importküpsiste sortimendi suurenemisest 48-lt 61 nimetuseni, samal ajal on kodumaiste küpsiste valik üle kahe korra väiksem.

Eestis toodetud **makaronide** osatähtsus käibes on viimase kuue kuuga suurenenud 1%-punkti võrra, sarnane on ka sortimendiline suurenemine. Endiselt ei leia Eestis toodetud makarone mitte igast Tallinna kauplusest, seevastu importmakaronide valik Tallinnas on 55 nimetust keskmiselt kaupluses. Mujal Eestis on müügil 4-5 sorti kodumaiseid makarone keskmiselt kaupluse kohta. Sortimendis on oluliselt suurenenud Itaaliast imporditud makaronide osakaal (19%-lt 25%-ni), näiteks Tartu Citymarketis oli müügil 101 sorti importmakarone, sh 62 Itaaliast.

Kaerahelveste osatähtsuses käibes jõudis kodumaiste toodete osakaal maikuus 86%-ni (nov-s 83%). Eestimaiseid kaerahelbeid oli müügil keskmiselt 3 ja importkaerahelbeid 1 nimetus keskmiselt kaupluse kohta. Kodumaiste kaerahelveste hind langes viimase poole aastaga 9,1% ja importkaerahelvestel 7%. Kodumaiste kaerahelveste hinnalangus on aidanud nende positsiooni turul parandada.

Tabel 4.1

Teraviljatoodete sortimendi laius (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup										Importkaup										
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	
Leib	4.9	8.7	14.5	18.5	23.9	28.0	30.8	31.4	27.9	35.0	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nisujahu k/s	1.2	2.7	3.3	3.0	4.4	4.2	4.1	4.5	5.1	5.1	0.3	2.2	2.4	3.4	2.7	3.0	2.8	1.7	1.2	1.0	
Küpsised	6.5	7.5	8.9	11.3	15.7	18.6	18.4	16.7	17.8	22.3	18.4	33.0	45.2	52.0	52.2	53.0	56.2	54.7	47.9	60.8	
Makaronid	3.1	1.5	0.3	-	-	0.3	2.3	3.9	3.7	4.2	11.4	21.6	26.4	34.2	33.0	39.3	34.3	32.6	30.8	38.3	
Kaerahelbed							2.9	3.4	3.4	3.3							1.2	1.1	1.0	1.0	

Tabel 4.2

Teraviljatoodete sortimendi laius 2004. a mais (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Leib	35.0	-	55.3	-	38.3	-	21.5	-
Nisujahu	5.1	1.0	6.0	1.7	5.8	1.0	3.7	0.6
Küpsised	22.3	60.8	50.3	106.2	19.5	62.8	15.4	39.5
Makaronid	4.2	38.3	0.7	55.3	4.9	42.9	4.4	24.1
Kaerahelbed	3.3	1.0	4.8	2.5	3.3	0.8	2.7	0.7

Tabel 4.3

**Kodumaiste ja importteraviljatoodete suhe
kaupluses pakutavas teraviljatoodete sortimendis (%)**

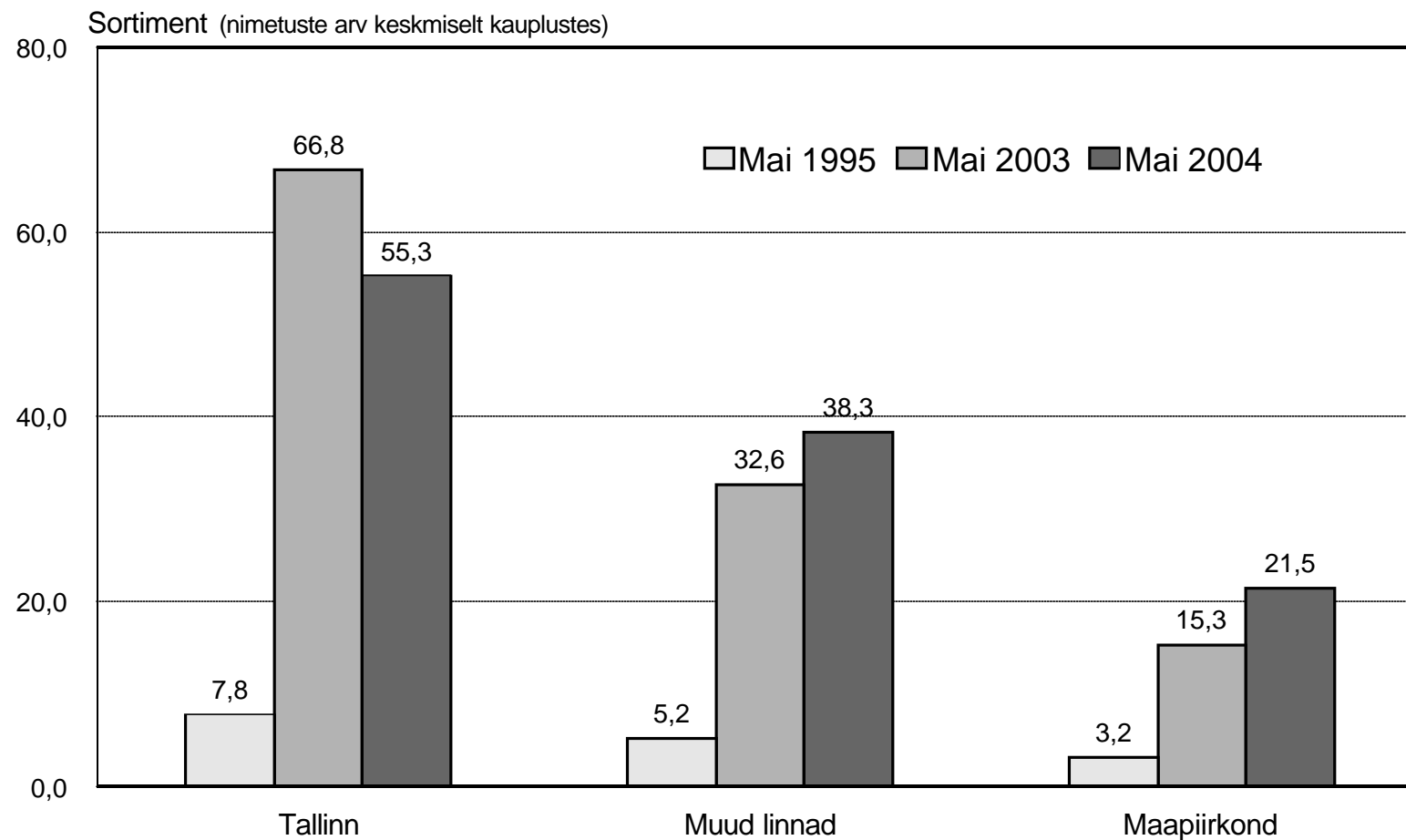
	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Leib	98.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	99.9	100.0	100.0	100.0	2.0	-	-	-	-	-	0.1	-	-	-
Nisujahu k/s	80.0	55.1	57.9	46.9	62.0	58.3	59.3	72.8	81.2	84.3	20.0	44.9	42.1	53.1	38.0	41.7	40.7	27.2	18.8	15.7
Küpsised	26.1	18.5	16.5	17.9	23.1	26.0	24.6	23.4	27.0	26.8	73.9	81.5	83.5	82.1	76.9	74.0	75.4	76.6	73.0	73.2
Makaronid	21.4	6.5	1.1	-	-	0.8	6.2	10.6	10.7	9.8	78.6	93.5	98.9	100.0	100.0	99.2	93.8	89.4	89.3	90.2
Kaerahelbed							71.7	75.6	77.7	77.6							28.3	24.4	22.3	22.4

Tabel 4.4

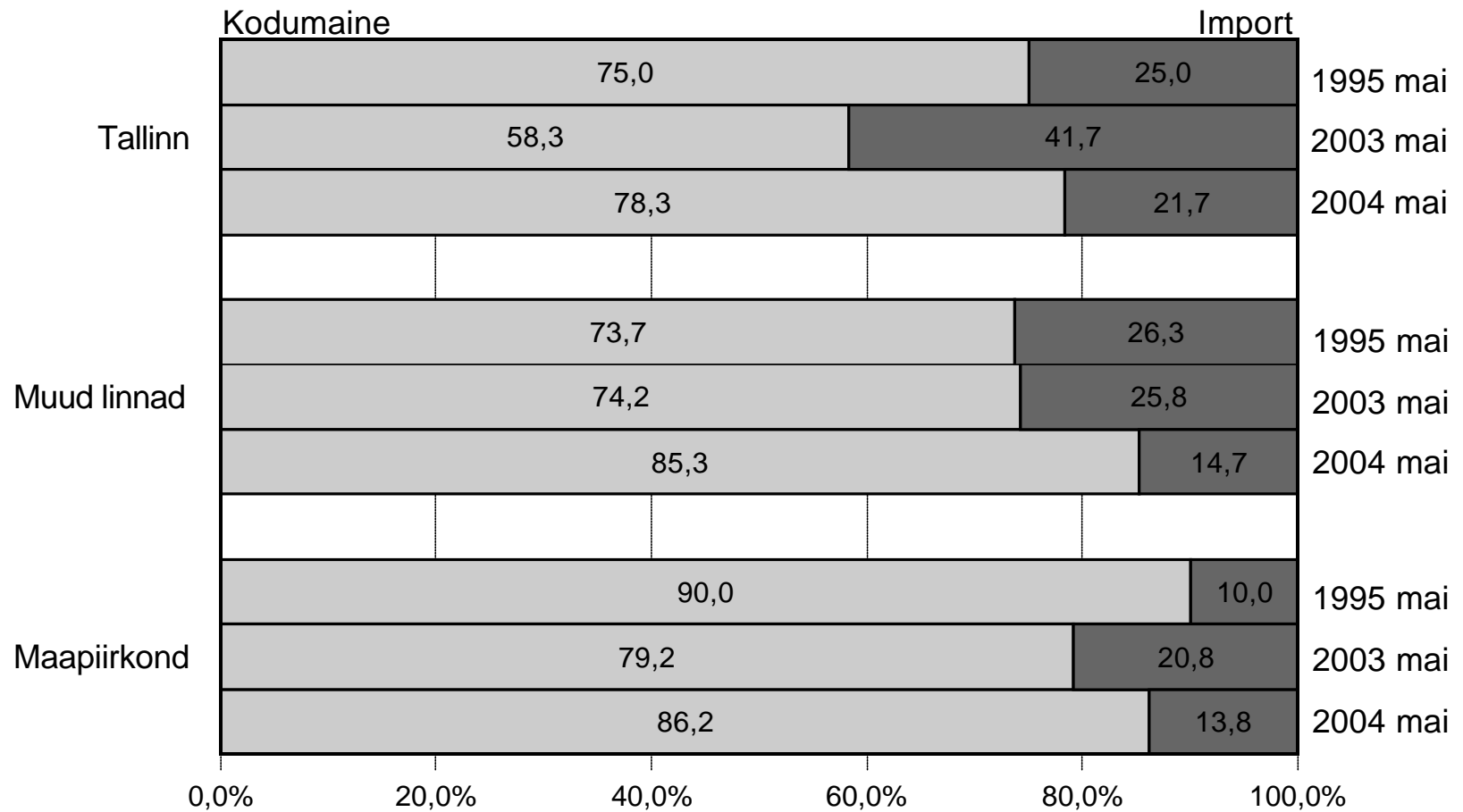
**Kodumaiste ja importteraviljatoodete suhe kaupluses
pakutavas teraviljatoodete sortimendis 2004. a mais (%)**

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Leib	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
Nisujahu	84.3	15.7	78.3	21.7	85.3	14.7	86.2	13.8
Küpsised	26.8	73.2	32.2	67.8	23.7	76.3	28.0	72.0
Makaronid	9.8	90.2	1.2	98.8	10.3	89.7	15.5	84.5
Kaerahelbed	77.6	22.4	65.9	34.1	81.6	18.4	80.0	20.0

Kodumaise leiva sortiment

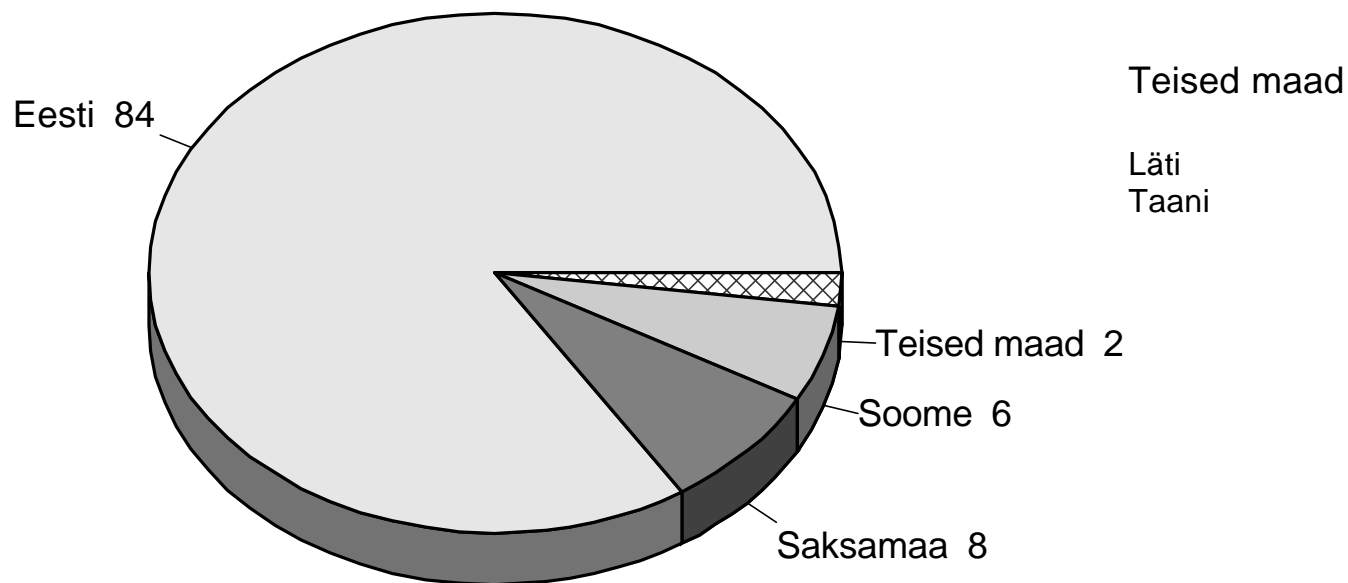

Nisujahu sortiment (%)

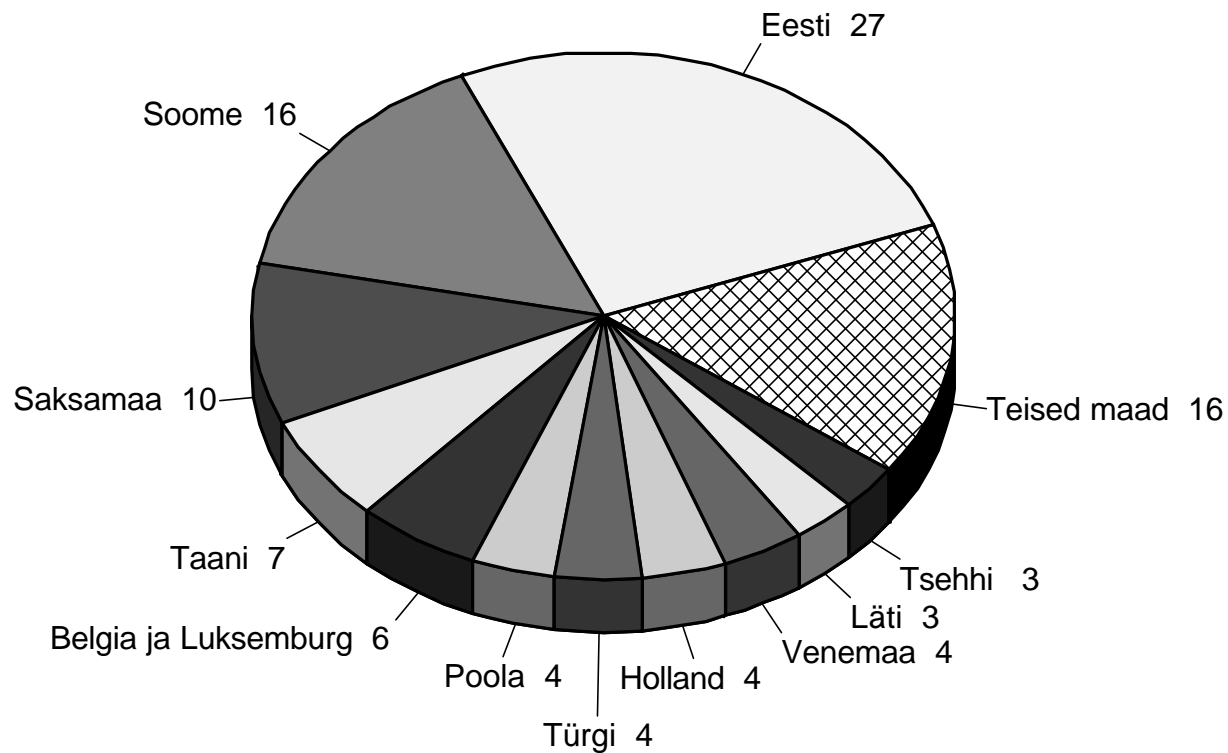
Nisujahu pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Küpsiste pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

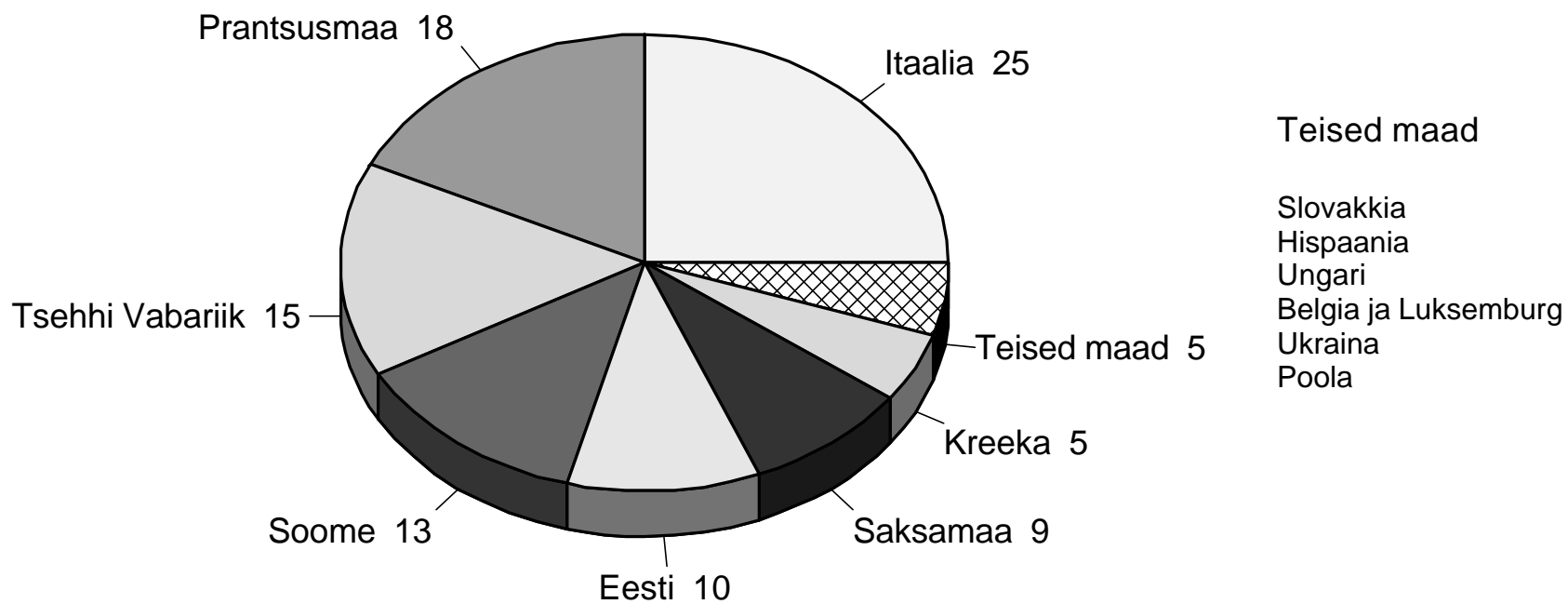
(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Teised maad

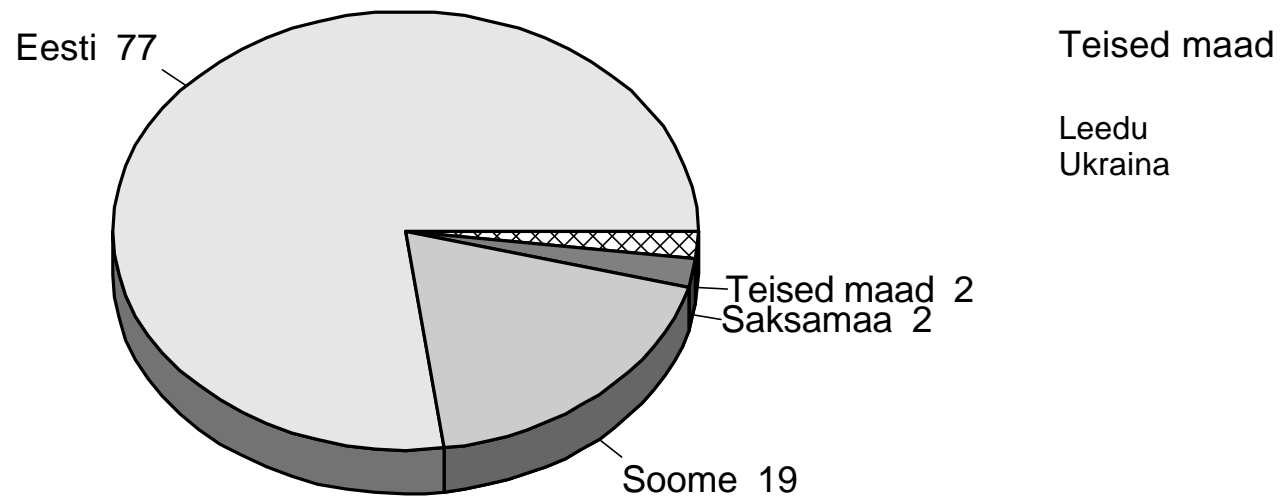
Ukraina
Prantsusmaa
Itaalia
Austria
Rootsi
Brasillia
Suurbritannia
Ungari
USA
Jugoslaavia
Portugal
Leedu
Kreeka

Makaronitoodete pakkumise struktuur tootjamaade lõikes (müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Kaerahelveste pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Tabel 4.5

Kodumaiste ja importteraviljatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Leib	99.0	99.8	100.0	100.0	100.0	100.0	99.9	100.0	100.0	100.0	0.1	0.2	-	-	-	-	0.1	-	-	-
Nisujahu k/s	98.2	70.4	73.2	62.3	68.4	66.2	56.1	72.8	81.2	85.2	1.8	29.6	26.8	37.7	31.6	33.8	43.9	27.2	18.8	14.8
Küpsised	40.2	29.2	30.1	35.5	37.7	44.8	32.0	29.8	36.7	32.6	59.2	70.8	69.9	64.5	62.3	55.2	68.0	70.2	63.3	67.4
Makaronid	32.7	14.0	6.6	-	-	-	14.9	19.0	22.1	22.9	67.3	86.0	93.4	100.0	100.0	95.0	85.1	81.0	77.9	77.1
Kaerahelbed							73.8	82.0	82.8	86.4							26.3	18.0	17.2	13.6

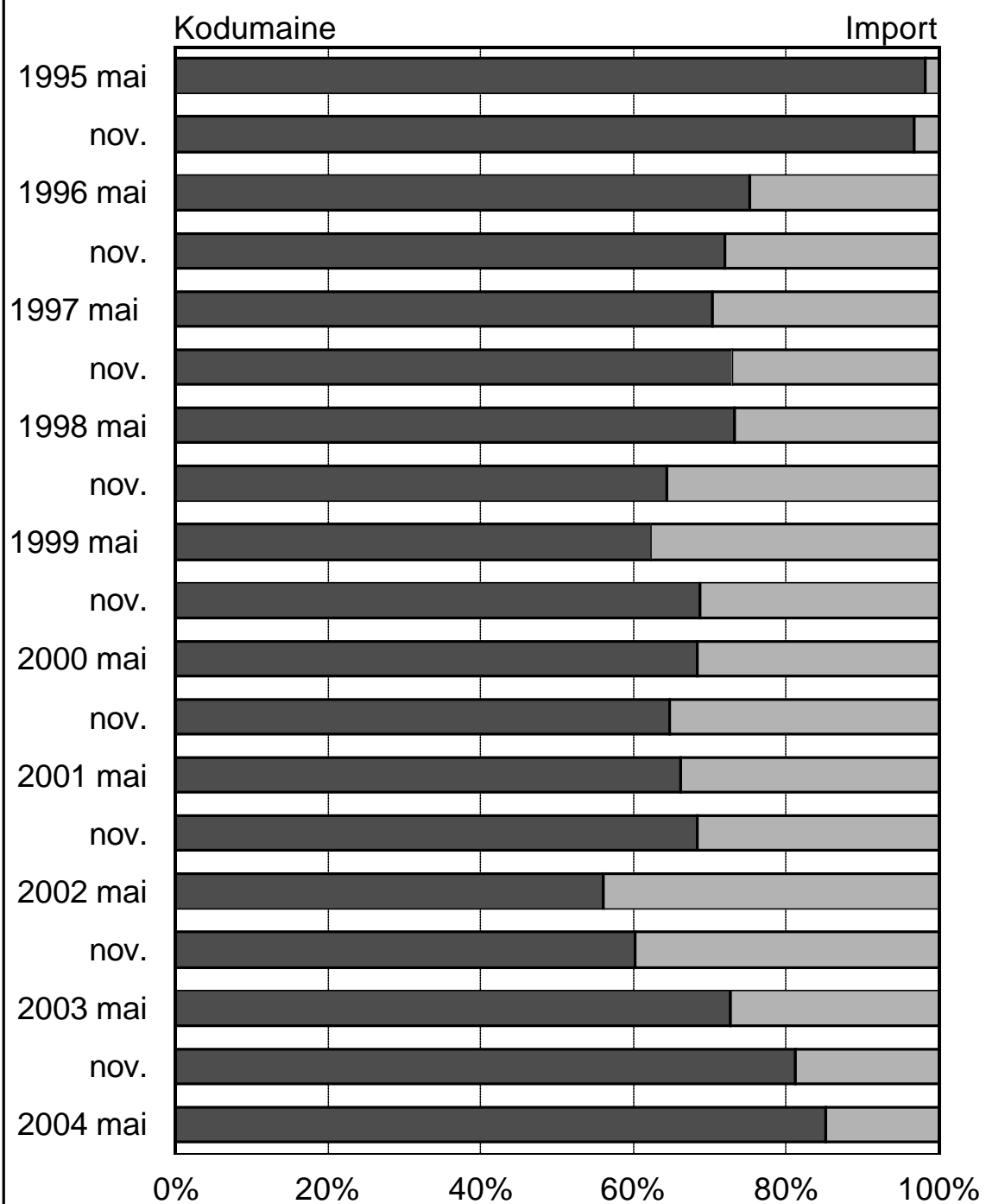
Tabel 4.6

Kodumaiste ja importteraviljatoodete osakaal kaupluste rahalises käibes 2004. a mais (%)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Leib	100.0	-	100.0	-	100.0	-	100.0	-
Nisujahu	85.2	14.8	69.2	30.8	87.0	13.0	89.0	11.0
Küpsised	32.6	67.4	30.0	70.0	32.8	67.2	33.4	66.6
Makaronid	22.9	77.1	8.3	91.7	21.8	78.2	30.9	69.1
Kaerahelbed	86.4	13.6	73.3	26.7	89.3	10.7	87.0	13.0

Kodumaise- ja importnisujahu osatähtsus nisujahu kogukäibes

(1995 - 2004 mai)

Tabel 4.7

Kodumaiste ja importteraviljatoodete keskmised hinnad (kr/kg)

	Eesti kaup				Importkaup					
	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Leib	16.59	17.17	16.77	16.67	16.70	28.60	–	–	–	–
Nisujahu k/s	7.71	7.38	6.80	6.48	6.93	6.87	6.90	6.89	7.09	7.53
Küpsised	35.09	34.31	33.87	32.80	32.25	53.85	55.32	52.20	49.70	52.11
Makaronid	13.06	13.78	12.89	12.32	12.93	16.35	15.48	15.84	15.60	15.79
Kaerahelbed	15.45	16.99	16.76	16.89	15.35	18.58	19.45	18.28	19.51	18.93

Tabel 4.8

Teraviljatoodete keskmised hinnad 2004. a mais (kr/kg)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Leib	16.70	-	19.55	-	16.34	-	14.79	-
Nisujahu	6.93	7.53	7.39	7.84	6.87	7.63	6.82	6.93
Küpsised	32.25	52.11	31.71	53.55	32.16	52.53	32.92	49.50
Makaronid	12.93	15.79	14.00	15.98	12.92	15.89	12.91	15.47
Kaerahelbed	15.35	18.93	16.92	20.90	14.80	18.09	15.31	17.49

5. JOOGID

JOOGID

Õlle sortiment suurenes viimase poole aastaga Eestis rekordtasemele - 54 nimetuseni keskmiselt kaupluse kohta (nov-s 39 nimetust) (tabel 5.1) Kohaliku õlle sortiment kasvas 9 ja importõlle valik 6 nimetuse võrra. Rahalises käibes vähenes kodumaise õlle osatähtsus 92%-lt 88%-ni. Importõlut müüakse Tallinnas tunduvalt suuremas valikus ja koguseliselt enam, kui mujal Eestis. Tallinnas oli maikuus müügil 55, teistes linnades 31 ja maakauplustes 18 nimetust importõlut. Uueks märgatavaks tegijaks Eesti õlleturul on tõusnud Venemaalt imporditud õlu, mille osatähtsus sortimendis oli mais 4%. Tartu Citymarketis oli 97-st importõllest 24 ja Narvas 29-st 14 toodetud Venemaal. Tallinna kauplustes on poole aastaga suurenenud kodumaise õlle sortiment 4 ja importõlle valik 6, teiste linnade kauplustes vastavalt 12 ja 9 ning maakauplustes 6 ja 2 nimetuse võrra (tabel 5.2). Nii kodumaise kui importõlle puhul suureneb plastpudelites kaubastatava õlle osatähtsus. Kodumaise purgiõlle hind tõusis mais võrreldes novembriga 6,8%, imporditud purgiõlu odavnes 1,6% (tabel 5.7). Kõige kallim purgiõlu oli pärit USA-st (39.10 kr/l), odavaim Ukrainast ja Venemaalt (21.80 kr/l). Antud hinnatrendid on Eesti õlled turupositsioonile negatiivselt mõjunud.

Kodumaise **viina** valik on kauplustes poole aastaga suurenenud 2 ja importviina valik 5 toote võrra (tabel 5.1). Müügilolevast sortimendist oli 2003. aasta novembris 82% ja selle aasta mais 75% toodetud Eestis. Sarnaselt õllele on ka viina sortimendis kasvanud Venemaa osatähtsus (nov-s 4%, mais 9%). Tallinna kauplustes on kodumaise viina sortiment vähenenud 49-lt 44 tooteni, importviina valik on aga suurenenud 28-lt 32-ni. Väljaspool Tallinna on suurenenud nii kodumaise kui importviina sortiment. Kodumaise viina osatähtsus käibes Eestis tervikuna on endiselt 93%. Elanikkonna elatustaseme tõusuga suureneb kvaliteetsema viina tarbimine, Eestis üheks hinnatumaks viinaks on Venemaal toodetud "Russky Standard". Suurenenud on keskmise hinnaklassi viinade osatähtsus kodumaiste 0,75-liitristesse pudelitesse villitud viinade hulgas, varem oli 0,75-liitristes pudelites enam kõrgema hinnaklassi viinasid. See on ka põhjuseks miks maikuus kodumaise viina hind langes 0,3% võrreldes 2003. aasta novembriga. Importviina keskmine hind on poole aastaga tõusnud 0,5%.

Kodumaiste **mahlade** sortimendi laius poole aastaga muutunud ei ole, osatähtsus käibes on vähenenud 2003. aasta novembrikuu 53%-lt selle aasta maiks 49%-ni.

Mahlade sortiment on oluliselt vähenenud Tallinna kauplustes - kodumaiste mahlade puhul 21-lt nimetuselt 14-ni ja importmahlade puhul 45-lt 35-ni keskmiselt kaupluse kohta. Sortimendis suurenes Läti mahlade osatähtsus 30%-ni ja Hollandi mahladel 12%-ni. Eestimaise õunamahla liitrine pakk odavnes viimase poole aastaga 1,4%.

Õlle, viina ja mahlade sortimendi ulatus nii Tallinna, muude linnade kui maa-kauplustes on suhteliselt ühesugune, erandiks on vaid importviinad, mida pealinnas on müügil suuremas valikus. Maakauplustes on odavamate toodete osakaal mõnevõrra suurem kui linnades, sellest ka veidi odavamad keskmised jookide hinnad.

Tabel 5.1

Kodumaiste ja importjookide sortimendi laius (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Õlu	7.3	14.8	16.7	19.2	22.4	24.7	28.6	26.5	26.5	35.6	3.3	4.3	8.2	12.6	9.4	10.4	11.0	13.7	12.2	18.2
Viin	9.0	20.3	32.1	38.6	40.5	49.2	43.8	42.0	40.9	43.2	4.6	7.3	9.1	11.8	11.4	12.4	12.9	11.6	8.7	14.1
Mahl	3.4	7.9	11.1	10.6	12.2	16.0	13.8	16.7	14.6	14.6	14.2	22.3	26.6	33.1	32.8	39.7	23.6	22.1	21.4	22.9

Tabel 5.2

Jookide sortimendi laius 2004. a mais (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Õlu	35.6	18.2	42.3	52.7	38.3	17.0	28.6	6.3
Viin	43.2	14.1	44.3	31.5	45.8	15.4	38.6	4.9
Mahl	14.6	22.9	14.3	35.2	17.1	24.3	10.7	15.8

Tabel 5.3

**Kodumaiste ja importjookide suhe
kaupluses pakutavas jookide sortimendis (%)**

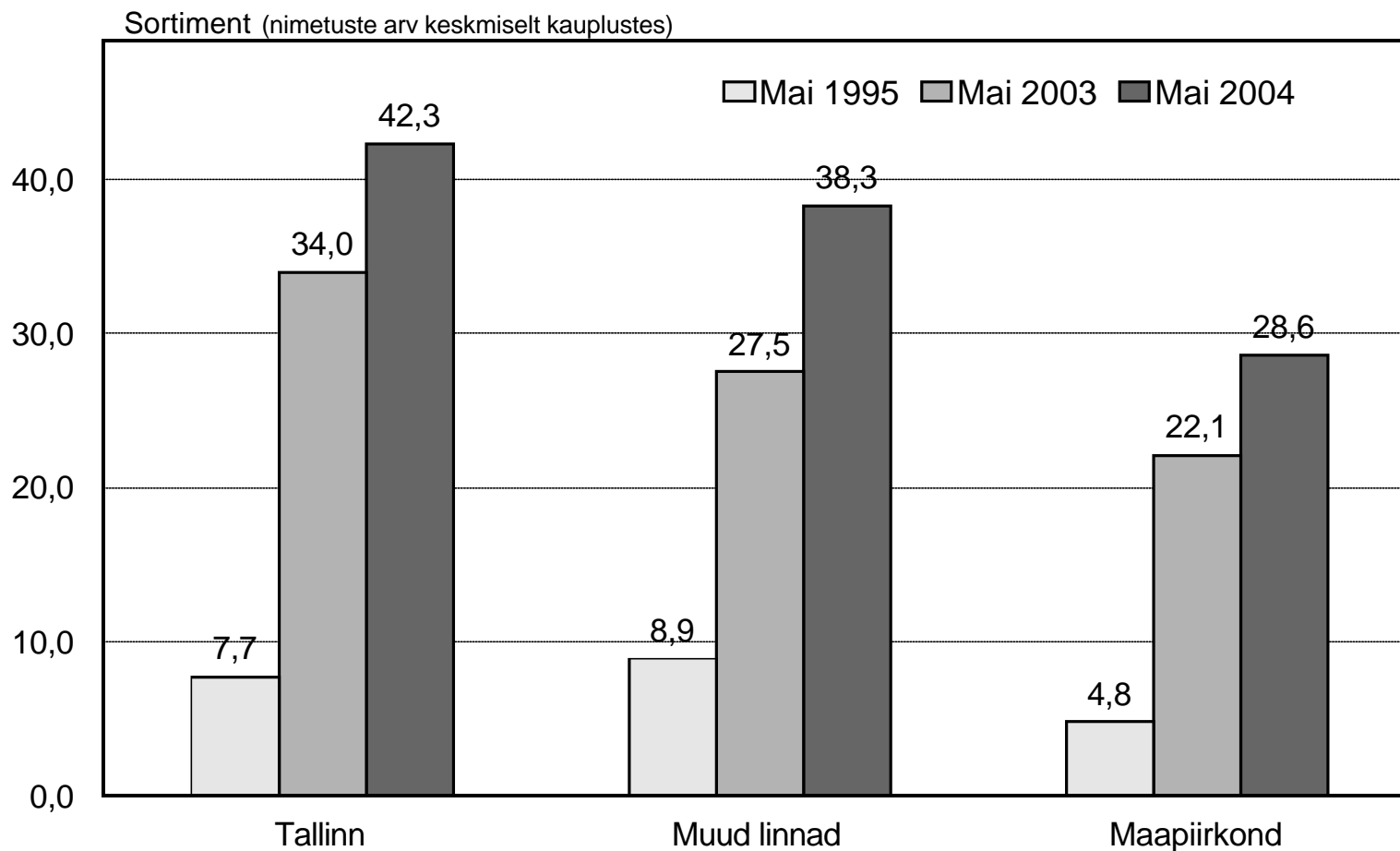
	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Õlu	68.9	77.5	67.1	60.4	70.4	70.4	72.2	65.9	68.5	66.2	31.1	22.5	32.9	39.6	29.6	29.6	27.8	34.1	31.5	33.8
Viin	66.2	73.6	77.9	76.6	78.0	79.9	77.2	78.4	82.4	75.4	33.8	26.4	22.1	23.4	22.0	20.1	22.8	21.6	17.6	24.6
Mahl	19.3	26.2	29.4	24.3	27.1	28.7	36.8	43.1	40.7	38.9	80.7	73.8	70.6	75.7	72.9	71.3	63.2	56.9	59.3	61.1

Tabel 5.4

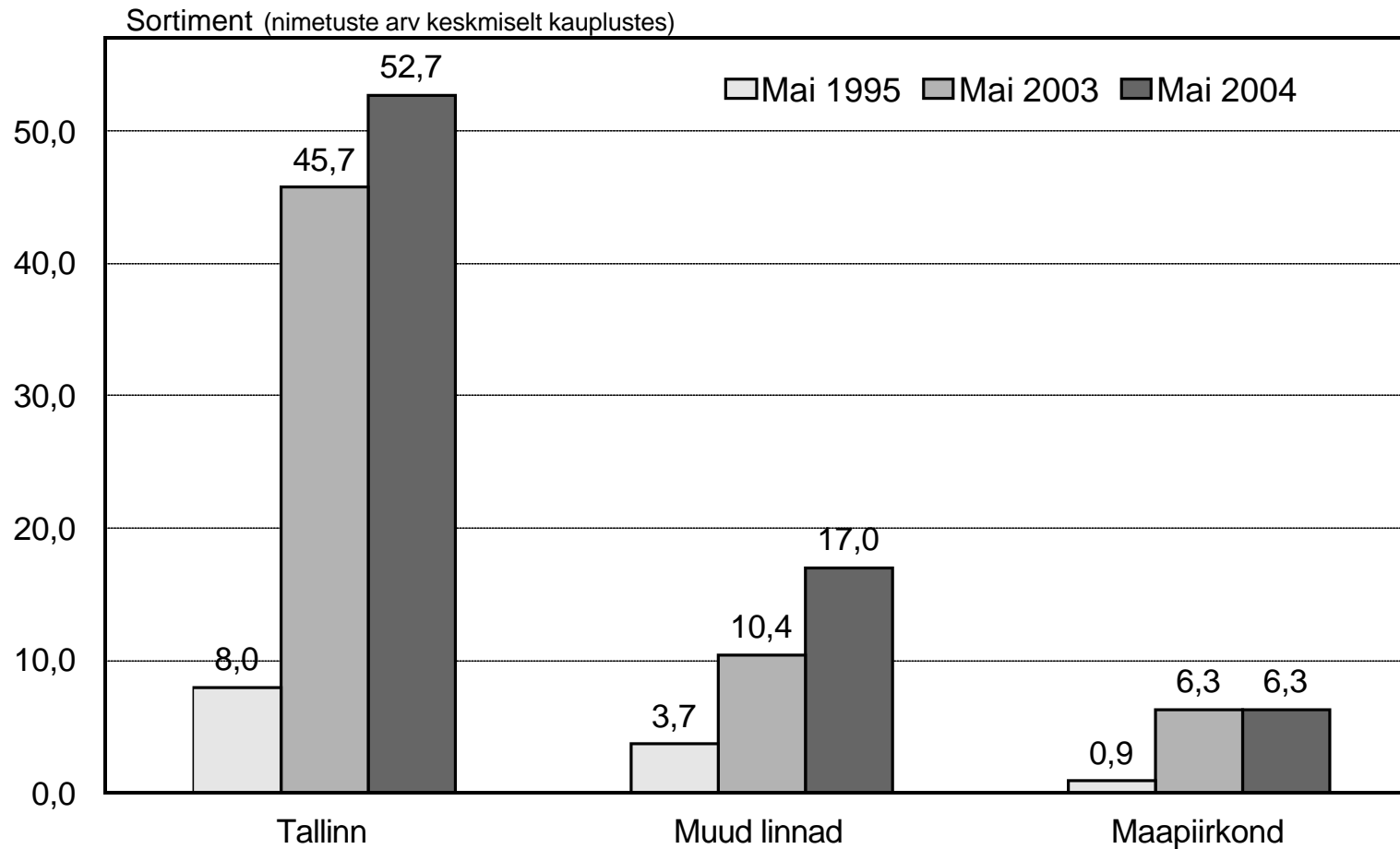
**Kodumaiste ja importjookide suhe kaupluses
pakutavas jookide sortimendis 2004. a mais (%)**

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Õlu	66.2	33.8	44.6	55.4	69.2	30.8	82.0	18.0
Viin	75.4	24.6	58.5	41.5	74.8	25.2	88.7	11.3
Mahl	38.9	61.1	29.0	71.0	41.2	58.8	40.5	59.5

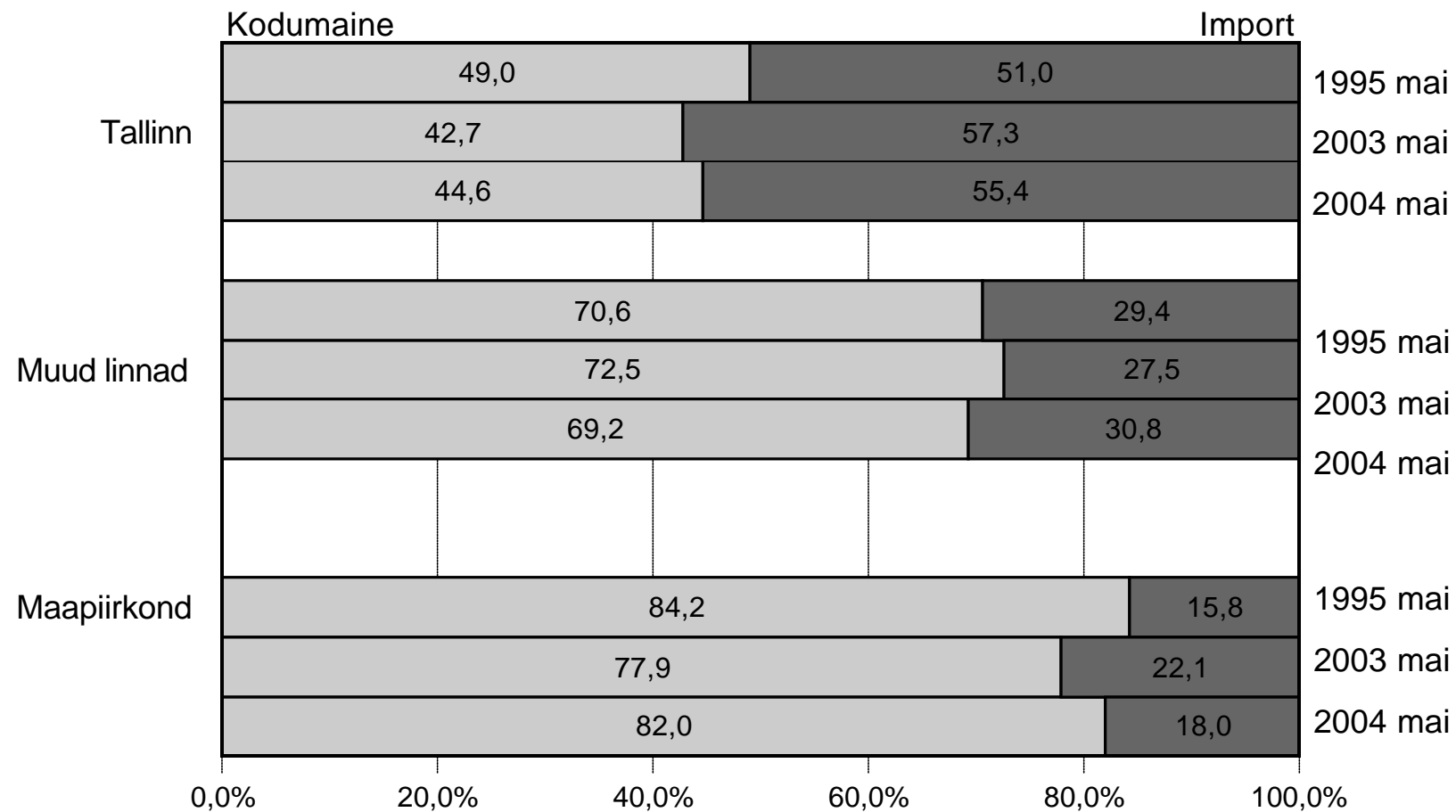
Kodumaise õlle sortiment

Importõlle sortiment

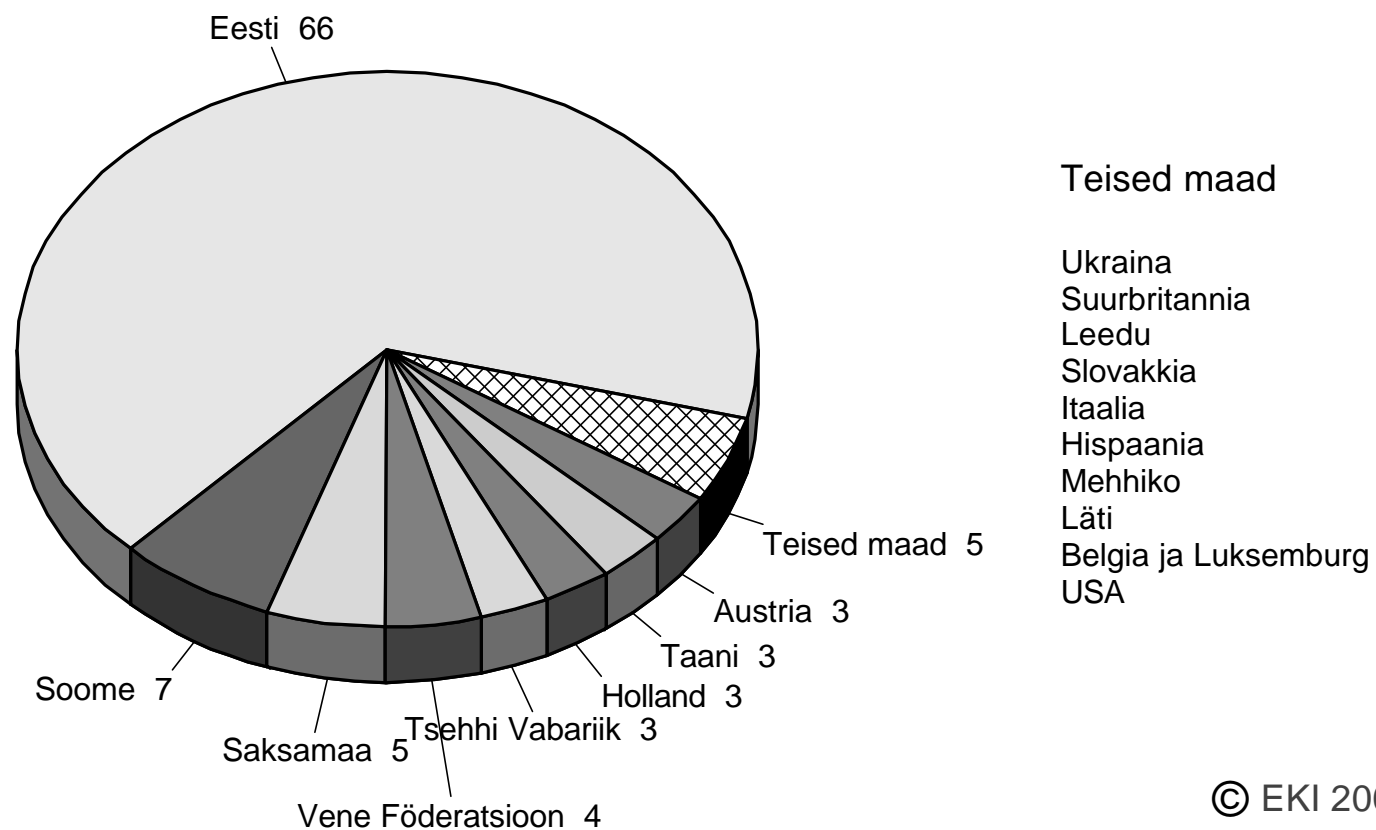

Õlle sortiment (%)

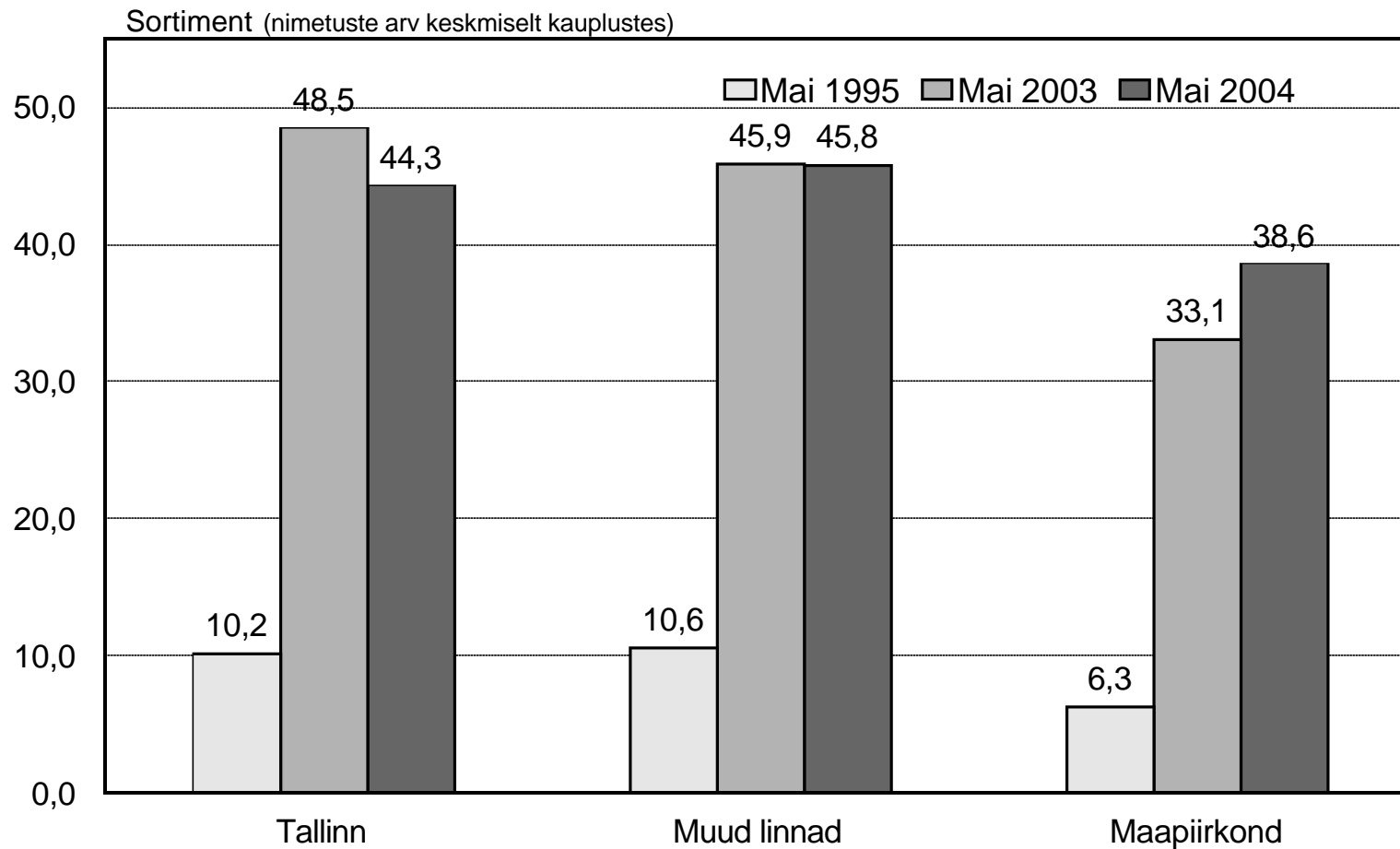

Õlle pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

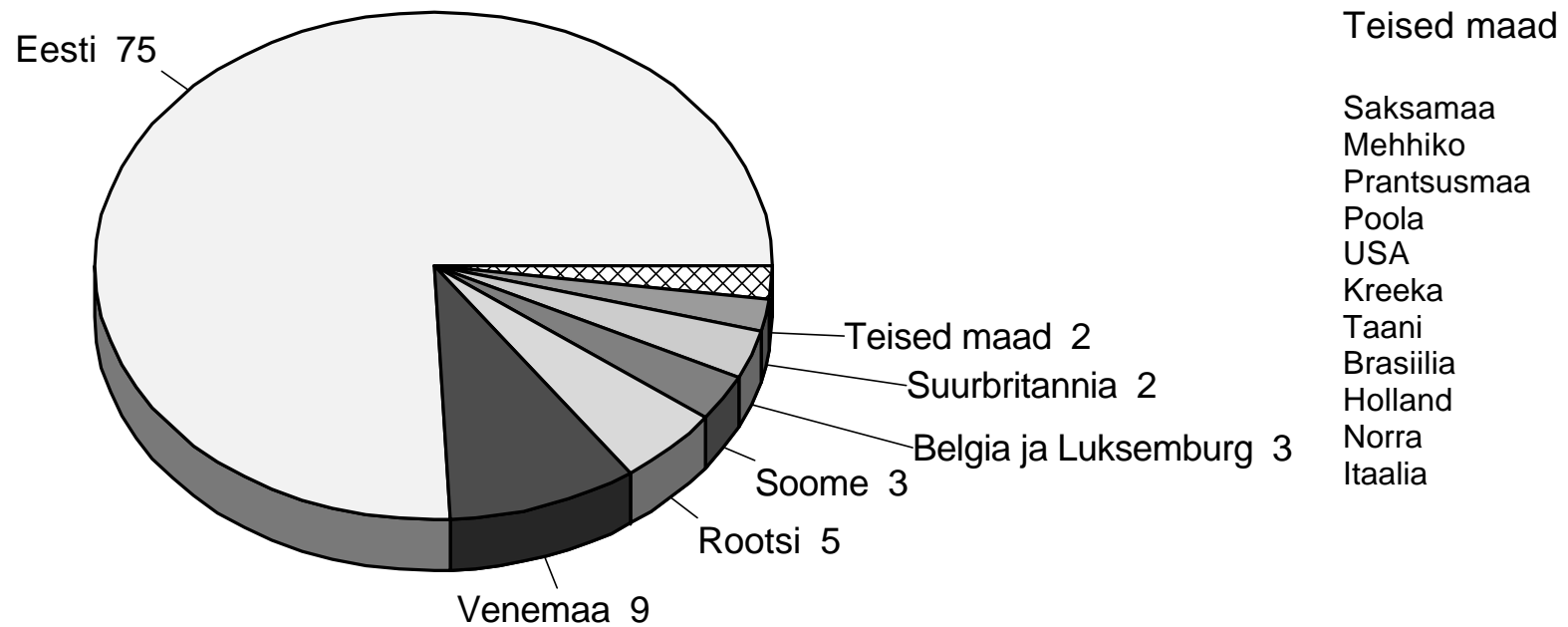

Kodumaise viina sortiment

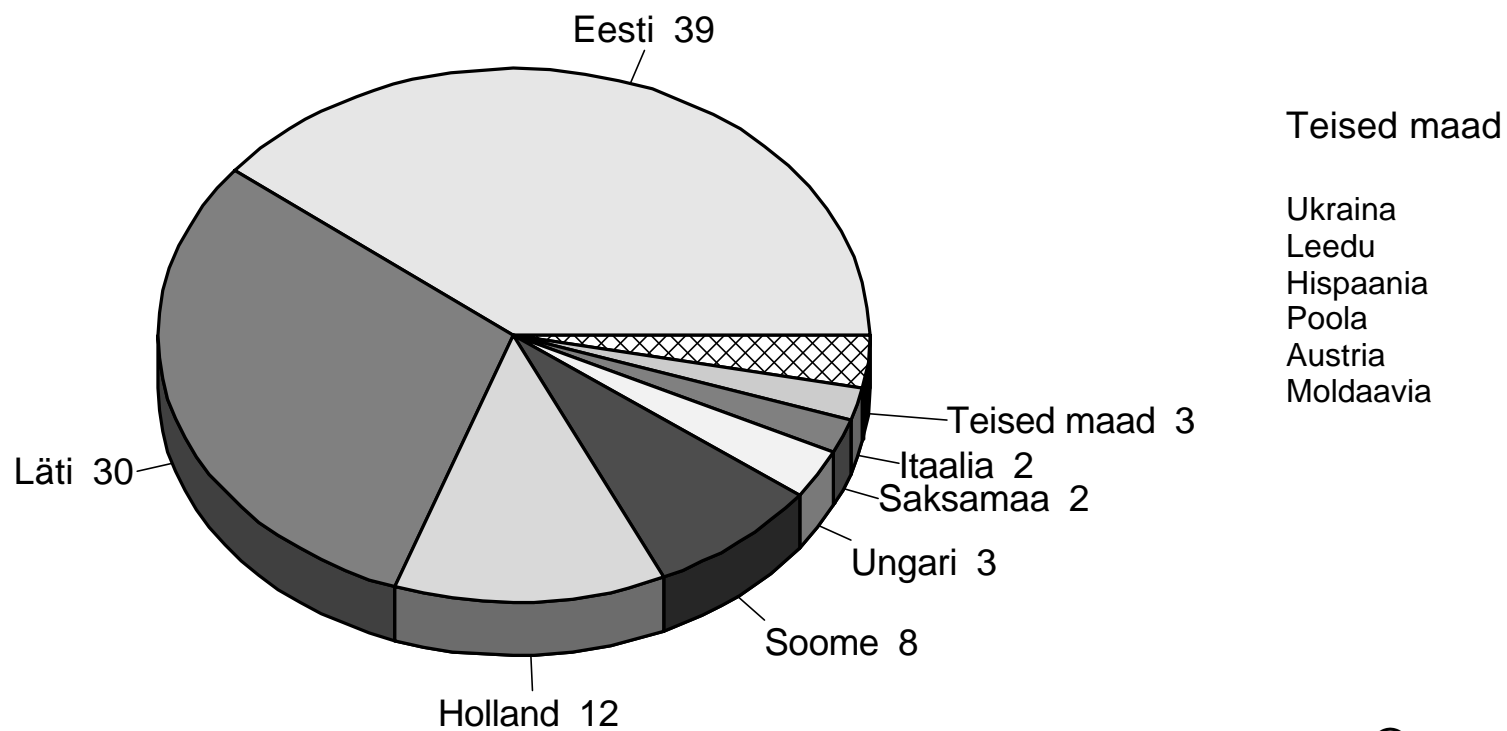
Viina pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

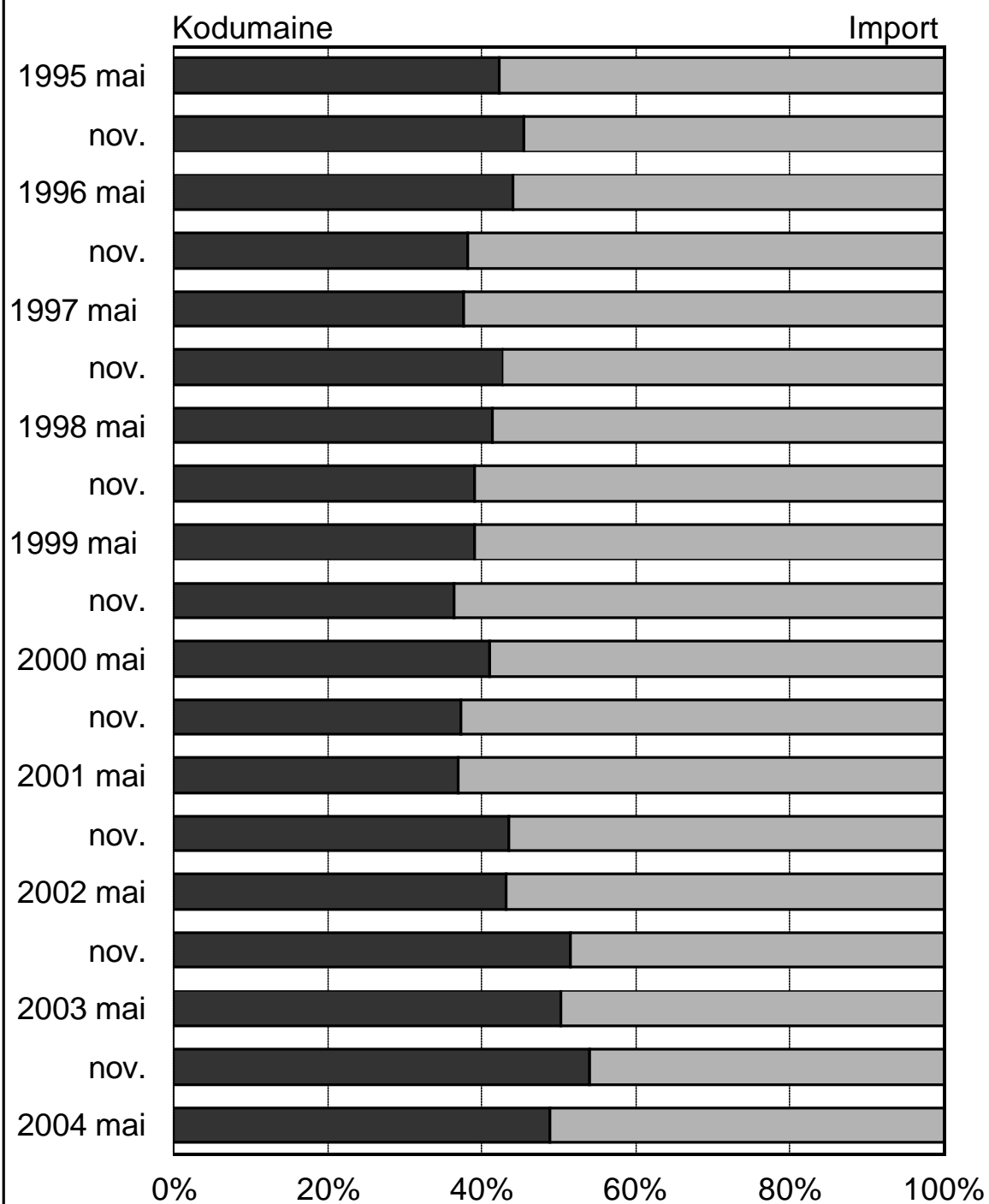
Mahla pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Kodumaise- ja importmahla osatähtsus mahla kogukäibes

(1995 - 2004 mai)

Tabel 5.5

Kodumaiste ja importjookide osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Õlu	91.7	90.0	87.3	89.1	92.6	92.8	92.8	91.9	91.8	88.3	8.3	10.0	12.7	10.9	7.4	7.2	7.2	8.1	8.2	11.7
Viin	93.0	86.6	90.7	91.7	92.2	91.3	90.6	91.6	92.8	92.7	7.0	13.4	9.3	8.3	7.8	8.7	9.4	8.4	7.2	7.3
Mahl	42.2	37.6	41.4	39.0	41.0	36.9	43.2	50.3	53.9	48.8	57.8	62.4	58.6	61.0	59.0	63.1	56.8	49.7	46.1	51.2

Tabel 5.6

Kodumaiste ja importjookide osakaal kaupluste rahalises käibes 2004. a mais (%)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Õlu	88.3	11.7	82.8	17.2	90.6	9.4	86.9	13.1
Viin	92.7	7.3	86.7	13.3	92.7	7.3	95.2	4.8
Mahl	48.8	51.2	51.7	48.3	48.6	51.4	47.9	52.1

Tabel 5.7

Kodumaiste ja importjookide keskmised hinnad (kr/l)

	Eesti kaup				Importkaup					
	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Õlu	20.90	20.40	21.76	20.76	22.17	26.01	25.39	25.33	25.64	25.24
Viin	145.10	133.14	142.77	134.04	133.70	273.77	284.90	284.08	278.47	279.96
Mahl	14.41	13.62	13.06	13.80	13.61	14.42	13.29	12.70	12.36	13.09

Tabel 5.8

Jookide keskmised hinnad 2004. a mais (kr/l)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Õlu	22.17	25.24	22.56	25.63	22.36	25.28	21.27	24.39
Viin	133.70	279.96	145.95	310.04	135.80	263.25	123.85	243.71
Mahl	13.61	13.09	13.30	13.00	13.46	13.28	14.18	12.60

6. MUUD TOIDUKAUBAD

MUUD TOIDUKAUBAD

Loomsed ja taimsed rasvad

Kodumaise **margariini** sortiment muutus viimase poole aastaga vähe, importmargariini valik suurenes 2 toote võrra (tabel 6.1). Vaatamata väikesele sortimendi laienemisele vähenes Eesti margariini osatähtsus käibes 21%-lt 15%-ni. Sortimendis suurenes kõige enam Poolast imporditud margariini osatähtsus – 17%-lt 23%-ni. Eestis toodetud margariin kallines poole aastaga 2,3%, importmargariini hind langes 4,5%, sellest ka käibe osakaalude muutused.

Kodumaise **toiduõli** osatähtsus käibes tõusis ligi 1% (tabel 6.5), sortiment suurenes keskmiselt 0,4 nimetuse võrra kaupluse kohta. Importõli sortiment suurenes 4 toote võrra, sh Tallinna kauplustes 38-lt nimetuselt 45-ni. Näiteks Stockmannis oli mai kuus müügil 95 sorti toiduõli, sh 37 Itaaliast, 15 Hispaaniast, 13 Prantsusmaalt, 12 Kreekast, 7 Belgiast, 6 Leedust ja 5 Eestist.

Eesti 1-liitrine rapsiõli kallines poole aastaga 4%, importrapsiõli odavnes 2%.

Aiandussaadused

Konservkurgi sortimendis ja osatähtsuses käibes olulisi muudatusi viimase poole aastaga ei toimunud. Eestimaised konservkurgid on endiselt ligi kolmandiku võrra kallimad kui importkurgid.

Sarnaselt enamikele teistele toidukaupadele eelistab Eesti tarbija kodumaist **värsket kurki** ja **tomatit** välismaisele, kuid suure hinnavahe tõttu ostetakse ka importi. Kodumaise kurgi osakaal müügikäibes oli maikuus suurem kui varasemate vaatluste ajal – 86,5% (nov-s 81%). Eestis kasvatatud kurk oli mais importkurgist 28% kallim, üle 2 korra kallim kui novembris, kuid 6% odavam kui aasta tagasi. Viimase sortimendivaatluse ajal oli müügil vaid importtomat, mis oli keskmiselt 12% kallim kui 2003. aasta novembris ja 6% odavam kui aasta tagasi.

Tabel 6.1

Muude toidukaupade sortimendi laius (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Margariin	0.3	1.0	1.4	1.4	1.7	3.1	2.9	3.8	4.1	4.7	9.9	10.1	10.9	15.3	13.0	13.7	14.8	15.5	13.7	16.2
Toiduõli	0.2	0.2	–	–	1.4	2.4	2.4	2.6	2.8	3.2	5.7	7.3	8.2	10.8	8.3	11.2	9.1	12.4	12.2	15.8
Konservkurk							6.2	7.7	7.0	7.8							5.3	5.3	5.8	6.2
Kurk							0.8	0.7	0.9	1.0							0.5	0.6	0.2	0.5
Tomat							–	–	0.7	–							1.3	1.6	0.9	1.6

Tabel 6.2

Muude toidukaupade sortimendi laius 2004. a mais (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Margariin	4.7	16.2	6.3	22.0	5.4	17.1	2.9	12.3
Toiduõli	3.2	15.8	4.5	45.0	3.1	15.2	2.9	5.1
Konservkurk	7.8	6.2	18.0	10.0	8.1	6.8	3.1	3.9
Kurk	1.0	0.5	1.2	0.5	0.9	0.7	0.9	0.2
Tomat	-	1.6	-	3.3	-	1.5	-	1.0

Tabel 6.3

**Muude kodumaiste ja importtoidukaupade suhe
kaupluses pakutavas toidukaupade sortimendis (%)**

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Margariin	2.9	9.0	11.4	8.4	11.6	18.5	16.2	19.9	23.1	22.4	97.1	91.0	88.6	91.6	88.4	81.5	83.8	80.1	76.9	77.6
Toiduõli	3.4	2.7	–	–	–	17.6	20.7	17.2	18.9	16.9	96.6	97.3	100.0	100.0	85.6	82.4	79.3	82.8	81.1	83.1
Konservkurk							54.1	59.3	54.6	55.5							45.9	40.7	45.4	44.5
Kurk							62.5	53.4	85.1	65.2							37.5	46.6	14.9	34.8
Tomat							–	–	42.9	–							100.0	100.0	57.1	100.0

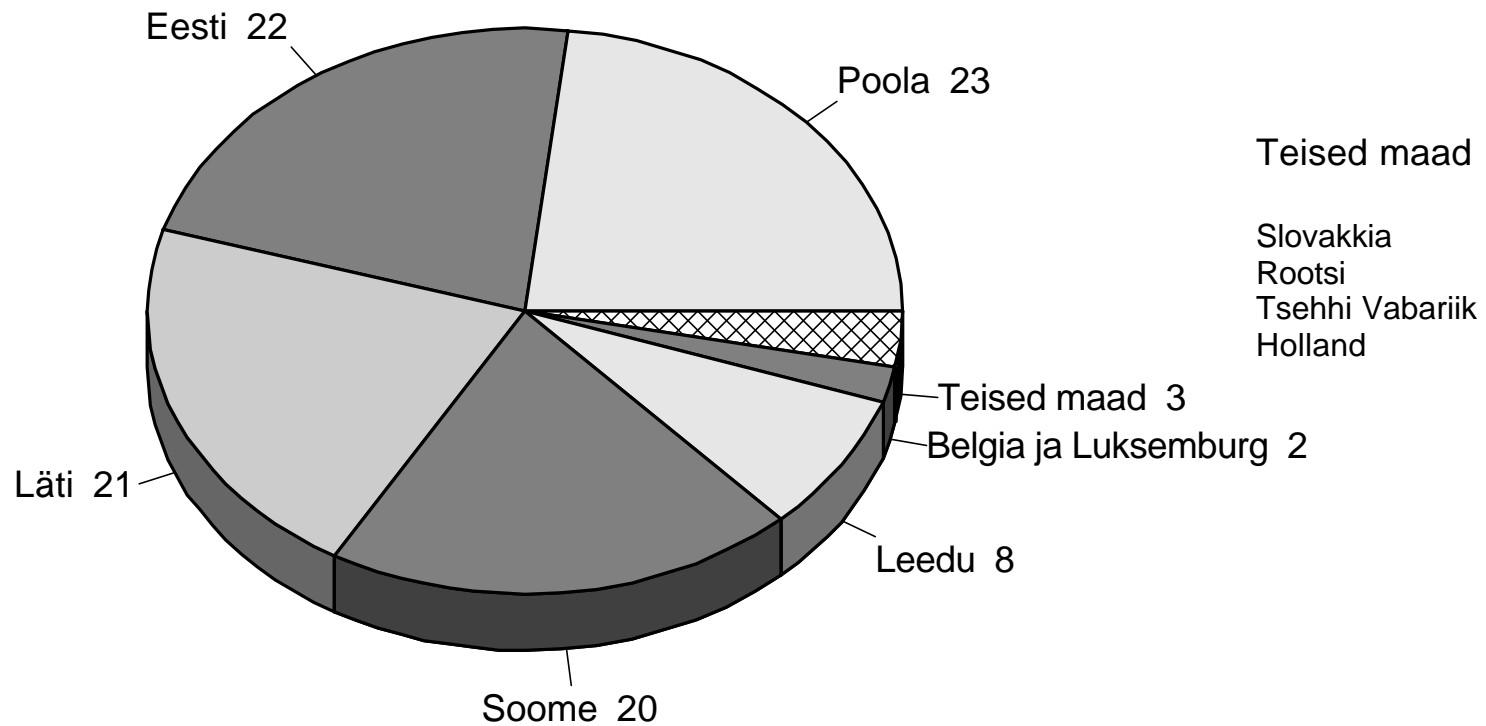
Tabel 6.4

**Muude kodumaiste ja importtoidukaupade suhe kaupluses
pakutavas toidukaupade sortimendis 2004. a mais (%)**

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Margariin	22.4	77.6	22.4	77.6	23.9	76.1	18.9	81.1
Toiduõli	16.9	83.1	9.1	90.9	16.9	83.1	36.1	63.9
Konservkurk	55.5	44.5	64.3	35.7	54.6	45.4	44.2	55.8
Kurk	65.2	34.8	70.0	30.0	56.4	43.6	82.4	17.6
Tomat	–	100.0	–	100.0	–	100.0	–	100.0

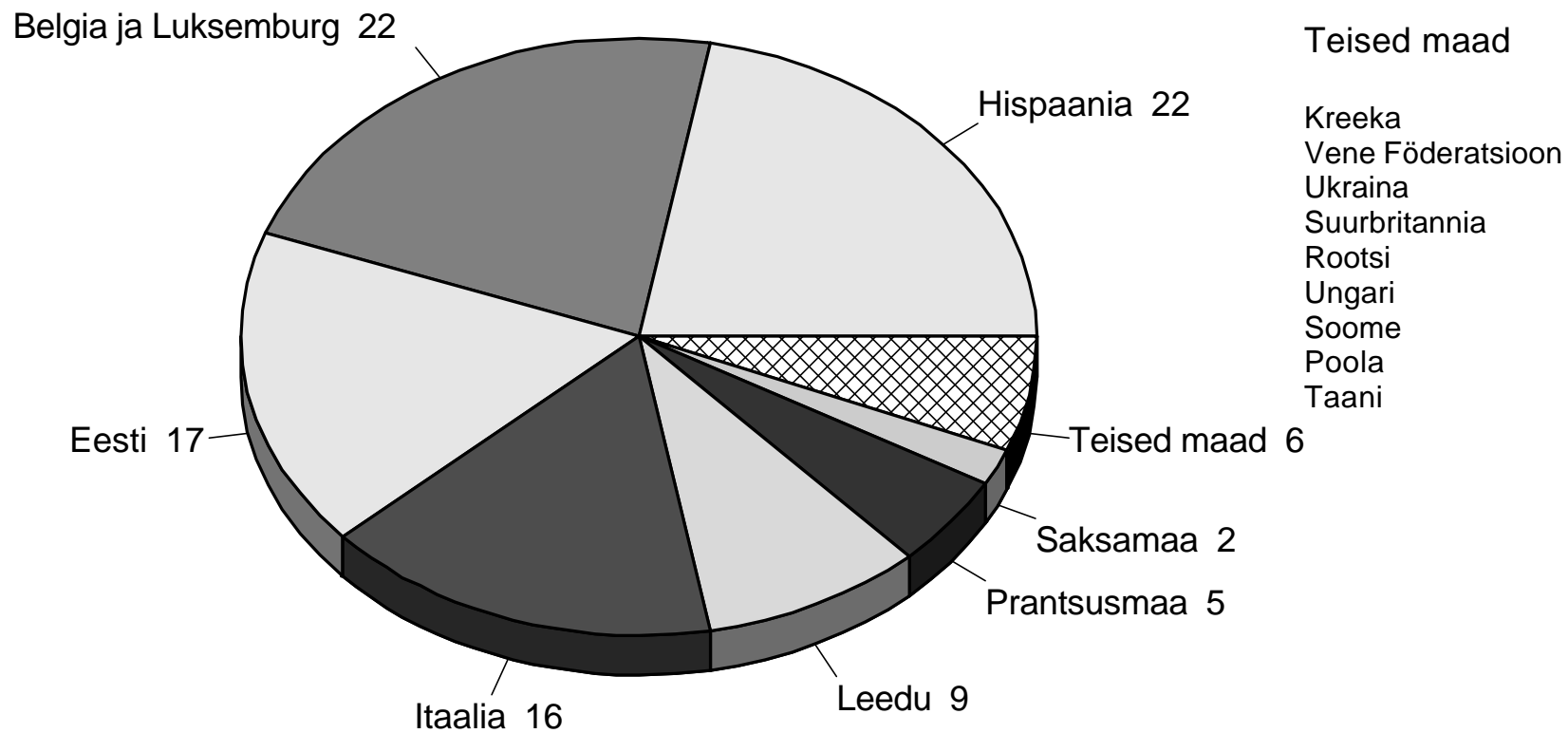
Margariini pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

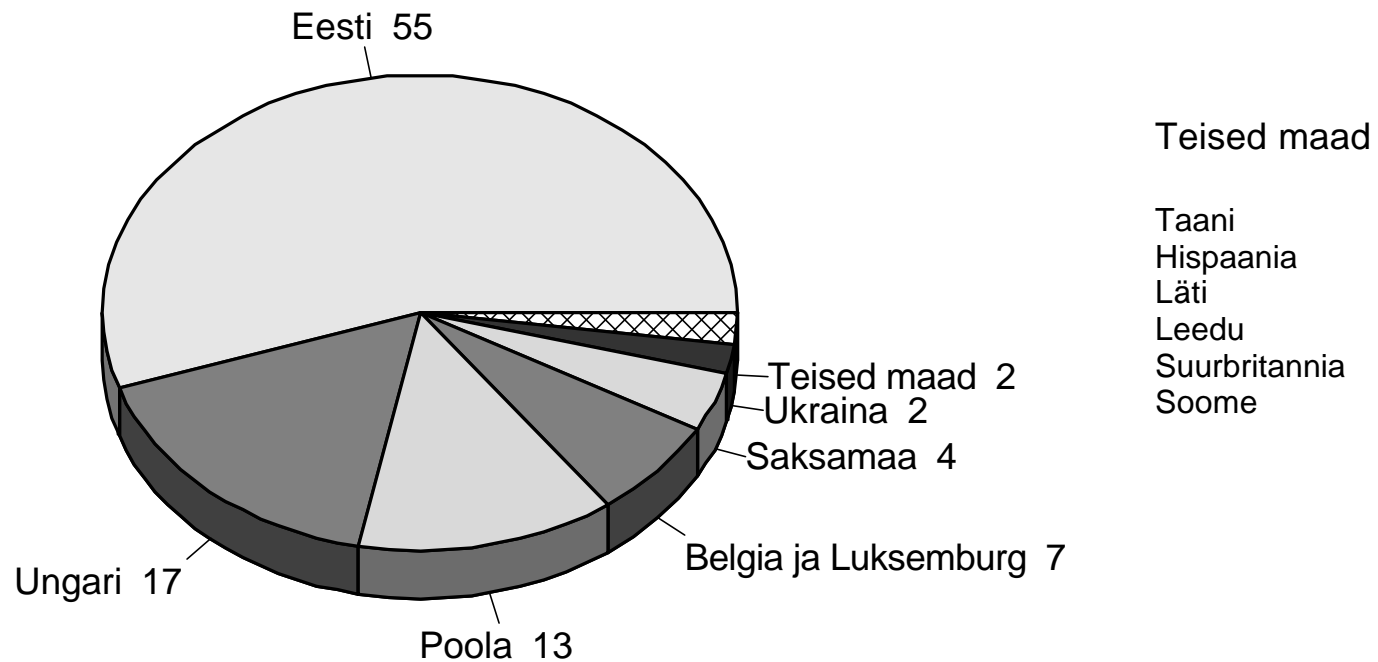
Toiduõli pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

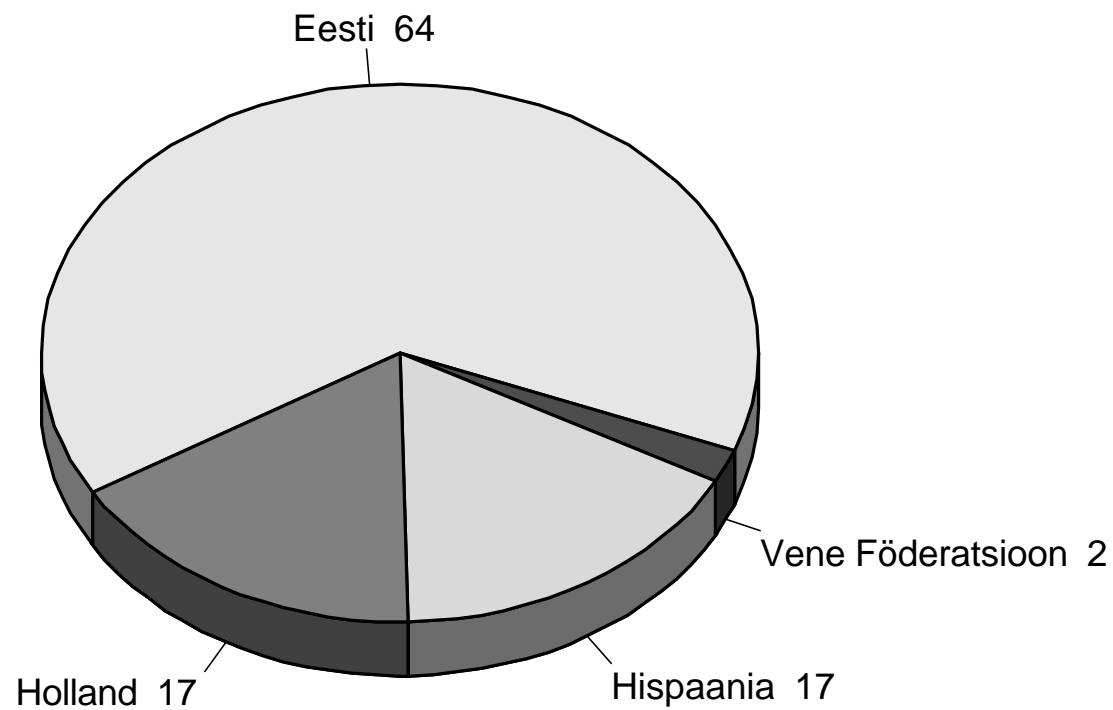
Konservkurgi pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Värske kurgi pakkumise struktuur tootjamaade lõikes

(müügilolevate kaubanimetuste koguarvust, %)

Tabel 6.5

Muude kodumaiste ja importtoidukaupade osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kaup										Importkaup									
	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 1995	Mai 1997	Mai 1998	Mai 1999	Mai 2000	Mai 2001	Mai 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Margariin	5.2	4.0	9.0	4.8	11.4	18.7	8.6	17.3	21.6	15.5	94.8	96.0	91.0	95.2	88.6	81.3	91.4	82.8	78.4	84.5
Toiduõli	6.0	5.6	-	-	21.0	35.3	34.8	28.5	30.5	31.3	94.0	94.4	100.0	100.0	79.0	64.7	65.2	71.5	69.5	68.7
Konservkurk							45.2	51.9	49.9	47.3							54.8	48.1	50.1	52.7
Kurk							70.0	37.9	81.1	86.5							30.0	62.1	18.9	13.5
Tomat							-	-	44.2	1.5							100.0	100.0	55.8	98.5

Tabel 6.6

Muude kodumaiste ja importtoidukaupade osakaal kaupluste rahalises käibes 2004. a mais (%)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Margariin	15.5	84.5	22.5	77.5	14.5	85.5	14.2	85.8
Toiduõli	31.3	68.7	24.2	75.8	29.4	70.6	37.6	62.4
Konservkurk	47.3	52.7	58.3	41.7	45.3	54.7	46.0	54.0
Kurk	86.5	13.5	48.3	51.7	88.9	11.1	98.9	1.1
Tomat	1.5	98.5	6.7	93.3	0.2	99.8	1.4	98.6

Tabel 6.7

Muude kodumaiste ja importtoidukaupade keskmised hinnad (kr/kg)

	Eesti kaup				Importkaup					
	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004	Mai 2002	Nov. 2002	Mai 2003	Nov. 2003	Mai 2004
Margariin	43.63	43.14	43.21	43.19	44.17	27.02	26.66	27.17	27.63	26.39
Toiduõli (kr/l)	16.66	16.47	16.79	16.57	17.23	19.48	18.34	19.05	19.45	19.06
Konservkurk	25.87	25.46	24.71	24.69	24.13	22.16	21.50	19.76	19.58	18.21
Kurk	39.05	23.35	39.54	17.78	37.19	31.88	20.68	27.86	14.76	29.09
Tomat	–	22.31	–	25.77	–	48.01	21.47	25.72	21.59	24.10

Tabel 6.8

Muude toidukaupade keskmised hinnad 2004. a mais (kr/kg)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup	Eesti kaup	Importkaup
Margariin	44.17	26.39	44.78	28.15	44.44	26.26	42.73	25.42
Toiduõli (kr/l)	17.23	19.06	16.80	16.97	17.17	19.76	17.61	18.02
Konservkurk	24.13	18.21	24.19	20.11	24.20	17.98	23.76	17.08
Kurk	37.19	29.09	37.36	25.67	36.95	28.94	37.49	33.40
Tomat	-	24.10	-	26.40	-	23.65	-	23.31